

LATVIJAS VALSTS
BIBLIOTĒKA
93

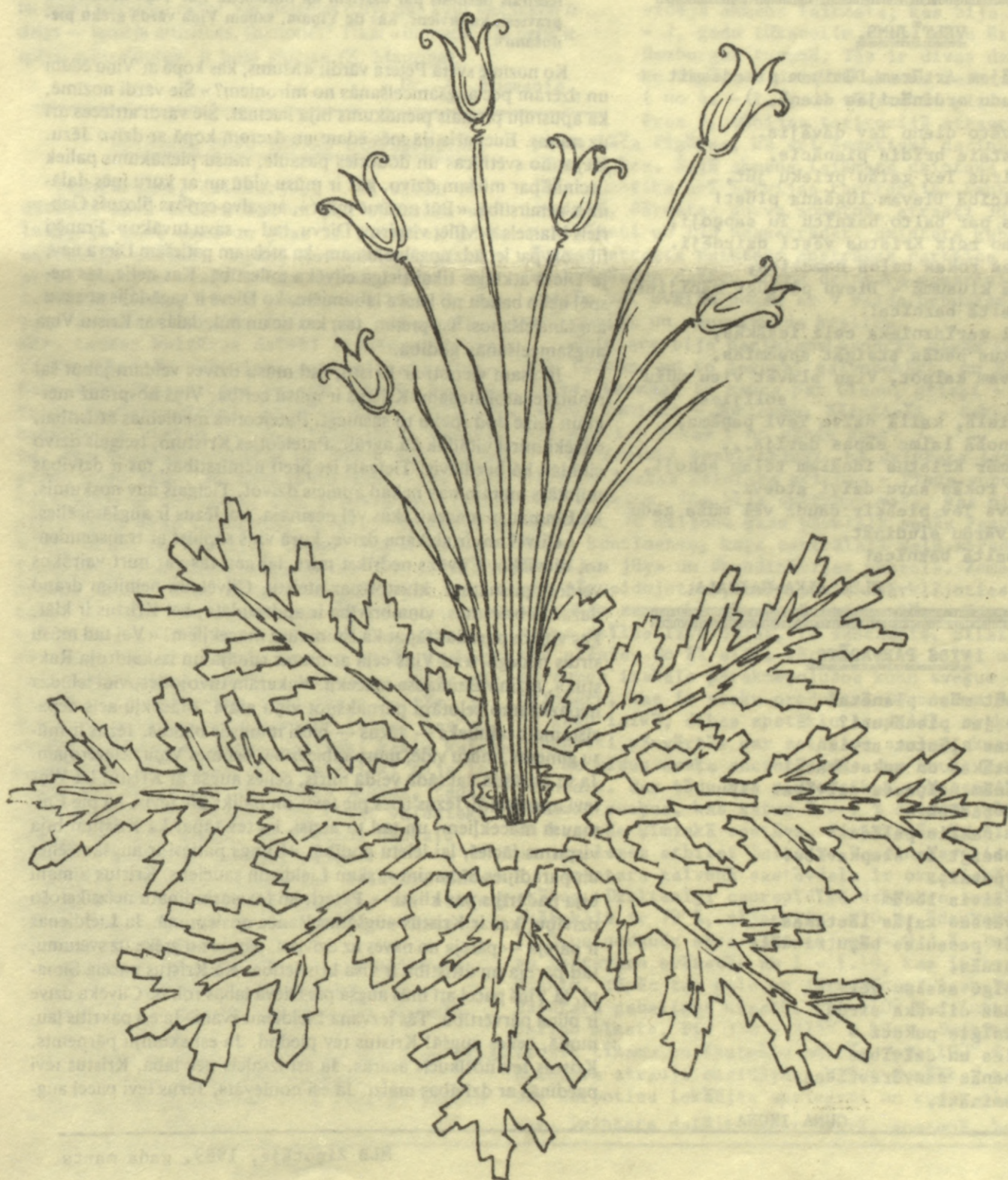
Montreālas Latviešu Biedrības ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1989. GADA MARTS

MONTREALA, KVEBEKĀ

40. GADA GĀJUMS Nr. 3. (480.)

Ātra vilņa galā,
zem debess, virs jūras
dzīvs cilvēks vai Dievs
kāpj gaisos un grimst?

Vilņu baltās putās
dzīvu zaļās šlācēs,
dzīvs bronzains tēls
simts tēlos dzimst.

Simts briesmas tam uzglūn,
ik brīdis pilns mošķu,
vai ūdens jau nekļūst asinīm melns?
Zaļais dēlis kā ķirzakas mēlīte nokust...
Vēlms, mošķi tik večiem un vecenēm rādās!

Saules gaismā tas laistās
un savā spēkā,
ātra vilņa galā
dzīvs cilvēks un Dievs.

ERNA ĶIKURE.

• Dzejolis publicēts dzejoļu krājumā
ARTAVA, 1988. gadā.

VELTĪJUMS.

(Mācītājam Artūram Dūmījam piecdesmit
gadu ordinācijas dienā.)

Dievs svēto dienu Tev dāvājis.
Ir skaistais brīdis pienācis.
- Kur sirds Tev gaišu prieku jūt,
un pateicībā Dievam lūgšana plūst!
Kā bērns par balto baznīcu Tu sapņoji,
kur pirmo reiz Kristus vēsti dzirdēji.
Pie mātes rokas celos nometies,
un svētā klusumā - Dievu pielūgt mācījies.
- Tur baltā baznīcā!
Tur Tavi garīdznieka ceļi iesākās,
Tu Kristus pēdās staigāt apņēmies.
Kad Dievam kalpot, Viņu slavēt visu mūžu
solījies.
- Tad lielā, kailā dzīve Tevi paņēma,
un vilinošā laime sāpes darīja...
- Tu tomēr Kristus ideālam tēlam sekoji,
un Viņa rokās savu dzīvi atdevi.
Lai Dievs Tev piešķir daudz vēl mūža gadu
- Viņa vārdu sludināt.
- Tur baltā baznīcā!

ELZA ALKA-GAIGALA.

VISS PĀRVARĒTS.

Varbūt mūsu planētai
nāve jau pienākusi?
Dienas kļūstot arvien
austākā un austākā,
palēnām nožņaudz dzīvības elpu
visā radībā -
un naktis palīdz
nobeigt šo slepkavību.
Zūd putni,
pat zivis lēnām
pārvēršas zaļās lāstekās,
kamēr pasaules bērnu rituāls
turpinās.
Vienīgo atelpu vēl
sniedz cilvēka sirds
izmisīgie puksti -
saules un dzīvības
slepenās sazvērestības
drosmīnāti.

GUNA IKONA

LIELDIENAS.

Pienākusi lielā diena, prieka diena, kad kristietis laimīgi uzlūko
jaunos garīgos apvāršņus, būdams drošs par piedošanu, kas nāk
no Dieva, un palaudamies, ka iekšējā un garīgā atjaunotne būs
auglīga. Lieldienas nāk un atkal aiziet, bet kaut kas paliek. Dzi-
lais pārdzīvojums, apcerot Kristus augšāmcelšanās noslēpumu un
to svinot dievkalpojumos, paliek dvēselē ne tik vien kā maigs jūtu
saviļņojums, bet galvenokārt kā Dieva dāvana, žēlastība, kas spir-
dzina un dod spēku tiekties pēc augstākiem apvāršņiem. Dieva klā-
tiene iepriecina kā Lieldienu nakts dievkalpojuma ugunsкура
liesma, kā lielās sveces spožā gaisma. Kas tic, saņem piedošanu.
Iegaumēsim ko Cēzarējā teica apustulis svētais Pēteris (Ap. d. 10,
34-43):

Pēteris sāka runāt, sacīdams: «Jums ir zināms, kas risinājās visa
Judejā, sākot ar Galileju, pēc Jāņa sludinātās kristības, — kā Dievs
svaidīja Svētajā Garā un spēkā Jēzu no Nazaretas, kas staigāja,
labu darīdams un dziedinādams visus velna apsēstos, jo Dievs bija
ar Viņu.

Un mēs esam liecinieki visam, ko Viņš darīja jūdu zemē un
Jeruzālemē. Viņu tad nonāvēja, pakarot krusta kokā. Dievs Viņu
uzmodināja trešajā dienā un ļāva Viņam parādīties, taču ne visai
tautai, bet gan Dieva izvēlētiem lieciniekiem — mums, kas kopā
ar Viņu ēdām un dzērām pēc Viņa augšāmcelšanās no miroņiem.

Viņš mums pavēlēja sludināt tautai un liecināt, ka Viņš ir Dieva
ieceltais tiesnesis pār dzīviem un mirušiem. Par Viņu liecina visi
praviēši, ka ikviens, kas tic Viņam, saņem Viņa vārdā grēku pie-
došanu».

Ko nozīmē svētā Pētera vārdi: «Mums, kas kopā ar Viņu ēdām
un dzērām pēc augšāmcelšanās no miroņiem?» Šie vārdi nozīmē,
ka apustuļu pirmais pienākums bija liecināt. Šie vārdi attiecas arī
uz mums. Eucharistijā mēs ēdam un dzeram kopā ar dzīvo Jēzu.
Izejot no svētnīcas un dodoties pasaulē, mūsu pienākums paliek
liecināt par mūžam dzīvo, kas ir mūsu vidū un ar kuru mēs dalā-
mies nemirstībā. «Būt nozīmē mīlēt», apgalvo cerības filozofs Gab-
riels Marsels. «Mīlēt vispirms Dievu, tad — savu tuvāku». Franču
filozofs pat iet līdz apgalvojumam, ka ateistam patiešām Dieva nav,
jo Dievs atklājas tikai ticīga cilvēka mīlestībā. Kas netic, tas ne-
spēj neko baudīt no Dieva labumiem, ko Dievs ir sagādājis ar savu
augšāmcelšanos. Turpretim, tas, kas tic un mīl, dalās ar Kristu Viņa
augšāmcelšanās godībā.

Ja esam vienoti ar Kristu, tad mūsu dzīves veidam jābūt šai
realitātei atbilstošam. Kristus ir mūsu cerība. Viņš nosprauž mēr-
ķi un reizē dod spēku to sasniegt. Pateicoties medicīnas attīstībai,
cilvēki mirst citādāk kā agrāk. Pateicoties Kristum, ticīgais dzīvo
citādāk kā bezdievis. Ticīgais iet pretī nemirstībai, tas ir dzīvības
mīļotājs un tam nav nekad apnicis dzīvot. Ticīgais nav noskumis,
kā Emmausa mācekļi, kas vēl nezināja, ka Jēzus ir augšāmcelies.

Cilvēkam ir aizkapa dzīve, kurā viņš saplūst ar transcenden-
to, dievišķo. Cilvēks nedrīkst mirt, lai gan tas var mirt vairākos
veidos, piemēram, kļūstot par ateistu. Cilvēkam nemitīgi draud
dažādas briesmas, viņa brīvība ir apdraudēta, bet Kristus ir klāt,
kas viņam parādās tāpat kā Emmausa mācekļiem. «Vai tad mūsu
sirdis nedega, kad Viņš ceļā ar mums runāja un izskaidroja Rak-
stus», atzina Emmausa mācekļi. Vakaram tuvojoties, viņi ielūdza
nepazīstamo ceļotāju pārnakšņot viņu mājā. Mācekļu acis nepa-
zīstamais ceļinieks — Jēzus — bieži mums ir blakus. Jēzus ir mū-
su ģimenēs, mūsu vidē, mūsu sabiedrībā, bet mēs Viņu neievērojam.
Ja tu esi šādā vai tādā veidā miris, celies augšā ar Kristu, lai Viņš
tevi apgaismo! Jēzus ieies pie tevis un paliks pie tevis, kā pie Em-
mausa mācekļiem, un tad tu atzīsi, ka tev tāpat kā Kristum bija
vispirms jācieš, lai ieietu godībā. «Kungs patiesi ir augšāmcelies
un parādījies Sīmanim», skan Lieldienu sauciens. Kristus Sīmani
bija padarījis par klinti — Pēteri, lai tas pasludinātu neizsīkstošo
dzīvību, kas ir Kristus augšāmcelšanās noslēpumā. Ja Lieldienas
ir pāreja — pāreja no nāves uz dzīvību, pāreja no grēka uz svētumu,
tad pāreja un attīstība ir visa kristietība. Kā Kristus pacēla Sīma-
ni, tā Viņš paceļ arī mūs augšā pie Dieva labās rokas. Cilvēka dzīve
ir pilna pārvērtību. Tās iezvana Lieldienu zvani. Ja esi pakritis ļau-
numā, celies augšā! Kristus tev piedod. Ja esi skumju pārņemts,
Kristus tev noslaucīs asaras. Ja esi izsalcis pēc labā, Kristus tevi
paēdinās ar dzīvības maizi. Ja esi nonievāts, Jēzus tevi paceļ aug-

šā blakus sev. Ja tu ilgojies pēc debesīm, Jēzus ar savu augšāmcelšanos ved pie Tēva godībā. Ja tu vēlies kļūt tiešām liels, Jēzus tevi paaugstina ar kristību, tevi darot par Dieva bērnu. Ja tu baidies no ciešanām, Jēzus tevi stiprina. Ja tu baidies no nāves, Jēzus ir tev klāt un saka: «Celies!» Ja tu vēlies būt milēts, nāc Jēzus lielajā mīlestības saimē!

Liieldienas ir atbrīvošanas un mīlestības vēsts, kas izteikta arī slavenajā indiešu poēmā «Ramajana». Skaistā Sita laimīgi dzīvoja ar savu laulāto draugu Ramu. Skaudīgais un jaunais princis Ravana to atrāva no mīļotā un to ieslēdza zelta pili, kur gan nekā netrūka, bet jaunā līgava bija skumīga un ilgojās pēc sava līgavaiņa Ramas. Bet kādu dienu slepeni pie viņas ieradās vēstnesis un viņai atnesa līgavaiņa sūtīto gredzenu. Šī dāvana skaistās Sitas sirdī atnesa neizsakāmu prieku, jo viņa zināja, ka līgavainis tūlumā nebija viņu aizmīrsis, un ka viņš nāks viņu atbrīvot.

Dievs vēlas cilvēka laimību. Šo laimību nes Liieldienu prieks, ko dod vienība ar Kristus noslēpumu. Šis prieks pieder visiem, jo Kristus spēku neviens nevar ierobežot. Neviens nevar ierobežot arī kristieša palāvību, ka Kristus ir augšāmcelies! Viņš ir dzīvības devējs visiem ticīgajiem. Ista Liieldienu prieks pieder mums, ja vien Jēzus gars paliek mūsos un tur valda. Kas gan var mūs šķirt no Kristus mīlestības? Tāpēc Liieldienu zvani skan tik priecīgi. Dzīvība uzvar, taisnība uzvar. Netaisnīgi nosodīto dvēseles iekšējā mierā gavilē. «Vai tad Kristum nebija jācieš un jāieiet savā godībā?» Tas pats ir ar mums. Vai tad mums nav kā labības graudam jādīgst, lai nestu bagātīgu ražu? Vai šīs zemes dzīve nav kaut kas sēklai līdzīgs — iespēja attīstīties, īstenoties? Tikai «individs, kas netic iespējai pilnveidoties, ir bojā gājējs» (Z. Mauriņa).

Dr. A. Brumanis.

DZINTARS MŪSU TAUTAS LIKTENGAITĀS.

Dzintarzeme, dzintarjūra — tā bieži to dēvējam savā literatūrā un pat ikdienas valodā, jo mūsu zeme un jūra ir saistīta ar šo savdabīgo akmeni. Tagad, kad archeologi to atrod gandrīz visās senās kultūru tautu apdzīvotās zemēs, rodas jautājums, kāda ir bijusi dzintara loma šo tautu un, galvenais, mūsu tautas kultūras dzīvē? Piemēram, ir atrasts asīriešu valdnieka Asurnasipala dzintara tēls Tigras upes krastā, vietā, kur kādreiz atradās asīriešu pilsēta Kalhu. Tēls pārbaudīts un atzīts par Baltijas jūras dzintaru. Asurnasipals valdīja no 885. — 860. gadam pirms mūsu ēras. Kā noskaidrojies, viss lielais vairums dzintara, kas atrasts un lietots pirms mūsu ēras Grieķijā, Ēģiptē, Mazāzijā un Romā, nācis no Baltijas jūras. Tagad rodas jautājums, kas pamudināja senās Trojas valdniekus sūtīt savus sūtņus tik tālu pēc dzintara? To pašu var prasīt par Ēģiptes un Romas valdniekiem. IZRĀDAS, ka šis saules akmens ir ne tikai skaists rotai, bet to bieži uzskatīja arī kā laimes akmeni, talismanu. Šāda pārliecība bija radusies Vidusjūras tautām, jo dzintara rotas nesēju pavadot laime, tas novēršot dažādas slimības, sevišķi kakla kaites, pasargājot no ļaunas acs. Valdnieki bija iecienījuši šo laimes un saules akmeni, tādēļ pieprasījumi bija lieli. Ne tikai valdnieku namos, bet arī tautā. To liecina daudzie dzintara atradumi senajos kapos.

Pirmās rakstītās ziņas par dzintaru mums sniedz Homērs savā eposā Odisejs. Tur ceturtais dziedājumā Telemahs Nestona dēlam stāsta par brīnumaino Menelejas pili:

Apskaties, Nestona dēls, mans mīļais un tīkamais sirds draugs!

Varā viss zaigo un laistas šai skanošā namā.

It visur sudrabu, dzintaru, zeltu un ziloņu kaulu mēs redzam.

Vienīgi Olimpa Zevam viss līdzīgi varētu mirdzēt.

Grieķu literatūrā dzintaru pieminējuši Hesiods, Ksenofants, Sofokls, Aristofans, Platons, Aristotelis kā arī citi. Tas pierāda, ka senie grieķi dzintaru vērtēja augstu.

Romiešu vēsturnieks Tacils, kas dzīvoja no 55. — 117. g. savā darbā "Pas Ģermāniju" mums pastāsta kaut ko vairāk par dzintaru. Pēc Ģermāņu cilšu apraksta viņš stāsta par aistiem, kas dzīvojuši Baltijas jūras piekrastē, austrumos no Vislas. Svēbu (tā Tacils bija nosaucis Baltijas jūru) jūras piekrastē dzīvo aistu ciltis, kas izskatā un parašās neatšķiras no svēbiem. Tie ir vienīgie, kas jūras sēkļos un krastos lasa dzintaru. Kā jau barbari, tie nav ne pētījuši, ne uzzinājuši, kāda tam daba un kādā kārtā tas radies. Ilgi tas gulēja starp citiem jūras izmēsliem, līdz mūsu greznība to cēla godā. Paši nekur to nelieto, jēlvielā salasa neapstrādātu, nes tirgū un maksu ņem brīnīdamies.

Tecila apgalvojums, ka aisti paši dzintaru neapstrādā, nesaskan ar patiesību. Apstrādātu dzintaru atrada jau no vidējā akmens laikmeta, kas bija no 8. — 7. gadu tūkstošiem pirms mūsu ēras, Hamburgas tuvumā. Tās ir divas dzīvnieku figūras. Jaunākā akmens laikmetā (no 4. — 1. gadu tūkstošiem pirms mūsu ēras), Dānijas teritorijā atrastas aļ-

ņa un lāča figūras, kā arī šematiski darināta cilvēka figūra. Sajā akmens laikmetā dzintara apstrādāšana notika arī Latvijas teritorijā. Ventpils apriņķī, Sārnatas purva apmetnē, atrasti 387 priekšmeti un 175 neapstrādāti dzintara gabali. Turpat atrasta dzintara apstrādes darbnīca ar jau apstrādātiem dažādu formu dzintara pakariņiem, apaļām vai ovālām pogām ar V veida urbiniem, kā arī apaļām un cauruļveida krellēm.

Dzintars bija pazīstams gandrīz visām kultūras tautām, un to ieguva, galvenokārt, no Baltijas jūras. Ģermāņi to sauca par Glesu, grieķi — Elektronu, romieši — Sukinum, ēģiptieši — Sakalu, senie aisti — Sukas (no vārda sveķi).

Zinātnieki konstatējuši, ka dzintars izveidojies no īpašas dzintara priedes — Pinus succinifera — sveķiem. Tie bija subtropu meži, kas pirms, apmēram, 70 miljonu gadu pārklāja senās Fenoskānijas kontinentu, kura centrālajā daļā atradās Baltijas jūra un Skandināvijas pussala. Zemes virsai pārveidojoties, mežu joslām pārklājoties ar vairākām zemes kārtām un Baltijas jūras ūdeņiem, zemes dziļēs izveidojās, tā saucamais, zilais zemes slānis. No šī slāņa vētras laikā vilpi un straumes izskalo pārakmeņojušos koku sveķus — dzintaru, kas ir sveķu produkts. Desmitiem miljonu gadu laikā, dabas apstākļu iespaidā, sveķi pakāpeniski pārvērtās par zeltaino saules akmeni.

Ne visus sveķu sacietējumus var saukt par dzintaru. Par tādu var saukt tikai tos terciāla perioda sveķus, kas satur 2 — 7 % dzintarskābes un kas pēc ķīmiskā sastāva, fiziskajām īpašībām un izcelsmes atbilst Baltijas baseina sveķiem.

Dzintara galvenā sastāvdaļa ir organiskās skābes. Dzeltēnīgi caurspīdīgā dzintara sastāvā skābeklis ir 79 %, slāpekļs — 10 %, ūdeņradis — 11 % un neliels sēra savienojumu — 0.3 %. Dzintara īpatnais svārstās no 1 — 1.10, kas ir tuvu ūdenim. Tāpēc tas peld un jūras ūdeņi izskalo dzintara gabaliņus krastā. Pie 150° C dzintars paliek mīksts. Pie 350 — 375° C kūst. Dedzinot izdala tīkamu un īpatnēju smaržu. Pie 100° C dzintars strauji oksidējas, kļūst tumšāks, tajā sāk darboties iekšējie spriegumi un rodas plaisas. Dzintars daļēji šķīst ēterī, acetona, benzo-

lā un spirtā.

Dzintaram atrodies zemē, izveidojas, tā dēvētā, garoziņa. Tā var būt biežāka vai plānāka, gludāka vai poraināka. Pludmalē izskalotiem jūras dzintariem, garoziņa ir plānāka, jo viļņi to ir nogludinājuši. Dzintars ir samērā trausls, bet to var apstrādāt zāģējot vai vīlējot. Tas labi padošas slīpēšanai un pulēšanai.

Dzintara atkritumus un mazākos gabaliņus izlieto sakausējot un sapresējot par jaunu. Šos atkritumus samal pulverī, ko tad ieliek attiecīgās formās, sakarsē līdz 220° C un zem spiediena, apmēram, 2700 kg/cm sapresē stieņos. Šādam presētam dzintaram ir visas dzintara īpašības, izņemot šķiedrojumu.

Rumānijā atrod dzintaru, ko sauc par rumininu. Pēc ķīmiskā sastāva, kā arī archeoloģiskā vecuma, tas ir vistuvākais Baltijas dzintaram. Nokrāsa ir sārti dzeltenīga, brūngana vai dūmakaini pelēcīga. Sicīlijā atrod nelielos daudzumos dzintaru, kas ir mazliet mīkstāks par Baltijas dzintaru un ir sārtā rubīna krāsā, arī zilgani vai zaļgani brūngans.

Gan agrāk, gan mūsu dienās sastopamas vairākas sintētiskas vielas, kuņas plaši izmanto dzintara imitācijai. Tās ir plastmasas, dažādu sveķu kaušējumi, kopālu lakas, epoksīdu sveķi un c. No šīm vielām ar liešanu un presēšanu ražo elementus, ko izmanto dažādām rotām. Rodās jautājums, kā atšķirt šo mākslīgi radīto dzintaru no īstā. Dabisko, caurspīdīgo dzintaru raksturīgās iezīmes ir īpatnējais notonējums, mirdzums un bieži vien ieslēgtie sīkie gaisa burbulīši vai augu valsts paliekas. Īpaši specifiska dabīgā dzintara pazīme ir, t. s., garoziņa, ko, apstrādājot dzintara gabalu, bieži vien daļēji atstāj. Vērtīgi ir tie dzintara gabali, kas iekonzervējuši kādu nelielu, pavisam nelielu tālās pagātnes atmiņu, kādu kukaini vai augu daļiņu. Līdzās sīkiem insektiem iedzintarojumos atrastas arī putnu spalvas un ķirzakas ādas paliekas. No augu valsts atliekām dzintara gabalos atrastas dažāda veida sēnes, papardes, palmu lapas, ziedi un c. Iedzintarojumi atrasti tikai caurspīdīgos dzintaros.

Vislielākās dzintara atradnes ir Baltijas jūrā - Klaipēdas apgabalā, tagadējā Jantarnijā, kur jau 1876. gadā tika ierīkotas dzintara raktuves. Dzintars tur atradās zilā zemes slānī, 25 - 30 metru zem virsējā zemes slāņa. Virsslāni norokot, tiek pie zilā, ko tad šķīdina un skalo. Dzintara gabali paliek uz sietiem, un tos salasa. Mazākus daudzumus iegūst jūras piekrastē, kad rudeņos un pavasaros vētras tos izskalo krastā. Labvēlīgos vēja un laika apstākļos dzintara zvejnieki dienā var salasīt divus vai pat trīs kilogramus dzintara. Dzintars ir arī atrasts piejūras purvos un ezeros, kā Popes, Babītes un Engures ezeros un Nidras purvā.

Līdz vācu krustnešu iebrukumam Baltijas telpā, atrasto dzintaru katrs uzskatīja par savu. Pomerānijas hercogi bija pirmie, kas piesavinājās dzintara iegūšanas monopoltiesības. Arī Vācu ordeņi, lai palielinātu savus ienākumus, tās paturēja. Par dzintara slepenu vākšanu draudēja bargi sodi, pat pakārtot piekrastes kāpās. Kurzemes hercogistes laikā izdeva likumus, kas noteica dzintara iegūšanas kārtību. Dokumenti liecina, ka ne tikai Prūsijas, bet arī Kurzemes vācu baroni ar dažādiem likumiem centās izkalpināt piekrastes zvejniekus. Zemniekiem, kas bija ieбайдīti ar bargiem sodiem, nekas cits neatlika, kā visu savākt dzintaru nodot varas iestādēm.

Vācu virskundzības laikā dzintara apstrāde vietējos apstākļos panīka. Vācu kungi aizliedza vietējiem iedzīvotājiem apstrādāt dzintaru. To sūtīja uz ordenim piederošām darbnīcām Brigē un Lībekā.

Vidusjūras tautām, sevišķi vīņu valdnieku namiem dzintars bija ļoti iecienīts un pieprasīts, sevišķi, senajā Grieķijā un Romā. Šo zemju tirgo-

tāji devās tālajā ceļā uz Baltijas jūras krastiem, lai iegūtu šo izdaudzināto ziemeļu akmeni. Vācu archeologs G. Slimanis, izdarot archeoloģiskus izrakumus senajā Grieķijas teritorijā Trojā un Krētā, atradis daudz dzintara kreļļu. Zinātnieki konstatējuši, ka Trojā tās ievestas pirms 3.000 gadiem, bet Krētā - no 1600. - 800 gadam pirms mūsu ēras. Šis dzintars nācis no Baltijas jūras piekrastes. Tas pierāda, ka tirdzniecība ar dzintaru pastāvējusi ilgi pirms mūsu ēras. Mūsu senči mainīja dzintaru ne tikai pret dažādiem sadzīves priekšmetiem, bet arī pret alvu un bronzū, ko labprāt apstrādāja paši. Sudraba un bronzas stiepi bija iecienīts maiņas līdzeklis. Gan lietī, gan kalti sudraba stiepi atrasti daudzos depozītos Latvijas telpā. Par to raksta V. Urtans savā grāmatā "Senie depozīti Latvijā".

Tirgošanās ar dzintaru sevišķi attīstījās bronzas laikmetā. Archeologs E. Šturms norāda, ka Romas imperatoru laikā aisti sākuši gatavot daudz rotas lietu, kuņas līdz ar neapstrādāto dzintaru lielos daudzumos izveduši uz dienvidiem.

Angļu zinātnieks Dz. Novarro noteicis bronzas laikmeta dzintara izplatīšanas ceļus, ņemot vērā neapstrādātos dzintarus, monētas un rotas vīņu atrašanās vietās. Šajā bronzas laikmetā, kas bija, apm., no 1.500.- 1.100. gadam pirms mūsu ēras, Sambijas pussalas un Baltijas jūras piekrastes dzintars vests uz Dāniju, no kurienes kopā ar Jitlandes dzintaru transportēts pa seno tirdzniecības ceļu uz Romu. Jaunākā bronzas laikmetā (no 1.100 - 750. gadam pirms mūsu ēras) tirdzniecība ar dzintaru nezināmu iemeslu dēļ pārtraukta. Tā atjaunojas tikai ap 700. gadu pirms mūsu ēras. Šajā periodā Latvijas, Lietavas un Sambijas pussalas dzintaru vispirms nogādāja uz tagadējo Gdansku. No turienes pa Vislu un Oderu to transportēja uz augšu, līdz tas nokļuva senajā romiešu pilsētā Kormuntā pie Donavas. Kormunta bija svarīgs tirdzniecības centrs un atbalsta punkts tirgotāju karavanām. No Kormuntas ceļš virzījās pa sauszemi līdz Adrijas jūras piekrastei - Akvilejas pilsētai, kas Romas impērijas laikā bija slavena kā tirdzniecības un apstrādes vieta.

1910. gadā slavenais zviedru archeologs O. Montelius raksta: Pēdējie desmit gadu atklājumi neapšaubīgi pierāda, ka Ziemeļeiropas iedzīvotājiem vēl ilgi pirms mūsu ēras bija neparasti augsta kultūra. Šī ievērojamā fakta izskaidrojums meklējams tirdzniecībā, kas pat ļoti senos laikos bijusi daudz nozīmīgāka nekā tas līdz šim pieņemts.

Prof. Šturms, savukārt, norāda uz senajiem dzintara ceļiem Ziemeļeiropā, kuņus tur atradusi modernā archeoloģija. Viņš saka: Baltijas novadi par savu bronzas kultūru ir vienīgi pateicīgi dzintaram. Tādā kārtā nekādam praktiskam saimnieciskam mērķim nenoderīgais dabas produkts kļuva par noteicošo kultūras veicinātāju faktoru jo ievērojamam Baltijas sektoram.

Tirdzniecība ar dzintaru 4. g. s. pirms mūsu ēras nav tik iecienīta, tāpēc samazinās un pat pilnīgi pārtrūkst. Plašākos apmēros tā atjaunojās 1. un 2. g. s. Par to liecina vairākās vietās atrastās Baltijas jūras piekrastē savāktās dzintara noliktavas. Piemēram: Sambijas pussalā atrasta muca pilna ar dzintaru. Gdanskas tuvumā atrasts pods ar 9 kg dzintara. Austrumprūsijā netālu no Kuršu līča atrasts trīs centneri neapstrādāta dzintara. Šis neapstrādāto

dzintaru noliktavas liecina, ka pieprasījumi pēc dzintara toreiz bijuši lieli. No 3. g. s. beigām līdz 5. g. s. sākumam tirdzniecība ar Baltijas dzintaru izvērtās plašākā apjomā. Minētā laikā izveidojās, tā dēvētie, dzintara tirdzniecības austrumu ceļi, pa kuriem dzintars nokļuva Romas austrumu provincēs un Bizantijā. Ceļu sākums bieži vien bija Daugavas, Ēmūnas vai Vislas upes; pēc tam tie turpinājās pa Dņepru, Dienvidbugu un Prutu. 8. g. s. plaša tirdzniecība notika arī ar arābu zemēm. Par to liecina lielie arābu sudraba naudas depozīti, kas atrasti Latvijas telpā.

Tagad mazliet pieskarsimies dzintara apstrādāšanai senajā Latvijā. Visvecākie dzintara apstrādājumi atrasti Ventpils rajona Sārnavas purva apmetnē. Tā ir viena no lielākām neolīta, t. i., jaunākā akmens laikmeta dzintara izstrādājuma kolekcijām Baltijas jūras austrumu piekrastē. Sārnavas kolekcijā sevišķi nozīmīgi ir divi fragmentiski dzīvnieku attēlojumi - plastiski veidota aļņa galva un plakaniska lāča figūriņas daļa, kā arī cilvēka galvas atveidojums. Visi tie ir no neolīta laikmeta. Šie veidojumi varēja būt amuleti. Pagājušā gadsimta otrā pusē Kuršu jomā, padziļinot Jodkrantes ostas vietu, atrada 434 dzintara izstrādājumus. Šo dzintara darinājumu vidū ir vairākas cilvēka figūriņas - tādas līdz šim vēl nekur netika atrastas. Pēdējā laika posmā nozīmīgi dzintara priekšmeti atrasti arheoloģiskos izrakumos Lubānas klānos. Tur iegūtas 890 dzintara rotas. Tā ir vislielākā dzintara izstrādājumu kolekcija Austrumeiropā un attiecināma uz dažādiem akmens laikmeta posmiem. Arī šajā kolekcijā, tāpat kā Jodkrantē, ir vairākas unikālas dzintara rotas - čūskas galva, sirdsveida amuleti un c.

Nainiekstes purva ezeriņa krastos, zem biezas kūdras kārtas līdzās dažādām rotām atrada daudz daļēji apstrādātu dzintaru, kā arī izbrāķētos veidojumus, kas deva iespēju iepazīties ar seniem dzintara apstrādes veidiem un to secību.

Jau neolīta periodā mūsu senči bija apguvuši vairākus dzintara apstrādes veidus, kā urbšanu, slīpēšanu, pulēšanu un formas veidošanu. Dzintaru apstrādāja ar krama instrumentiem. Vispirms no dzintara gabala atskaldīja mazākās daļas, pēc tam arī smalkākās lauskas. Tādā secībā izveidoja rotas vēlamā pamatformu. Tad sākās urbšana. Ne visai dziļus urbumus pogām veica ar īlenveida krama urbīšiem. Krellēm caurumus urba no abiem galiem, lietojot putna kaulus un kvarca smiltis. Pēc caurumu urbšanas iepriekš daļēji apstrādāto virsmu slīpēja ar dažāda rupjuma smilšakmeņiem, pēc tam pulēja ar mīkstu ādas gabaliņu, kamēr dzintars ieguva vēlamā spīdumu.

Dzintara apstrādes papēmienu attīstījās bronzas laikmetā un sevišķi agrā dzelzs laikmeta posmā 500 g. pirms mūsu ēras. Par to liecina atradumi Ventpils apriņķa Vāves ciema uzkalniņa izrakumos. Tur atrastas dzintara krelles, vērējamo ratiņu skriemeliņi, saulesveida pakariņi un citi priekšmeti. Dzintara saktas tika darinātas Nīcā, Rucavā, Bārtā un Pērkonē. Pārējos novados saktas gatavoja no dažādiem metāliem. Sākotnēji saktiņas bija apaļas. Vēlāk pieņēma sirdsveida formu, kurai dažreiz pievienoja pakariņus. Kā īpatnēja rota Kurzemes dienvidus daļā bija, t. s., kniepkens. Kniepkenu lietoja krekla kakla saspraušanai saktiņas vietā. Katrs meistars centās to izveidot bagātāku.

19. un 20. g. s. mijā Latvijas teritorijā bija vairākas rotkaļu darbnīcas, galvenokārt, Rīgā un Liepājā. Tā kā juvelieri bija cittautieši, galvenokārt, vācieši, dzintara rotu darināšanā dominēja paraugi, kas jau agrāk bija gatavoti Prūsijā un Palangā. Šiem paraugiem - virpotām krellēm, aprocēm, cigarešu iemutēm, aproču pogām un gredzeniem - bija masu ražošanas raksturs; līdz ar to šie darinājumi mākslinieciskās izteiksmes ziņā tā-

lu atpalika no latviešu etnografisko rotu labākajiem paraugiem.

Mūsu gadsimta 30-tos gados Latvijā no jauna radās interese par dzintara apstrādi, kas neietilptu masu produkcijas rāmjos. Rīgā strādājošie rotkaļi dažādās tehnikās smalki darinātām kakla rotām, aprocēm, saktām, dekoratīviem kausiem dzintaru lietoja kā papildus materiālu. Līdzīga tieksme bija vērojama arī kokačurnieku darbos. 30-to gadu beigās dzintara apstrādes tradīciju atsākšanai un turpināšanai sāka pievērsties Liepājas Valsts Lieciskās Mākslas vidusskola, kur lielu uzmanību veltīja formas jautājumiem. Dzintars vispildītāk atklāj savu skaistumu rotās kopā ar metāla savienojuma elementiem.

Šis mūsu Dzintariņš dārgakmens mūsu tautai ir devis daudz. Daudz vairāk kā daži kultūrvēsturnieki to ir sapratuši. Pateicoties dzintaram, Vidusjūras kultūras tautas meklēja sakarus ar baltu tautām - aistiem. Mums bija rosīga tirdzniecība jau neolīta laikmetā, kā to pierāda atrastais dzintars Trojā un Krētā. Par mūsu bronzas laika augsto kultūru mēs varam vienīgi pateikties mūsu dzintaram. To vairs nenoliedz arheologi.

Senā Baltijas teritorijā tirdzniecība koncentrējās ap pilīm un pilsētām. Kā viens no ievērojamākiem tirdzniecības centriem bija zemgaļu osta ar pilskalnu un pilsētu - Daugmali. Tur tirgus vieta atradās pie senpilsētas vārtiem; šai vietā atrasts vairāk importlietu, svarīgu daļu un tirdzniecības atribūtu kā citur. No vairāk kā 16.000 atrastām Daugmales senlietām, apmēram, devīta daļa ir importa vai tirdzniecības priekšmeti. Pamatojoties uz arheoloģijas un rakstu liecībām, konstatēts, ka Latvijā, pirms kristīgās ticības ienākšanas tirdzniecība un sadzīves kultūra atradās uz augsta līmeņa. Latvijā ievēda, galvenokārt, bronzu, sudraba stieņus un monētas, dārgus audumus, vadmalu, šķēpu galus, sāli, stikla krelles; bet izveda dzintaru, ādas, medu, vasku, zvērādas un metāla izstrādājumus - rotas. Seno depozītu atradnes, galvenokārt, koncentrējās ap upēm, sevišķi Daugavu. Par to tagad ir pieejama bagātīga literatūra.

Visu šo kopā ņemot, varam teikt, ka mūsu saules akmens - dzintars latvju tautas likteņgaitās ir spēlējis ļoti ievērojamu lomu, daudz lielāku, kā to līdz šim ir izpratuši mūsu kultūrvēsturnieki.

A. MEMENIS.

Vēres:

V. Urtans, Senie depozīti Latvijā.

Voldemārs Ansulis, Baltijas dzintars.

A. Spekke, Senie dzintara ceļi.

Gundega Ivanova, Latviešu mūsdienas tautas māksla.

LNAK PADOMES VĒLĒŠANAS:

VĒLĒŠANAS, VĒLĒŠANAS UN ATKAL VĒLĒŠANAS...

Vecākās paaudzes trimdinieki vēl atceras vēlēšanas 1940. gadā, Latvijā. Zem drauda bija jāpiedalās visiem. Atceros, mans vēlēšanu iecirknis bija 23. pamatskolas telpās, Kandavas ielā. Ārpusē bruņoti sargi. Iekšpusē galdi ar vēlētajņu sarakstiem, pēc kuriem izsniedz vēlēšanu zīmes. Turpat urnas balsošanai. Uz zīmītes viens kandidāts. Zīmīti var izpildīt turpat, vai iet pie vēlētajņu galdiņa koridora otrā galā. Ceļa vidū stāv izplētis un bruņots milicis. Nevienam tur neiet, lai kandidātu strīpotu vai zīmīti bojātu. Padevīgi kā jēri, vēlēšanu zīmītes iemetam urnā un iegūstam par to atzīmi pasē - par piedalīšanos vēlēšanās.

Tā bija kauna zīme par glēvulību, bet tā arī glāba no represijām. Tos, kuŗi vakarā vēl nebija balsojuši, uzmeklēja mājā un veda uz iecirkni. Otrā dienā radio un prese ziņoja par lielo sociālistisko kandidātu uzvaru. Šodien tas ir tāls pagātnes notikums, par kuŗu var liecināt tikai nedaudzie.

Nāc prātā arī kādas citas, nesenās vēlēšanas. Tās īstenībā nebija nemaz vēlēšanas, nebija valdības izsludinātas, un tādēļ nebija arī legālas. Šajās vēlēšanās nebija ne kandidātu, ne arī pretkandidātu. Bija tikai IDEJA un gaŗa liste ar tiem, kuŗi uzdrīkstējās! Uzdrīkstējās pretoties tādu likumu pieņemšanai Maskavā, kuŗi uz visiem laikiem tautai atņemtu tiesības atkal reiz būt brīvai. Tauta nāca bariem, nāca un vēlēja, parakstoties uz listes.

Vēlēja jaunekļi un jaunavas, bieži pat neapzinādamies, kāda vēsturiska notikuma veidošanās tie piedalās. Parakstījās arī pusmūža ļaudis, riskēdami ar visu, ar karjēru, ar labklājību, ar ģimeni. Viņi apzinājās, ka ir pienākusi reize, kad pa nelielo durvju spraugu varbūt var izkļūt brīvībā un paņemt visu latviešu tautu sev līdz. T a g a d v a i n e k a d i J a n e t a g a d, k a d t a d? Tā sauca drosmīgākie un aizrāva citus sev līdz.

Ar salīkušām mugurām, ar sirmiem matiem un uz spīekļiem atbalstīdamies, parakstu grāmatu meklēja vecmāmiņas un vecie tēvi. Vairāk vecmāmiņas, jo vectēvos daudzi mūsu jaunieši neiekļuva. Daudzus lode satika kaujas laukā, stāvot ar šauteni pie rokas, daudzi ar sasiētām rokām mira valsts nāvē. Šajās vēlēšanās visa mūsu tauta ar brīvu prātu drosmīgi meklēja parakstu grāmatas gan Rīgā, gan Liepājā, gan Rēzeknē, gan Skrundā, gan Alūksnē, gan Dīkļos un Dundagā. Iznāca varena parakstu grāmata! No R ī g a s līdz M a s k a v a i, uz katra decimetra pa parakstam! Uz katra decimetra pa degošai latvieša dvēseles liesmai, uz katra decimetra sauciens pēc brīvības latviešu tautai!

Notika brīnums - šo latviešu tautas balsi sadzirdēja Kremla birokrāti un šoreiz atturējās balsot par brīvības ierobežošanu Baltijas tautām.

Tagad domas pievēršas priekšā stāvošām LNAK padomes vēlēšanām. Mums nedraud nekas, ja nevēlam; arī ieguvumu nebūs, ja vēlēsim. Kādēļ maksāt \$ 10? - Labāk nopirkt pudeli vīna. Jāmaksā arī par pastmarku un jāpiepūlas, lasot vēlēšanu materiālus un šķirojot kandidātus. Ejot uz pastu, var paklupt un sadauzīties, var pat saaukstēt! Mūsu mājas ir tik ērtas un labas, pieņemsim pamatstāju un iedziesim!

Izklausās kā pīrgāšanās par mums pašiem. Vēlēšanu komitejas informācija tomēr rāda, ka vēlēšanu skaits pēdējās vēlēšanās arvien samazinās. No 20.000 Kanadas latviešiem tikai 2.300 pildīja savu nacionālo pienākumu. Vai šoreiz būs citādi? Vai turpināsim slīdēt uz leju pa nacionālās apziņas trūkuma slīpni?

J ā b ū t c i t ā d i! Ja gribam piederēt tai mazajai, drosmīgajai tautai pie Baltijas jūras, kuŗa 1988. gada vasarā paveica neticamo.

Nometīsim vienaldzības plīvuri, kļūsim arī mēs par aktīviem brīvības cīnītājiem. Runāsim par vēlēšanām. Izvērtēsim sarakstus un kandidātus. Izraudzīsim tos, kuŗiem varam uzticēties un kuŗi sevi darbā jau ir pierādījuši. Aicināsim piedalīties vēlēšanās radus, draugus un pazīstamus. Aicināsim tuvākos kaimiņus un arī tos, kuŗus ikdienā vairs nepazīstam. Aicināsim arī viņus pieslēgties aktīvajai trimdas latviešu saimei.

Piedalīsimies visi šajās vienreizēji nozīmīgajās Kanadas latviešu pārstāvības vēlēšanās!

HERMANIS VILKS, LNAK PADOMES KANDIDĀTS

KANADAS NACIONĀLO DARBINIEKU SARAKSTA UZSKATI UN NOSTĀJA.

Šī saraksta kandidāti pārstāv visas paaudzes, kam jau līdz šim ir ievērojama latviešu sabiedriskā darba pieredze. Starp viņiem ir skolotāji, skolu vadītāji, jaunatnes audzinātāji, trimdas latviešu skolu absolventi, organizāciju un draudžu vadītāji.

Kandidāti ATZĪST, ka:

- Latviešu tauta var brīvi attīstīties un pilnībā īstenot savus nacionālos centienus tikai savā valstī - neatkarīgā Latvijā. Tādēļ mūsu politiskais mērķis ir neatkarīga Latvijas valsts.
- Tauta savu gribu vislabāk var izteikt demokratiskā iekārtā, kam jābūt atjaunotās Latvijas pamatā.
- Latvijas neatkarību sagrāva un tās okupāciju vadīja komunistu partija, kas vēl tagad apspiež latviešu tautu. Tādēļ nav jāsadarbojas un nav jāatbalsta komunistu partijas organizēti pasākumi un institūcijas.
- Pašreizējiem notikumiem un pārmaiņām Latvijā jāpieiet nosvērti un apdomīgi. Jāatbalsta tikai personas un grupas, kas patiesi strādā Latvijas brīvības un tautas interesēs.
- Liela daļa mūsu tautas Latvijā ir saglabājusi nacionālo pašapziņu un ar apbrīnojamu drosmi demonstrē un prasa pašnoteikšanos. Viņu centienus apsveicam un atzīstam atbalsta nepieciešamību tiem.
- LNAK ir centrālā un augstākā demokrātiski ievēlētā latviešu pārstāvniecība Kanadā, kam cieši jāsadarbojas ar PBLA.

Kandidāti IESTĀJAS par:

- Neatlaidīgu darbu neatkarīgai Latvijai, kur suverenā vara piederēs Latvijas pilsoņiem.
- Visas nacionāli domājošās trimdas saimes vienotību.
- Sadarbību ar visiem, kas nav kaitējuši un nekaitē Latvijas brīvības centieniem un latviešu interesēm.
- Par tiešu sadarbību ar mūsu tautu Latvijā, sniedzot tai visu iespējamo atbalstu.
- Jaunatnes audzināšanu latviskā garā un visas sabiedrības atbalstu latviešu skolām.

Kandidāti NEATZĪST:

- Padomju Savienības imperiālismu un Latvijas kolonizāciju.
- Reliģiskās brīvības un cilvēku tiesību apspiešanu Latvijā.
- Trimdas latviešu sadarbību ar komunistu partijas radītiem orgāniem Latvijā.

Ja piekrītat šiem uzskatiem un nostājai, tad balsojiet LNAK padomes vēlēšanās par Kanadas nacionālo latviešu darbinieku saraksta kandidātiem!

Tie ir:

Jānis Bārs, Jānis Briedis, Aleksanders Budrēvics, Pauls Legzdīņš, Bruno Logins, Jānis Mežaks, Ēriks Nāgelis, Jānis Niedra, Jānis Tikiņš un Kornēlija Zariņa.

KNLDS.

"DAUGAVAS VANAGI" KANADĀ SARAKSTA KANDIDĀTU NACIONĀLPOLITISKAIS VIEDOKLIS.

DV Kanadā darbinieku saraksta kandidāti LNAK padomes vēlēšanās uzskata, ka mūsu sabiedriskā un nacionālpolitiskā darba prioritātes trimdā ir:

- Bezkompromisa stāja un visu trimdas latviešu kopējs pienākums iesaistī-

ties darbā par brīvas, demokratiskas un neatkarīgas Latvijas valsts atjaunošanu.

Mēs ticam, ka var būt tikai viena, nedalīta latviešu tauta, brīvā Latvijā, bez okupantu varas un tās piedēkļiem.

2. Mēs atzīstam, ka mūsu pienākums ir:

- rūpēties par latviešu valodas un tradīciju kopšanu, kultūras saglabāšanu un jaunradi;
- veicināt un atbalstīt latviešu jaunatnes centienus latviskās izglītības un tradīciju apgūšanu, kā arī iekļaušanos sabiedriskā un nacionālpolitiskā darbā;
- pastiprināt latviešu daudz bērnu ģimeņu un vajāto atbalstīšanu okupētā Latvijā;
- sekmēt un uzturēt personīgus sakarus ar mūsu tautu okupētā dzimtenē un izsūtījumā;
- apzināt un rūpēties par mūsu kaja invalīdu, veco ļaužu, slimo un vientuļo tautiešu garīgo un materiālo aprūpi, kur un kad tas izrādītos par nepieciešamu.

3. Mēs noraidām jebkāda veida sadarbību ar Latvijas okupantu varu. Mēs sadarbojamies ar nacionāli noskaņotiem latviešiem un viņu organizācijām okupētajā Latvijā un ar visiem līdzekļiem atbalstām viņu centienus. Mēs noraidām tos trimdas novirzienus, kas atzīst Latvijas okupāciju un sadarbojas ar okupācijas varu un viņas iestādēm. Tāpat noraidām viņu mēģinājumus pārstāvēt trimdas latviešu sabiedrību šeit un okupētajā Latvijā.

Mūsu kandidāti: Akots, Zigurds; Brikmāns, Guntars; Joma, Aleksandrs; Kronbergs, Tālvāldis; Ķere, Jānis; Lejiņa, Mirdza; Lorbergs, Modris; Mīniate, Elma; Pētersons, Rūdolfs; Plūdons, Varimants; Purva, Inta; Selga, Aina; Šubiņš, Guntars; Valdmāne-Demandt, Māra; Zenāitis, Kārlis.

DV KANADĀ SARAKSTS.

KAS IR MŪSU DEVĪZE?

- Sadarbībā pastāv mūsu spēks, bet nesatricbā mūsu tautas posts un iznīkšana.
- Mēs apvienojam Kanadas abas malas ar kandidātiem no Halifaksas līdz Vankuverai.
- Mēs apvienojam Kanadas latviešu uzskatus, un to dažādību un bagātību atspoguļojam darbā par latviešu tautu.
- Mēs apvienojam LNAK politisko darbību un darbību Latvijā ar pārejām brīvās pasaules latviešu organizācijām, lai vienoti, un ne pa atsevišķām zemēm, cīnītos par brīvu, neatkarīgu Latviju.

MŪSU NOSTĀJA IEKŠPOLĪTIKĀ

- Apvienotais Kanadas saraksts atzīst, ka Latviešu nacionālā apvienība Kanadā ir demokrātiska organizācija, kurai jādarbojas visas sabiedrības kopīgās interesēs. Ka tādai, LNAK jāatspoguļo visu Kanadas latviešu sabiedriskā doma.
- LNAK nozaru darbībai jāklūst redzamai katrā pilsētā, kur dzīvo latvieši.
- Kultūras, izglītības, sporta, jaunatnes, juridiskā, saimniecības, finanču un politiskās informācijas nozaru vadītājiem jācenšas savā darbā iesaistīt lietpratējus un palīgus katrā latviešu centrā.

MŪSU NOSTĀJA ĀRPOLĪTIKĀ

- Apvienotā Kanadas saraksta kandidāti, pamatojoties uz starptautisko tiesību normām, aizstāvēs Latvijas tiesības uz neatkarīgu demokrātisku republiku, kuras suverēnai varai jāpieder latviešu tautai.
- Kanada nav atzinusi "de jure" Latvijas iekļaušanu PSRS. Šī nostāja nav revidējama vai atceļama.
- Kanadas latviešu uzdevums ir aizstāvēt Latvijas tiesības uz pašnoteikšanos, likt Kanadas valdībai, presei un sabiedrībai saprast, ka Baltijas valsts problēma nav PSRS iekšēja lieta, bet gan starptautiskā forumā atrisināms jautājums.
- Tautas sakustēšanās mūsu tēvzemē ir atbalstāma par tik, par cik tā ved uz neatkarīgu Latviju un latvju tautas pašnoteikšanos savā zemē.
- Apsveicam un atbalstām personas un grupas, kas cīnās par neatkarīgu demokrātisku Latvijas republiku. Tieša saskarsme ar brīvības cīnītājiem ir netikvien vēlāma, bet nepieciešama.
- Mūsu pašu, kā arī Kanadas rīcībai arvien jābūt tādai, kas pabalstīdama tautas brīvības gribas izpausmi, nekompromitētu jēdzienu par Latvijas, Lietuvas un Igaunijas nelikumīgo iekļaušanu Padomju savienībā.

KO MĒS DARĪSIM?

- Kanadas politikā...
 - Lai savos sakaros ar PSRS, Kanada aizvien uzsvērtu Baltijas tiesības uz neatkarību.
- Rezolūciju par nelikumīgo inkorporāciju un komisijas dibināšanu Baltijas lietu sekošanai.
- Lai Kanadas sūtnis Apvienoto nāciju organizācijā atgādina pasaulei Baltijas valsts īpatnējo juridisko stāvokli, pasvītrotot nelikumīgo inkorporāciju un prasa kolonizāciju izbeigt.
- Mums labvēlīgas vadlīnijas tirdzniecībā ar Baltijas telpu.
- Kanadas lietpratēju palīdzību Latvijas vides aizsardzībā.
- Attīstīt tiešas attiecības ar cīņas grupām Latvijā.
- Kanadas baltiešu attieksmēs — Ciešāku informācijas apmaiņu un saskaņotu darbību kopējā darbā.

- * Informācijas izplatīšanā
 - Jaunāko informāciju angļu un franču valodas presei darīt ātri pieejamu ar moderniem līdzekļiem.
- * Latvijas vides piesārņošana
 - Šīs zemes un tautas indēšanas problēmas apturēšana ir tikpat svarīgs darbs kā politiskais.
 - Savākt informāciju par vides piesārņošanu Latvijā un izplatīt starptautiskām organizācijām.
 - Iesaistīt Kanadas lietpratējus.
 - Dot iespēju baltiešu studentiem izglīties šai darba laukā.

KAS MĒS ESAM?

- * Galvenokārt vidējās paaudzes latvieši politiskie bēgļi un viņu bērni, izglītojušies trimdā, kam rūp latviskās sabiedriskās dzīves turpināšana un Latvijas interešu aizstāvēšana.
- * Pazīstam vietējās iestādes un politisko iekārtu un spējam ietekmēt Kanadas politiskos spēkus.
- * Apzināties latviešu intereses kultūras, izglītības un politiskos laukos un varam tās aizstāvēt pie Kanadas iestādēm.
- * Savu darbības izpausmi saredzam saskaņā ar PBLA, Latvijas diplomātisko pārstāvju un baltiešu centrālo organizāciju mērķiem.
- * Esam pārliecināti, ka LNAK var būt pārstāvēta visos centros, kur dzīvo latvieši.

Līnards Lukss — PBLA pr-dis	(416) 266-6653
Guntis Siliņš — LNAK pr-dis	(416) 289-2617
Alberts Upeslācis — LNAK vice pr-dis	(416) 764-1730
Viesturs Zariņš — LNAK pol. noz. vad.	(416) 842-8849
Vilijs Miklaševičs — LNAK rev. kom. pr-dis	(416) 767-8143
Aleksis Dreimanis — bij. LNAK pad. pr-dis	(519) 672-6865
Elmars Škobe — bij. LNAK pad. pr-dis	(519) 823-2511
Halifkasa	
— Roberts Dambergs — biologs, arhitekts	(902) 429-0079
Montrealā	
— Jānis Tērauds — tauts. inženiers	(514) 631-5937
— Mārtiņš Štauers — sab. darbinieks	(514) 457-9832
Otavā	
— Pēteris Brauns — finanču konsultants	(613) 521-0726
Port-pērija	
— Edgars Kiršs — skolotājs	
Unionville	
— Imants Škobe — zv. grāmatvedis	(416) 479-4518
Skarboro	
— Lilita Strīpniece — bibliotekāre	(416) 288-1366
Toronto	
— Frīdis Kristbergs — mācītājs	(416) 769-6950
— Harijs Jansons — sab. darbinieks	(416) 767-1388
— Ilze Kalniņa — psihologe, prof.	(416) 225-7530
— Jānis Kravis — tautsaimnieks, Skydome kasieris	(416) 763-2861
— Kaspars Dzeguze — žurnālists	(416) 922-7220
— Mārtiņš Vagners — inženiers	(416) 363-7838
— Rasma Pērkona — aptiekas vad.	(416) 226-3792
— Vizma Makšiņa — mūziķe, koŗa dir.	(416) 463-6613
Richmond Hill	
— Uldis Amoliņš elektro-inženiers	(416) 884-9068
— Andris Rubenis — ārsts, sab. darbinieks	(416) 883-4804
Oakvillē	
— Klāvs Zichmanis — sab. darbinieks	(416) 847-0341
Kičenerā	
— Alīde Forstmane — sab. darbiniece	(519) 748-4099
— Tālis Forstmanis — ķīmiķis, uzņ. vad.	(519) 748-4099
Sadberijā	
— Kārlis Jansons — inženiers konsult.	(705) 566-0933
Londonā	
— Ēriks Bite — sab. darbinieks	(519) 644-0479
— Leonīte Luksta — skolotāja	
— Rolfs Alksnis — Londonas DV nod. pr-dis	(519) 434-5114
Edmontonā	
— Zigurds Skribis — pilsētu plānotājs	(403) 482-1085
Vankuverā	
— Eriks Eglīte — dārzu arhitekts	

PADOME AR APDOMU

- Ja vēlaties tuvāku informāciju;
- Ja vēlaties atbalstīt mūsu programmu;
- Ja vēlaties piedalīties kopīgā darbā;
- Zvaniet jebkuram mūsu kandidātam.

IR VĒRTS

PIEDALĀTIES

LNAK PADOMES VĒLĒŠANĀS

no 15. marta līdz 2. aprīlim

IR VĒRTS

LNAK vēlēšanās varat piedalīties, ja esat sasniegjis 18 gadu vecumu un līdz balsošanas dienai samaksājis dalības maksu: \$10 tieši LNAK vai \$5 caur savu organizāciju.

Atbrīvoti no maksas ir LNAK goda un mūža biedri; tie kas ir vecāki par 65 gadiem un pilna laika studenti.

Pievienojaties LNAK un piedalīties padomes vēlēšanās. Tuvāka informācija no LNAK biroja (416) 755-2353.

IR VĒRTS * * KANADĀ * * LATVIJĀ

Politiskie notikumi ir mainīgi. Iespējas un atrisinājumi dažādi. Laiks ir kritisks un izšķirošs. Tādēļ piedalies LNAK vēlēšanās. To IR VĒRTS darīt.

Ļiem šoreiz kandidē tikai 20, bet no organizāciju deleģētiem - 10. Ievēlami 35 padomes locekļi. Izredzes uz vietu Kanadas latviešu parlamentā vēlēšanu ceļā ir tikai mazākai pusei kandidātu.

Lai pārbaudītu LNAK kartotekas pareizību, Vēlēšanu komisija vēlēšanu materiālus vēlētājiem izsūtīs tieši - uz, apmēram, 9.300 adresēm, kas kartotekā pieejamas. Materiālus izdalīs arī uz vietām un, kur iespējams un nepieciešams, pievienos arī lokālajiem mazās preses izdevumiem.

Ja kādam vēlēšanu materiāli līdz vēlēšanu sākumam nebūtu pienākuši, tie tos var pieprasīt lokālajam LNAK pārstāvim vai Vēlēšanu komisijā - P. O. Box 277, Don Mills, Ont., M3C 3S2.

Politiskie apstākļi nemitīgi mainās. Padomi vēlam uz 4 gadiem. Tādēļ piedalīšanās vēlēšanās, šķiet, šoreiz ir ļoti svarīga. Izmantojiet izdevību un nododiet savu balsi par kandidātiem, kas, jūsuprāt, vislabāk varētu pildīt LNAK padomes locekļa pienākumus. Balsojot varbūt derētu paturēt prātā, ka būtu vēlami, ka padomē būtu pārstāvēti visi aktīvie latviešu sabiedriskie centri Kanadā.

Balsotājiem, kas LNAK dalības maksas kārto caur organizācijām, steidzami tās iemaksājamās savas organizācijas kasē, lai kasieŗi tās varētu vēl pirms vēlēšanās nosūtīt LNAK.

Pirms balsošanas ieteicams iepazīties ar vēlēšanu instrukciju, lai balss neietu zudumā nevērības dēļ. Piedalīties LNAK padomes vēlēšanās!

LNAK padomes vēlēšanās kandidē četri montrealieŗi: Kārlis Roberts FREIBERGS, Mārtiņš ŠTAUVERS, Jānis TĒRAUDS un Māra VALDMANE - DEMANDT. Montrealieŗi, balsojiet par saviem kandidātiem!

LNAK padomes vēlēšanās vēl iesniegti 2 citi kandidātu saraksti: Latvieŗu Nacionālās Jaunatnes Apvienības Kanadā (LNJAK) saraksts ar kandidātiem Kārli Robertu Freibergu un Andi Zilānu; Latvieŗu kaŗa invalīdu apvienības Kanadā saraksts ar Alfrēdu Eglīti.

Pavisam kopā jaunajai padomei kandidē 72 personas, no kuŗām 14 ir sievietes; 64 dzīvo Ontario, 4 - Kvebekā, 2 Albertā; pa vienai - Britu Kolumbijā un Jaunskotijā.

Jaunieŗlētā padomes sastāvā gaidāmas pārmaiņas, jo no līdzŗinējiem vēlētiem locek-

SPORTS:

39. LATVIEŠU SPORTA APVIENĪBAS KANADĀ KONGRESS.

Sporta dzīvi joprojām vadīs Juris Zivtiņa.

39. Latviešu Sporta Apvienības Kanadā kongress notika 29. janvārī, DV telpās, Toronto, un tajā bija 21 dalībnieki. To atklāja LSAK valdes priekšsēdis Juris Zivtiņa. Kongresu apsveica DV KV priekšsēdis G. Brikmāns, vadīja A. Džilna, bet sekretāri bija Ž. Zentiņš un E. Pērkone.

Ar klusuma brīdi pieminēja veļu valstī aizgājušos J. Ādmini, H. Lazdiņu un K. Tēraudu.

Valdes priekšsēža J. Zivtiņa, nozaļu un sporta kopu ziņojumi rādīja, ka aizvadītais darbības posms bijis sevišķi rosīgs. Šo rosību lielā mērā sekmējusi gatavošanās Globālajām meistarsacīkstēm, kas no 2. - 8. janvārim notika Austrālijā. Pirms šīm sacīkstēm kanadieši bijuši vairākās pilsētās, kur tikās draudzības sacīkstēs ar turienes vienībām. Tā kā Kanadas vienības bija bez vairākiem labākiem sportistiem, sevišķi basketbolā un volejbolā, sniegumi uzskatāmi par labiem. Rezultātus kārtoti Austrālijas sporta vadība, un tos sapēms vēlāk. Sidnejā, Austrālijā, notikušais Latviešu Sporta Padomes brīvajā pasaulē kongress bija zīmīgs ar to, ka tajā piedalījās no Latvijas laikraksta "Sports" redaktors A. Kauss, aicinot uz sadarbību ar sporta saimi Latvijā. Kongress atzina, šāda sadarbība esot vēlama, bet tas iespējams tikai ar vadošo organizāciju ziņu brīvajā pasaulē.

Aizvadītais darbības gads prasīja īpašu piepūli līdzekļu sagādē, lai sekmētu Kanadas latviešu sportistu piedalīšanos Globālajās sacīkstēs. Pašu sportistu organizētie līdzekļu vākšanas veidi, piem., saimniecības piederumu pārdošana un c. bija sekmīgi, bet gaidītais latviešu sabiedrības un organizāciju atbalsts nesniedza gaidīto. Pateicoties DV organizācijas atbalstam, sekmīga izrādījās lotereja. J. Zivtiņa personīgais aizdevums caur LSAK (11.300 dolāru apmērā) deva iespēju Kanadas latviešu sportistiem piedalīties sacīkstēs Austrālijā.

Šis gads deva LSAK valdei lielu pieredzi, it sevišķi līdzekļu vākšanā. Kanadas sporta dzīvē sevišķi sekmīga bijusi Golfa nozare, aktīvi darbojušies Novusa nozare; atjaunojusies tenisa nozare, solot sekmes nākotnē. Šaušanas nozare darbojusies ļoti labi, bet grūtības tās augšanai sagādā tas, ka piedalīšanās šinī sporta veidā saistīta ar lieliem izdevumiem.

Kanadas latviešu sporta dzīve koncentrēta Toronto. Internacionālā sporta arēnā sekmīgi ir latviešu vecvieglatlēti. Atsevišķi sportisti guvuši labus panākumus Kanadas sporta organizācijās.

Par LSAK valdes priekšsēdi ievēlēja vienīgo kandidātu Juri Zivtiņu, bet valdē - Oļģertu Kurcigu, Aleksandru Kudrašovu, Modri Lorbergu, jun., Gundegu Ozoliņu, Edīti Pērkoni, Artūru Siksnu, Juri Tēraudu un Žani Zentiņu. Revīzijas komisijā - Arnoldu Džilnu, Artūru Amtmani un Tāli Ansonu.

Budžetu nākamam gadam līdzsvaroja \$ 1.700 apmērā. Reģistrācijas maksas palika agrākās - pieaugušiem \$ 5.-, jaunatnei \$ 1.-.

Nākošās darbības ietvaros vasarā paredzēta Sporta nometnes organizēšana Sidrabenē. To vadīs Pēteris Andersons no Otavas. Palīdzē viņam būs māsa Inta Andersone, kas būs arī peldēšanas instruktore. Nometne notiks no 2. - 15. jūlijam, un tajā uzņems meitenes un zēnus no 12 - 15 gadus vecumam. Nometnes maksa būs \$ 150.- nedēļā. Sporta nometnes dalībnieki dzīvos atsevišķās teltīs, un tajā varēs piedalīties arī latviešu valodas nepratēji. Kā instruktori nometnē darbosies arī citi kvalificēti sportisti.

Valdei būs jāpieliek īpašas pūles parāda atmaksai. LSAK iecerējusi arī Sidrabenes sporta

laukuma uzlabošanu. Nākošās Globālās latviešu meistarsacīkstes jārīko Kanadā. Šī uzdevuma veikšanai drīzumā izraudzīs rīcības komiteju. Viens no nākotnes uzdevumiem ir arī latviešu sportistu apzināšana ārpus Toronto. Sportistu reģistrācija gadiem ilgi LSAK valdei sagādājusī rūpes, jo tikai daļa aktīvo sportistu reģistrējas, un tā patiesais sportistu skaits nekad nav bijis precīzi atzīmēts. Te jāpiezīmē, ka pat internacionāli sekmīgie latviešu vecvieglatlēti nav oficiāli reģistrējušies latviešu sporta saimē. Visvairāk neregistrēto ir jaunatnes saimē.

LSPBP apbalvoja ar Lielo sporta nozīmi Veltu Višķeri-Tomsoni, Raimonu Lazdiņu, Oskaru Zvirgzdgraudu un Juri Kudrašovu.

Ž. ZENTIŅŠ.

NODIBINĀTA LATVIJAS PAGaidu OLIMPISKĀ KOMITEJA.

19. novembrī, plkst. 10:00, Daugavas sporta namā, sākās Latvijas fizikultūras un sporta aktīva konference ar mērķi atjaunot Latvijas Olimpisko Komiteju. Pulkstens 14:11 ar absolūtu balsu vairākumu, 22 balsīm balsojot pret un 7 atturoties, nodibināja Latvijas Pagaidu Olimpisko Komiteju. LOK prezidentu ievēlēja pasaules eksmeistaru smailošanā V. Baltiņu.

Konferencē piedalījās sporta savienības, sporta kopu pārstāvji, sporta meistari, sportisti, sporta darbinieki, treneri un vairāki brīvās Latvijas laika olimpieši. Viņu vidū bija 1924. gada Olimpisko spēļu dalībnieks, futbolists Eidis Bārda un citi. Konferencē vēl piedalījās Ministru padomes priekšsēža vietnieki L. Barkēvičs un M. Ramans, Kultūras komitejas priekšsēdis R. Pauls, LTF valdes loceklis - dzejnieks J. Peters un daudzi citi. No Ķelnes bija ieradies starptautisko un valsts tiesību speciālists E. Levits. Pēdējais bija ieradies saziņā ar Olimpiskās kustības organizācijas komiteju, lai izpētītu tālāk jautājumu par LOK iespējamo iestāšanos SOK no starptautisko tiesību viedokļa, kas esot samērā komplicēta. Starp citu, E. Levits atzīmēja, ka Latvija nekad neesot oficiāli izstājusies no SOK. Debatēs piedalījās arī Lietuvas un Igaunijas pārstāvji, atbalstot LOK darbības atjaunošanu.

Konferences piektā rezolūcija attiecas uz sadarbību ar latviešu sporta saimi svešumā. Tā aicina uz attieksmju pārvērtēšanu sakaros ar ārpus Latvijas dzīvojošiem latviešiem, izsakot pārliecību, ka tā būs visnotālā auglīga. Līdzīgi Dziesmu svētkiem ir sistemātiski jārīko Latvijas sporta svētki ar ārpus Latvijas dzīvojošo tautiešu piedalīšanos. Šī rezolūcija arī konstatē, ka LOK ceļš līdz starptautiskai atzīšanai būs ilgstošs un sarežģīts. Ārpus Latvijas dzīvojošo sporta draugu morālais un materiālais atbalsts varētu kļūt par pozitīvu faktoru šī mērķa saņemšanai u. t. t.

Konferences noslēgumā murjānieši uzrunāja konferences dalībniekus ar vārdiem: "Šis sarkanbaltsarkanais karogs ir tikko šūdināts. Mēs ceram, ka ar šo karogu iesaļosim Olimpiskajās spēlēs. Mēs pasniedzam Olimpiskajai komitejai karogu ar domu, ka zem tā ies mūsu dēli un meitas."

(Informācija ņemta no laikraksta "Sports" 19. novembra numura, kas veltīts LOK atjaunošanai.)

Ž. ZENTIŅŠ.

APLAUSI LATVIJAS BRĪVĪBAI DIENVIDAMERIKĀ.

Mūsu tautietim jezuītam profesoram Dr. Stasīslavam Ladusānam viena no 15 Limas lielpilsētas universitātēm - UNIFE - 1988. gada 12. novembrī kā atzinību par nopelniem filozofijas laukā piešķīrusi akadēmisko goda doktorāta grādu.

Lai gan doktora diplomu pasniedza svinīgā sēdē pēc filozofijas kongresa beidzamajā pilnsa-

pulcē mūsu tautietim ārzemju filozofu vārdā bija jāteic runa šī kongresa sākumā - 7. novembrī.

Nesot sveicienus un vēlījumus UNIFE universitātei sakarā ar tās 25 gadu pastāvēšanas jubileju profesors Ladusāns personīgi izmantoja izdevību, lai apsveiktu plaukstošo universitāti arī Latvijas vārdā. Dzirdot vārdus par mūsu tautas ilgstošo krusta ceļu un par tās degsmi iegūt pakāpeniski brīvību "perestroikas" atvērto durvju šaurumā, plašā profesoru, studentu un iebraukušo kongresa dalībnieku pilnā zālē, Peru zemē, sveica latviešu centienus un cīņu ar ilgstošiem aplausiem.

Neskatoties uz dažādām viltīgām metodēm, ar kādām marksisti uzbāžas Dienvidamerikai, tās tautas labi zina, ko nozīmē "sarkanās paradīzes" verdzība.

Pirmo goda doktorāta grādu profesors Ladusāns saņēma 1986. gada oktobrī, Meksikā. To piešķīra Monterejas (Monterrey) lielpilsētā Redžiomontānas Universitāte. Arī tur pārpildītā zālē klausītāji dabūja sīkāk zināt par netaisnībām Latvijā.

DALĪBNIKS.

RIETUMKRASTA XI DZIESMU SVĒTKU VĒSTIS

11. Rietumkrasta Dziesmu svētkiem, kas notiks laikā no šī gada 30. jūnija līdz 5. jūlijam, Longbičas jūrmalā, Losandželosā, var sākt rezervēt viesnīcu istabas un pasūtīt biļetes sarīkojumiem.

Dziesmu svētkiem sarunātas 2 viesnīcas - Hyatt Regency (galvenā), 200 S. Pine Ave., Long Beach, CA 90802, U. S. A., tel. 213-491-1234, un Ramada Renaissance, 111 East Ocean Blvd. tel. 213-437-5900. Istabu cenas Hyatt'a vienai personai \$ 72, divām līdz 4 personām \$ 79, bet Ramadā visām istabām, no 1 līdz 4 personām, \$ 70.

Abas viesnīcas atrodas ļoti tuvu Longbičas konferenču centram, kur notiks svētki. Hyatt's atrodas tikpat kā okeāna krastā ar plašu skatu uz ostu. Ramada no konferenču centra ir ielas otrā pusē ar netik pilnīgu skatu uz okeānu un ostu. Ielas krustojuma varbūt prasīs arī kādu minūti laika.

Par pazeminātām cenām istabas viesnīcās pieteicamas līdz 31. maijam. Pēc tam viesnīcas istabas vairs negarantēs.

Biļetes dziesmu svētku sarīkojumiem var pasūtīt pie Dzintras Švarcs, 376 Mellow Lane, La Canada, CA 91011. Čeki jāraksta ASV valūtā uz 11. West Coast Latvian Song Festival vārda.

Dziesmu svētku 1. sarīkojums - Iepazīšanās vakars sāksies piektdien, 30. jūnijā, plkst. 18, ar ieeju \$ 8.

Sestdien, 1. jūlijā, plkst. 12, Atklāšanas akts ar ieeju \$ 5.

Plkst. 16 pirmizrāde dziesmu spēlei Tas vakars piektdienā, ar Andra Ritmaņa tekstu, Lolitas Ritmanes mūziku un Brigitas Ritmanes režijā. Ieeja: \$ 25, 18 un 12.

Plkst. 19 Kamermūzikas koncerts. Ieeja: \$ 15, 12, 10 un 8.

Plkst. 21:30 Jauniešu vakars. Ieeja - \$ 6.

Svētdien, 2. jūlijā, plkst. 17, Ave Sol koncerts. Ieeja: \$ 20, 16 un 12.

Plkst. 20 Dziesmu spēles atkārtojums. Ieeja: \$ 25, 18 un 12.

Plkst. 22 Ķelnes prāģeru vakars. Ieeja: \$ 15.

Pirmdien, 3. jūlijā, plkst. 11, Rakstnieku cēliens I. Ieeja: \$ 8.

Plkst. 14, Garīgs koncerts ar Ave Sol piedalīšanos. Ieeja: \$ 20 un 16.

Plkst. 17 Tautas deju uzvedums. Ieeja: \$ 15, 12 un 10.

Plkst. 21 Rakstnieku cēliens II. Ieeja: \$ 8.

Katrā rakstnieku cēlienā piedalās citi autori. Parēdzēti arī 4 populārākie autori no Latvijas. Katrā cēlienā pa divi.

Plkst. 22 kuģošana pa Santa Monikas līci. Dalības maksa \$ 15.

Otrdien, 4. jūlijā, plkst. 14, Svētku koncerts. Ieeja: \$ 15, 12 un 10.

Plkst. 20 Svētku balle. Ar vakariņām \$ 35, bez vakariņām \$ 20. Tikai vakariņas bez balles - 20.

Trešdien, 5. jūlijā, plkst. 10, Atvadu brokastis. Ieeja \$ 16.

Divreizēja ieeja Mākslas un Daiļamatniecības izstādēs \$ 5 katrā.

Dalībniekiem izstādēs jāpieteicās līdz 20.

martam. Tēlotāja mākslā pie Andas Andersones, 2559 Aberdeen Ave., Los Angeles, CA 90027, U. S. A. Līstiskajā mākslā pie Marutas Ratermanes, 5544 Inner Circle Dr., Riverside, CA 92506.

Tirdziņam jāpiesakās pie Ilēnas, 7590 Frazer Dr., Riverside, CA 92509, U. S. A.

ILGVARS DIŽGALVIS.

PRESES DIENAS.

Preses dienas šogad notiks no 14.-16. aprīlim, Latviešu sabiedriskā centrā, Kalamazū, Mičigenā, ASV (100 Cherry Hill Dr.).

Aprīses:

14. aprīlī, plkst. 16, atklāšana. Ieeja \$ 3. Pēc akta, kurā priekšnesumu daļā piedalīsies dzejniece I. Liepiņa un vijolnieks prof. V. Ruševics, par temu "Vai kultūra + politika = kultūras politika?" runās Māra Soikāne-Trapāne.

Plkst. 18, Gleznu izstādes atklāšana. Piedalās LPB biedri A. Balode, M. Bērziņa, J. Balks, H. Celmiņa, M. Kovaļevska, A. Šīmanis, A. Langmanis. Izstādi atklās A. Sildegs. Ieeja pret \$ 3 ziedojumu.

Plkst. 19:30, 1702 Fraternity Village Dr., Latviešu Studiju Centra paplašinātās bibliotēkas atklāšana.

Plkst. 20, LPB centrālās valdes un revīzijas komisijas sēde.

Sestdien, 15. aprīlī, plkst. 8, brokastis.

Plkst. 9, piedalīšanās DV delegātu sapulces atklāšanā.

Plkst. 10:30, panelis "Kā ieinteresēt grāmatu lasītājus?" M. Soikānes-Trapānes vadībā. Dalībniekos I. Vīksna, Andra Zommere, Zinta Aistare, Sarma Pūtele, Arnolds Sildegs un R. Norītis.

Plkst. 12:30, pusdienas.

Plkst. 14, rakstnieces Zintas Aistares referāts "Latvietība jaunākās paaudzēs".

Plkst. 15:30, Baltu filoloģes Zinaīdas Ābeles "Valodas prakses jautājumi".

Abos divos pēcpusdienas referātos ieeja pret ziedojumiem, sākot ar \$ 3.

Plkst. 19:30, kopējas vakariņas. Rakstnieku parādi vadīs Ojārs Jēgns, pie kā "parādes" dalībniekiem jāpieteicās līdz 15. martam.

Svētdien, 16. aprīlī, plkst. 8, brokastis.

Plkst. 9, kopēja lūgšana Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes baznīcā.

Plkst. 9:30, preses darbinieku un viesu sanāksme - konference, ko vadīs LPB priekšnieks K. Ķezbers. Dzejnieces A. Balkas uzruna "Brīvība - mūsu nākotnes vizija". Ieeja brīva. Piedalīties lūgti visi, kam interesē preses darbs.

Darbu izkārtotāņu veic rīcības komiteja, kas kārtos arī DV ASV delegātu sapulces sarīkošanu.

Preses dienu dalībnieku maksa - \$ 60 no personām. Tajā ieskaitīti visi sarīkojumi, 2 brokastis, pusdienas un bankets ar balli. Interesentiem iespējams piedalīties tikai sarīkojumos, ieeju maksājot pie kases. Dalības maksā nav iekļauta apmešanās maksa viesnīcā. Tā jākārtos bez rīcības komitejas starpniecības. Istabas Holiday Inn West pieejamas par pazeminātu maksu - \$ 60 diennaktī, nepārsniedzot 4 personas istabā. Rezervācijas izdarāmas līdz 14. martam.

Transportu no lidlauka uz viesnīcu kārtos G. Elksnis, tel. 616-373-4519, un A. Olekšs, tel. 616-345-6948. Plašāka informācija pie komitejas priekšsēža V. Miķelsona, tel. 616-381-9063, 1821 Lakeway, Kalamazoo, MI 49001, U. S. A.

Viņam jāsūta pieteikums un dalības maksa - ne vēlāk kā līdz šī gada 15. martam. Čeks jāraksta uz "Latvian Press Society" vārda. Pēc minētā datuma saņemtos pieteikumus rīcības komiteja neņems vērā, jo dalībnieku skaits ir ierobežots. Literātiem, kas vēlas piedalīties programmā, jāpiesakās pie O. Jēgena, 534 W. Belmont Ave., Chicago, IL 60657, U. S. A., tel. 312-525-1606.

RĪCĪBAS KOMITEJA.

STIPENDIJAS LATVISKAI IZGLĪTĪBAI.

Kanadas Latviešu Centra Toronto Stipendiju Fonds piedāvā STIPENDIJAS latviskai izglītībai 1989./90. mācību gadam Latviešu ģimnazijā Minsterē, Rietummičigenas Universitātes Latviešu valodas kursos, Kalamazū, vai Sabiedrisko Zinātņu Institutā, Minsterē.

Interesenti stipendijas var pieprasīt, izpildot pieprasījuma veidlapas, kuŗas saņemamas Latviešu Centrā, 4 Credit Union Dr., Toronto, Ontario, M4A 2N8, vai pieprasot pa tālruni - 416-759-4900.

Izpildītās veidlapas jāiesūta Stipendiju Fondam Kanadas Latviešu Centrā līdz 1989. gada 31. martam.

KLCT SF.

LATVIEŠU INŽENIERU APVIENĪBA (LIA).

Sakarā ar savu divu godu biedru un izcilus darbinieku, "TEHNIKAS APSKATA" galvenā redaktora inž. Aleksandra Spurmāņa un "LATVIEŠU TECHNISKĀS TERMINOLOĢIJAS VĀRDNĪCAS" galvenā redaktora Dr. Ing. Ernesta Dravnieka nāvi LIA prezidijs nolēmis viņu piemiņas godināšanai atvērt attiecīgu kontu PBLA Latvijas BRĪVĪBAS FONDĀ, aicinot biedrus iesūtīt ziedojumus LIA kasierim L. Koppelim (adrese: 32 Southpark Drive, Blackburn Hamlet, Gloucester, Ont. Canada K1B 3A5), rakstot čekus uz ASSOCIATION OF LATVIAN ENGINEERS vārda.

LIA PREZIDIJS.

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, PIEZĪMES:

PRIEKŠVĒLĒŠANU MĪKLAS.

Pa kuŗu laiku nosirmoja jūra,
Pa kuŗu laiku nosirmojām mēs?

Tas - ne vēlēšanu sauklis, tikai dziesmele kādā veiglās mūzikas 1988. gada skaņu platē. I. Lasmāņa vārdi, dziedājis Dainis Porgants, vokāls ansamblis. Plates ieskaņošanā piedalījies Latvijas televīzijas un radio estrādes orķestris Aija Zaķa vadībā. Pārējo dziesmu tekstu autori: O. Vācietis, I. Kalnāre, J. Vanags, V. Moora, R. Skujiņa, A. Balodis, L. Vāczemnieks, J. Grots un "tauta", t. i., teksti, kas gājuši no mutes mutē. Pārējās dziesmas dziedājuši: A. Kukule, E. Rozenštrauchs, V. Lapčenko un Ž. Sikсна.

Nē, tas nav arī nekāds trimdas un dzimtenes kultūras un saimniecisko organizāciju sakaru komiteju kopdarbs. Skaņu plašu ražošanā - vēl nē. Pēc nākošām vēlēšanām te un tur - varbūt. Vēlēt taisās visur. Bet jāvienādo iekārtas, principi. Jānodrošina kontinuitāte, lai nerastos pārsteigumi. Jāuzmanās, lai neiznāc antikonstitucionāli. Tas nekas, ka konstitūcija, satversme - tas var arī nebūt tas pats - vēl nemaz nav gatavas. Un nebūs - kādreiz tā lemts. Tikai trimdā nav gatavas, citur visur ir. Vismaz - vieglai vēlēšanai pārtaisīšanai pēc iekšējā vadoņa prāta.

Nākamajai "saeimai" Kanadā, varbūt, būs arī jāizlemj dažu "aprindu" ilgi "apsvērtais" visu latviešu sabiedrisko un privātīpašumu nacionalizācijas projekts. Nevar taču pielaut, ka nami un centri paliek tiem, kas tos cēlušī vai par tiem maksājuši. It kā to, kas bijuši godīgi, pieticīgi un nekā nav darījuši, pasaulē nemaz nebūtu, it kā tiem nepienāktos nekas. Jo laiki, kad deputātiem un delegātiem bija jālemj par celšanu, pirkšanu un

ziedojumu savākšanu, pagājuši - tas kāreiz jau arī deklarēts, iepriekšējās vēlēšanās. Tagad tiem būs jānodarbojas ar likvidāciju, pārdošanu un peļņas sadalīšanu. Tas daudz atbildīgāks darbs. Prasīs arī vairāk zināšanu, informētības. Ne tikai "if the price is right", arī chronikās, baumu biržās, politiķā.

Tāpēc vietā, šķiet, "mīklas" un jautājumi, uz ko būtu jāprot atbildēt katram kandidātam vēlēšanās. Protams, arī katram balsotājam, bet tas nav svarīgi: vēlēšanu iznākumu neizšķir balsotāji. Kopš 1934. gada vairs nē, ne te, ne tur. To izšķir - kas "ieiet" tāpat, semiautomātiski, vai ko ieceļ vai ievēl aizmuguriski, kā kuŗo reizi. Kā te, tā tur. Sevišķi tagad, kad "atklātībnieki" gadu desmitiem studējuši un "demokrātiski" piemērojas. Tieši Kanadā. "Jaunie" te tagad gan gribējuši uzlabot vismaz kandidātu sarakstu nosaukumus, bet iznākuši tikai vārgi jociņi.

Piemēram: "Apvienotais Kanadas saraksts". Nekādu citu zemju sarakstu taču nav. Vai "Kanadas nacionālo latviešu darbinieku saraksts". Nacionālo nelatviešu darbinieku saraksta, tāpat nacionālo nedarbnieku sarakstu taču arī nav - vai nē? Manipulācija ar vēlēšanu instrukcijas aizliegtajiem vārdiem sarakstu nosaukumos tomēr liecina, ka gribēts it kā izaicināt, apzinīgi sabotēt: no pieciem (5) aizliegtajiem vārdiem tomēr lietoti četri (4)... Nu - lai velns par mazu puiku Dieva ausī!... Ja visi sāks brīvdomāt - vēlēšanu skaits samazināsies atkal, tāpat, kā iepriekšējā reizē. Un demokrātiskās atelpas posms tad būs pagalam. Atgriezīsies viss vecais... Šoreiz, iespējams, uz 10 gadiem. Pēc "lielā brāļa" parauga. Vai pēc kāda cita parauga Dienvidamerikā, kas nupat, kā ziņo avīzes, beidzot kritis. Tā tad...

1. Attiecībā uz dziesmeli ievadā:

- a) Pa kuŗas okupācijas laiku piegānīta Baltijas jūra, tās Rīgas līcis, Latvijas iekšējie ūdeņi un pa kuŗa trimdas režīma laiku esam izturējušies pret to ar supa vienaldzību, pat neaizveduši uz Rīgu ne pudeli tīra ūdens?
- b) Kuŗa no latviešu populārākajām kaŗa laika dziesmām bieži dziedāta frontes abās pusēs, "vēsturei" mums līdz šim par to noklusējot?
- c) Kā sauc vieglās mūzikas komponistu, kā visu laiku pēc kaŗa pasaulē "nebija" kaut viļš komponēja un tauta viņa dziesmas dziedāja, tikai ne katrreiz pareizi, un kam tagad izdevies atgūt savu vārdu vismaz vienā "frontes" pusē?
- d) Kāpēc trimdas "nacionāli domājošie" pilsoņi neatzīst latviski domājošos dzimtenē par "nacionāli domājošiem" un kādā svešvalodā, pēc viņu domām, būtu jādomā kārtīgam letīpam, lai viņu ne-sauktu par pakalpiņu te vai tur?

2. Kuŗiem diviem no trim populārākajiem latviešu dzejniekiem atmodas gadā tauta, "profesionālo" politiķu pārpalikumu par spīti, likusi uzņemties arī politiskus pienākumus, tā paceļot viņus pāri laikam, telpai un visu šķiru arodbiedrību rangū tabulām un - kas ar viņiem tālāk notiks, jo:

- a) atpakaļceļa, kā māca vēsture (Ulmanis, Lācis), taču nav? Vai ir?
- b) ceļa uz priekšu taču arī nav - vai ir? Vai tad nav jābūt krievu nacionālistam?
- c) trimdā draud "noziedēšana" - uz 35 svētdienas darba vietām 72 kandidāti ar 40-gadīgu stāžu - jaunākā statistika? Vai tā neatbaida?
- d) kā no šīs problēmas izvairīties trešais dzejnieks, ceturtajā gadījumā - dzejniece, paliekot pie "savām lies-

tēm", ja tā drīkst salīdzināt un - konfidenciali - kā tos abus un šīs 3 "liestes" sauc?

3. Kas ir Ieva Akurātere?

- a) Dzejnieka un Žurnālista Rimanta Ziedoņa māte, kā š. g. 11. augustā ziņoja kāda avīze.
- b) Stāsta "Kalpa zēna vasara" modernizētāja, kas zēnu vēl atradusi, bet kalpu vairs nē?
- c) Rīgas "Dinamo" ceļojuma dalībniece?
- d) Rakstnieka, dzejnieka un bij. Rīgas Radiofona Jāņa Akurātera mazmeita, popdziedātāja, Brigitas un Andra Ritmaņu (meitas un tēva) tautas lūgšanas atskaņotāja Tautas Frontes manifestācijā Mežaparkā un 18. novembrī Nacionālajā teātrī, Rīgā?

4. Kas ir Latvijas Kultūras fonds:

- a) Kādas jaunas Rīgas filmas scenārijs?
- b) Rimanta Ziedoņa dzejolis?
- c) Līdzekļu krātuve, uz ko trimdas politiķi noskaitušies, jo tie tai netiek klāt?
- d) Tas, kuŗa sarīkojumos Imanta Ziedoņa klātbūtne dažreiz nav paredzēta?

5. Kam pieder "visnacionālākajā trimdas avīzē" (pate sevi tā sauc) kādreiz "spārnotais" izteiciens "Nāc ārā, šmit, no kāpostiem!", kā jēga vēl nav noskaidrota, un kur šie "kāposti" pēc šīm vēlēšanām būs dabūjami:

- a) Dolāru veikalā Rīgā?
- b) Vosa bundžās Toronto Loblavos?
- c) Katrā Latviešu namā?
- d) Katrā kultūlinārpolitikas centrā?

6. Kā atšķirt dzimtenes latvietes (viešpas) no Kanadas latvietēm (mājiniecēm) sarīkojumos:

- a) Pēc korpēm kājās?
- b) Pēc frizūrām?
- c) Pēc valodas skanēm?
- d) Pēc gaumes apģērba izvēlē un sakārtojumā?

Nav jāatbild skaļā balsī. Rīgā parasti ir otrādi. Nevieni to nezina labāk par viņām pašām.

VECAIS SANTĪMS.

LIELDIENU DIVEJĀDĀ ATSKĀRSME.

Mūsu senči savu dzīvi vadīja dziļi saauguši ar dabu un gadskārtu. Viņi dzīvoja augošo stādu un dzīvnieku sabiedrībā, dabas parādību norisēs, un sevi uzskatīja kā daļu no dabas. Viņi izprata, vai vismaz centās izprast dabas likumus un norises.

Sērēnu (marta) mēneša 21. dienā, kad diena un nakts viena garuma, svinēja Lieldienas. Par Lieldienām Dainu pūrā ap 160 dainu.

Lai palīdzētu saulei kāpt augstāk debesu kalnā un lai tā neslidētu atpakaļ ziemas periodā, senais latvietis tai domāja palīdzēt ar šūpošanos, sen senu daudz tautu, bet tagad jau aizmirstu tradīciju. Šūpošanās ietekmēja arī lauku šūpošanos, labības vilpošanu, labu auglību, sevišķi - garus linus. Lieldienas nav domājamas bez raibi krāsotām olām. Ola ir dzīvības un veselības simbols. Tās dāvināja, šauta (no vārda šaust), kad Lieldienas rītā puīši, pirms saules lēkta, vēl gultā esošās meitas ar pūpoliem "pēra", sakot: "Apaļš kā pūpols!" un prasīja olas. Olas deva arī par izšūpošanu, un olas godā bija Lieldienas galdā. Jau gandrīz aizmirsusies paraša ir putnu dzīšana un ripas (saules simbols) sišanas rotaļa. Vēl nedaudz piekopj olu ripināšanu un sišanos ar olām. Lieldienu laikā bija arī sevišķs dziedāšanas veids: sasaukšanās, gaviļošana, rotāšana. Lieldienas atnesa pirmos asnus un parādījās zaļās zāles dzīvība, ko gaidīja kā arājs, tā ganāmpulks.

Pārtikas ziņā Lieldienu laiks nebija bagāts kā rudens. Bez raibām olām galdā bija karašas un, kā vienmēr, miestipš vai alus. Galdā rotāja krāsīga galda sega, pūpoli māla traukā, izplaucēti bērza zari vai vītoli.

Lieldienas bija prieka svētki, kad pulcējās jauni un veci, kaimiņi pie kaimiņiem šūpoļu vietās, lai izpriecātos, izšūpotos un sagatavotos

pavasara darbiem.

Otra Lieldienu atskārsme ir kristīgās reliģijas izpratnē, vai, kā to parasti saka: kristīgai ticībai. Te galvenā pamatdoma un pamatojums ir Kristus augšāmcelšanās no mirušiem. Šī gan nav kristīgo pašu ideja vai notikums, kā to viņi apliecina, bet sen sena veca leģenda. Jau pirms Kristus no mirušiem ir uzcēlušies: Ēģiptē - Oziris, semītiem - Tamužs, grieķiem - Dioniss, Mazāzijā - Attis un citi.

Svētos rakstos arī nekur nerunā par šūpošanos, pūpoliem, olām un citām senām latviešu parašām. Ja tās baznīca cieš, tās pārņemtas no "pagāniem", kā kristīgie mīl saukt nekristīgos.

Kā redzams, te nekā kopīga nav ar dabu, un pati Kristus miršana un augšāmcelšanās katru gadu ir citā laikā. Vai tas nav savādi? Pastāv arī domstarpība par krustā sišanas vai augšāmcelšanās laiku, jo baznīca saka, ka tas noticis piektdienā un celšanās svētdienas rītā, bet Bībelē teikts: "...tā arī Cilvēka Dēls būs 3 dienas un 3 nakts zemes klēpī" (Matejs 12:40).

Nav izskaidrojams, kāpēc Lieldienās parādās zaķis un nedaudzos gadījumos (katoļiem) jērs. Svētie raksti ir arī pret dievkalpojumu saulei lēcot (Ecehiela 8) un, t. s., 'hot cross buns' (Jeromejs 44:19).

Lieldienās daudz izdarību ar krustu. Kopš skolas laikiem man šī divejādā krusta jēga baznīcas dzīvē nav bijusi saprotama, un nekad neviens nav noteiktu atbildi devis.

Latviešiem krusts (ir dažādi krustu veidi) ir aizsardzības un sarga zīme pret ļauno. Krustu cērt sliekšnī, lai ļaunums netiktu iekšā. Pīlādža ogai ir krusta zīme, tamdēļ pīlādžu zari, novietoti virs durvīm mājās, kūtīs un t. t. pasargā no ļaunā iekļūšanas. Kūmas dievojās krusta priekšā krustabās, jo krusts ir svēta un laba simbols.

Domājams, ka tāda pat jēga būtu arī krusta zīmei kristīgiem. Piemēram, mācītājs, metot krusta zīmi (aizmest krustu) pret draudzi vai krustot bērnu, veido krusta zīmi un t. t.

Bet ir vēl cita krusta izpratne - katram savs krusts jānes. Un tādā gadījumā krusts ir slogs, nevēlams, tāpat kā tas nevar būt vēlams Lieldienās sakarā ar Kristus krustā sišanu. Vai krusta zīme svētbildē pie sienas ir aizsardzības simbols vai kauna zīme? Ja kauna zīme, kamdēļ to daudzina? Nevieni neglabā karātavu uzņemumu pie sienas.

Kā ir īsti ar krusta jēgu, ko nēsā kaklā pakārtu? Kāda tam, ko ķēdē pakārtu nēsā mācītājs? Vai esam padomājuši, ko īsti krusts apzīmē kapsētā? Vai tikai to, ka te viens ir miris? Sendienās krusti jau nebija, bet bija gan īpatnējas zīmes - kapu zīmes.

Šī pārdoma nav domāta kādas reliģijas vai ticības izcelšanai vai nonievāšanai, bet pārdo mām Lieldienās. Neviena reliģija vai dievat-skarsme nav pārāka par otru, ja tā pilnīgi apmierina dalībnieka vajadzības. Viena vai otra dievatziņa, dievestība un dzīves ziņa gan ir vairāk vai mazāk piemērota un saprotama zināmai tautai vai cilvēku grupai, jo nekad viena pārliecība un mācība nav visiem piemērota un saprotama.

AGRUMU PĒTERIS,
dievturis.

VIŅPUS REPREZENTATĪVĀS DEMOKRATIJAS.

Kādreiz tik populārā politiskā institūcija, saukta Reprezentatīvā Demokrātija, šodien zaudējusi savu popularitāti. Iemesli tam dažādi.

Viens tāds ir personību kultu attīstība, kas dibinās uz primitīvu vairākumu un kas bieži noved pie tirāniskas neatbildības no augstāko reprezentantu puses. To piedzīvojam Otrā

pasaules kara beigās, kad divi personību kulta izbīdīji - neārstējamais alkoholiķis Čerčils un bērnu triekas kroplis Rūzvelts izrādījās par tautu brīvības un demokrātijas nodevējiem. Rūzveltam, kā tagad atklāts, bijis psihopāta komplekss - attriebt par savu kroplību pēc iespējas lielākam cilvēku skaitam. Tādēļ viņš esot nodevis pusi Eiropas tautu Hitleram un Staļinam. Abām primadonnām bija rinda augstāko emisāru, personības kulta sekotāju - Īdens, MakMillens, Eizenhauers, ģen. Maršals, Trumens, Pīrsons, Trudo un citi.

Sodien padomju fašisma apspiestajām tautām nav iemesla slēpt tautu krāpšanu ar Atlantijas Čartu, ar Jaltas un Helsinku nolīgumiem, nedz aizmirst personību kulta despotu pastrādātos noziegumus pret cilvēci. Pretēji Hāgas un Ženēvas starptautiskām konvencijām viņi izdeva miljoniem Austrumeiropas bēgļu un kara gūstekņu Staļina bēdēm. Arī mīksto mētelīšu zeme - Zviedrija piedalījās šai noziegumā, izdodot latviešu karavīrus. Tās ir personību kulta sekas, kam auglīga zeme reprezentatīvās demokrātijās.

Otrs šīs sistēmas pagrimšanas iemesls ir reprezentatīvās demokrātijas struktūrā. Jo spilgti tas atklājas ar totalitārisma parādīšanos uz politiskās skatuves. Tās strukturālais trūkums ir absurds pieņēmums, ka majoritāte ir demokrātijas pamats. Tādu doktrīnu arvien krasāk sāka atbalstīt personību kulta izmantotāji pēc tam, kad bija izveidojusies tehnika, kā manipulēt neapzinīgo balsu vairākumu. Princips vienkāršs: jo lielāka balsotāju masa - jo zemāks tās zināšanu līmenis, jo mazāk tai prasību pēc politiskas informācijas - jo vieglāk politiķiem to ietekmēt uz sekla, emocionālā līmeņa. Marks Tvens lietpratīgi secināja: "Vai tad visi miesta muļķi nav mūsu pusē, un vai tas nav pietiekams vairākums jebkurā miestā?"

Tālab Dienvidāfrikas komunistu vadopī cīnās par vēlēšanu tiesībām melno masām, un Kanadā tās piešķir trako māju iemītniekiem. Ar lepnumu tiek daudzīnāta demokrātijas 'paplašināšana'. Kāda tai funkcionāla nozīme? Pirmkārt, katram pilsonim ir demokrātiska tiesība nezināt to, ko viņš negrib zināt, bet katram ir arī demokrātiskā tiesība balsot par to, par ko viņam nav nekādas jēgas. Rezultātā palielinās pašregulēšanās sajukums.

Reprezentatīvā sistēma ar visiem tās trūkumiem tomēr bija pirmais solis ceļā no feodolā uz reprezentatīvo personību kultu. Rietumu pasaule šo sistēmu radīja pirms divi simts gadiem, kad tas bija vienīgais praktiskais ceļš demokrātijas organizēšanai. Un divi simts gadus reprezentatīvā sistēma darbojās gluži apmierinoši. Pakāpeniski, līdz ar personību kulta novirzieniem, nāca komunikācijas revolūcija, un līdz tai - informācijas eksplozija. Šodien ar informācijas ātro izplatīšanos, mēs zinām tikpat daudz kā mūsu reprezentanti parlamentā. Un šodien varas centri vairs nav kapitāli nedaudzu rokās, bet informācija daudz rokās. Politiski šodien esam lielu pārmaiņu vidū - no reprezentantu demokrātijas uz tiešo jeb līdzdalīgo demokrātiju. Bet tās pamats ir komunikācija, kuŗas uzdevums ir sabiedrības kopīgās inteliģences organizēšana.

Britu filozofs J. S. Mills par to formulēja vienkāršu aksiomu, ko šodien uzskata par visas demokrātiskās pašregulēšanās pamatdoktrīnu. Mills paskaidroja: "Ja arī valdības zināšanas ir pārākas par atsevišķa pilsoņa zināšanām, tās tomēr ir zemākas par visas sabiedrības kopīgām zināšanām un tās inteliģenci; veselais vienmēr ir lielāks par savu daļu."

Straujāku pāreju uz cibernetisko jeb pašregulēšanās demokrātiju kavē apstākļi, ka mūsu sabiedrības kopīgā inteliģence vēl joprojām ir neorganizētā stāvoklī. Individuālās zināšanas, pieredze joprojām vēl ir izkaisītas atsevišķu indivīdu starpā. Kopīgās inteliģences funkcija nav organizēta vienā institūcijā un tādēļ nespēj ietekmēt ne valdības aparātu, ne likumdošanu. Bet lai tautas vai sabiedrības kopīgā inteliģence varētu or-

ganizēties, nepieciešama ir mērķtiecīga komunikācija. Tā nonākam atkal pie demokrātijas pirmā stūrakmeņa - komunikācijas. Pārējie 3 ir informācija, patiesība un taisnība.

Līdzdalīgās demokrātijas formula ir vienkārša: katram saprotams, ka bez patiesības zināšanas taisnība nav iespējama, bez informācijas patiesību nezinām; un lai to uzzinātu, komunikācija ir nepieciešama. Cements, kas satur šos demokrātijas stūrakmeņus kopā, ir sabiedrības kopīgā inteliģence. Šī ir cibernetiskās demokrātijas struktūra, kas vienīgā spēj nest taisnību arī apspiestām tautām. Un ko ir vērts jeb kāda sistēma, kas gan nes demokrātijas vārdu, bet nenes taisnību?

Ir divi iemesli, kādēļ rietumu pasaule joprojām pieturas pie reprezentatīvās sistēmas. Viens ir - tā mēs vienmēr esam darījuši; tā tad pieradums. Otrs - nobalsošana ir lēts triks ātrai jautājuma izšķiršanai.

Pāreja uz tiešo, jeb cibernetisko demokrātiju praktiski sākama mazās organizācijās vai pat nedaudzu cilvēku grupās. Pirmais solis ir vienoties par standartu, jeb kopīgu kritēriju, ar kādu ierosinājumi vai pieredzes fakti būtu vērtējami. Latviešu organizācijām metode sevišķi piemērota mūsu nelielā skaita un gudro galvu dēļ. Par kopīgo kritēriju varētu vienoties, jādoma, bez 'šķēpu laušanas': tā varētu būt - izvērtējamās rīcības spēja palielināt vai samazināt mūsu tautas pretošanās potenciālu.

Attiecīgo faktu uzskaitē jābūt kopīgai, bet to izvērtē jādara individuāli un anonīmi. Anonīmi tādēļ, ka latvieša emocionālā daba bieži vadās no personīgām simpātijām vai antipātijām kāda ierosinājuma novērtēšanā - atkarībā no tā, vai to izteicis draugs vai nedraugs. Gandrīz visas izvērtes iespējas kārtot telefoniski vai rakstiski. Vajadzīgi tikai pa sekretāram katrā apvidū, kas rezultātus sakopotu un darītu zināmus izvērtes dalībniekiem. Šādu pienākumu it labi varētu pildīt biedrību valdes locekļi, neapgrūtinot savus priekšniekus un 'prezidentus'. Tā mēs viņus pasargātu no krišanas diktatoru grēkā, kā tas noticis ar pāris 'Pigbridžas' organizāciju priekšniekiem.

Latviešu kopīgās inteliģences organizēšanā nav svarīgi vai esam 'ortodoksi', vai 'progresīvi', bet svarīga ir pēc iespējas pilnīga fakti uzskaitē un pēc tam kopīga izvērtē. Rezultāts norādīs, kādā virzienā atrisinājums meklējams. Viena lieta jāņem vērā: uzskati var būt dažādi, bet fakti ir svēti un negrozāmi. Tādēļ arvien jājauc, uz kādiem faktiem dibinās disputantu pārliecība?

Mūsu kopīgās gudrības vai pārgudrības praktiska organizēšana ir tema citam feļetonam.

DOMU TALKA ALTERNATIVES.

KO MĒS VARETU DARĪT LATVIEŠU TAUTAS UN LATVIJAS BRĪVĪBAS LABAD?

Manā uztverē latvieši dzimtenē pašlaik dara visu iespējamo Latvijas brīvības labā. Arī ciemiņi no Latvijas tā izsakās. Un tie atkārtoti lūdz brīvā pasaulē dzīvojošos tautiešus neskaldīties un palīdzēt, kopīgi strādājot atgūt Latvijas brīvību. Mums ir daudz gudru cilvēku, kas iesaka sev izdomātus ceļus, kā to panākt. Un, varbūt, ka kādam no viņiem ir arī taisnība, ka tieši viņa izvēlētais ceļš - darbības veids ir tas pareizākais, lai tauta ātrāk tiktu pie brīvības.

Ja arī mēs turpmāk izvēlētos katrs savu 'pareizo' ceļu, tad tomēr - vai nevajadzētu kopīgi pasākt arī citu rīcības veidu, kas pirms dažiem gadiem tika pieminēts, bet pašlaik ir atstāts aizmirstībā.

Tagad visai pasaulei ir zināmas Staļina

un viņa līdzgaitnieku neģēlības. To atklāj pati krievu tauta un arī godīgi komunistu partijas biedri. Nodibināja komisijas, kas gribēja rehabilitēt nepareizi represētos - tās darbojās. Tagad Gorbačovs, pamatojoties uz minēto komisiju darbību, ir nonācis pie atziņas, ka tām nav nozīmes turpmāk darboties, jo, izmeklējot lietas - ir jāuzsver, ka Staļina laikā visi represētie ir nelikumīgi represēti, un tie visi ir jāatzīst par nelikumības upuriem (Maigi izsakoties.).

Istenībā tie ir visu laiku lielākā slepkavas - noziedznieka Staļina un viņa līdzgaitnieku neģēlības un necilvēcības upuri. Upuru skaits sniedzas vairākos desmit miljonos!

Domāju, ka visi cilvēki, neatkarīgi no ādas krāsas, tautības, ticības, partiju piederības un mantas stāvokļa, nosoda Staļina un tā līdzgaitnieku izdarītās neģēlības. Vai tad cilvēkiem nebūtu tiesības prasīt savām valdībām visās valstīs, lai tās savkārt pieprasītu no ASV un Anglijas valdībām, lai tiek anulētas - uzskatītas par spēkā neesošām parakstītās vienošanās (ieskaitot Jaltas un Potsdamas) ar slepkavu Staļinu?

Domāju, ka tas ir morālisks pienākums pret nomicītiem - bojā gājušiem cilvēkiem. Un vai juristi neatradīs, ka tas ir arī juridiski pamatots?

Ja to cilvēki varēs panākt, vai tad arī neatklātos pareizākais ceļš uz Latvijas brīvību?

E. ĀTRENS, Toronto.

AKTUĀLĀI JAUTĀJUMI LATVIJĀ.

Latvijas presē publicēts likumprojekts par valsts valodu, bet diskusijas par to jau parādījās presē agrāk, kā, piemēram, 31. janvārī Cīņā raksts (Klišana) ar aicinājumu atsaukties uz Valodu likuma projektu.

Uz šo aicinājumu atsaucies Latvijas Nacionālās Neatkarības Kustības (LNNK) un Tautas Frontes (TF) vadības loceklis Eduards Berklavs. Viņa vērtējums par presē publicēto Valodas likumprojektu ir viennozīmīgs - tas esot jauns izaicinājums latviešu tautai, apsmieklis. Šis likumprojekts esot praktiski pretrunā ar LPSR Augstākās Padomes sesijas lēmumu, ar kuru latviešu valoda Latvijā pasludināta kā valsts valoda.

Īsumā E. Berklavs konstatē, ka valodas likuma projekts nemudina iebraucējus Latvijā mācīties latviešu valodu. Jautājuma izšķiršana, vai attiecīgajam iebraucējam ir vai nav jāmacās latviešu valoda - atstāta Vissavienības resoru ziņā. Bez tam Latvijas rajonos un pilsētās, kurās vairums iedzīvotāju ir nelatvieši, nav izteikta prasība par latviešu valodas ieviešanu lietvedībā.

Šo savu vērtējumu E. Berklavs pamato šādi:

Pirmkārt, Likumprojekta 1. sadales 5. pantā teikts, ka šis likums par latviešu valodas lietošanu pavisam neattiecas uz PSRS armijas vienībām Latvijas teritorijā. Tas vēl būtu saprotami, bet tālāk teikts, ka šis likums neattiecas arī uz iestādēm, organizācijām, aizsardzības rūpniecības uzņēmumiem. Šāda rūpniecība Latvijā izplatīta ļoti plaši, tajā nav nodarbināti karavīri, bet gan civilisti, strādnieki, inženieri, un nav nekāda pamata šos cilvēkus izslēgt no to skaita, kam Latvijā būtu jāmacās runāt un saprasties latviski.

Otrkārt, likumprojekta 6. pantā teikts, ka pilsoņu saskarsmē ar valsts orgāniem, kā arī ar iestādēm, uzņēmumiem un organizācijām saziņas, informācijas un dokumentu valodu izvēlas pilsonis. Šis pants tikai vēlreiz pastiprina domu, ka nevienam iebraucējam Latvijā nav vajadzības mācīties latviešu valodu, ja viņš var izvēlēties, kurā valodā runāt. Saprotams, krievs izvēlēties krievu valodu.

Treškārt, pēc E. Berklava vērtējuma visbūtiskākais un visnepieņemamākais pants šajā likumā ir tas, kas nosaka, ka darbinieku profesiju un amatu sarakstu, kurš nepieciešamas latviešu un krievu valodas zināšanas, valodas zināšanas apjomu nosaka attiecīgās ministrijas vai resori. Vairāk nekā 80 % Latvijas rūpniecības atrodas Vissavienības resoru pārziņā. Tātad praktiski būs tas, ka atkal Mas-kava lems, par cik Latvijā runās latviski.

Ceturtkārt, nepieņemams ir arī noteikums, ka "Republikā rīkotajos kongresos, konferencēs, sēdēs, sanāksmēs un sapulcēs runātāju valodas izvēle ir brīva."

Tas nozīmē tikai vienu - kur līdz šim runāja krieviski, tur tā arī turpināsies.

Piektkārt, likumprojekta 3. sadaļē teikts, ka LPSR Valsts pārvaldes orgānos valsts valodas nepratējiem sēdēs un sanāksmēs, kaut arī tās notiek Latvijā, ir tiesības lietot krievu valodu. Šo iestāžu pieņemtie akti, dokumenti jātulko krieviski.

Tas atkal pastiprina to pašu domu, ka latviešu valodas prasība Latvijas teritorijā nav nepieciešama, un līdz ar to šis likums Latvijā zaudē savu sākotnējo jēgu, tas ir pretrunā ar pagājušā gada oktobra sākumā pieņemto lēmumu LPSR Augstākās Padomes sesijā, un, kā izteicās E. Berklavs, šis Latvijas presē publicētais valodas likuma projekts ir Augstākās Padomes Prezidija kauna darbs, tā ir kalpošana iebraucējiem un nevis latviešu tautas interesēm. Šajā gadījumā skaidri redzama Latvijas Augstākās Padomes Prezidija pakļaušanās Vissavienības resoru spiedienam.

Šī ir pašreizējo Latvijas problēmu viena puse. Otrā attiecas uz PSRS Augstākās Padomes vēlēšanu kampaņu Latvijā. Par šo jautājumu savu nostāju izteikusi grupa Helsinkī - 86, Latvijas Nacionālā Neatkarības Kustība, Tautas Fronte. 25. janvārī ar savu deklarāciju šajā jautājumā nākusi klajā Helsinkī - 86 Rīgas nodaļa. Deklarācijā teikts:

- 1940. gadā no 14. līdz 17. jūnijam, iepriekš vienojoties ar nacistisko Vāciju, bolševistiskās Krievijas (PSRS) kaņaspēks okupēja Baltijas valstis, tajā skaitā arī Latvijas Republiku. No PSRS atsūtītie ierēdņi ar Staļina emisāru Andrēju Višinski priekšgalā kopā ar jau pirms tam PSRS sūtniecībā izvietotiem čekas aģentiem organizēja Latvijas valdības un Valsts Prezidenta gāšanu, aizvietojot to ar savām marionetēm.

Rupji pārkāpjot visas starptautisko tiesību normas, noslēgtos līgumus, tajā skaitā arī Latvijas - Krievijas 1920. gada 11. augusta Miera līgumu, pamatojoties uz falsificētu un nekonstitucionālu vēlēšanu rezultātiem, Latvijas Republika tika iekļauta (aneksēta), t. s., PSRS sastāvā.

Latvijas tautas gandrīz pusgadsimta ilgo traģēdiju nevar un nespēj pārvērst par nebijušu arī patreiz izsludinātā PSRS Augstākās Padomes vēlēšanu kampaņa, jo demokrātijas un brīvības jēdzieni nav savienojami ar okupētās tautas piedalīšanos agresora valsts augstākās varas orgāna vēlēšanās. Šo pretdabisko vēlēšanu iznākumā līdz ar okupācijas armijas ģenerāļiem, civilajiem vietvalžiem, PSRS kolonistu līderiem tikai dažiem latviešu tautas pārstāvjiem tiks dota iespēja vērot, kā svešas valsts galvaspilsētā izlems dzimtās zemes un tautas likteni.

Nemot vērā iepriekš minētos apstākļus, grupas Helsinkī - 86 Rīgas nodaļa uzskata okupētās Latvijas republikas teritorijā izsludinātās PSRS Augstākās Padomes vēlēšanas par p r e t t i e s i s k ā m un nolemj tās b o i k o t ē t.

Tāču, ievērojot PSRS notiekošos demokratiskos procesus un atzīstot to ietekmi okupācijas režīma liberalizācijā Latvijā, cenšoties izmantot katru iespēju tautas dzīves apstākļu uzlabošanai, grupas Helsinkī - 86 Rīgas nodaļa uzskata par iespējamu piedalīties vietējo padomju visu pakāpju vēlēšanās. Pieļaujam, ka demokrātiski noskaņotu pilsoņu piedalīšanās šajās vēlēšanās radītu izredzes pārveidot padomes no PSRS okupācijas iestādēm Latvijā par tautas pašvaldības iestādēm.

1989. gada 23. janvārī, Rīgā, Helsinku - 86 Rīgas nodaļas sabiedriskie pārstāvji: Alfrēds Zariņš, Anta Bergmane, Miervaldis

DZIESMĪNA PAR DZĪVOŠANU.

Šitā, brāļi, dzīvodami
mēs kopā aiziesim.
Viens bērniņš, retam divi,
rets vīriņš, kam pa trim.

Svētvakaru, svētu rītu
pa mājām staigā die's:
Nost no darba, nost no darba,
nu visiem mīlēties!

Velc, meitiņa, savas ziedu,
zilu ziedu kurpes nost;
Tavu galvu, manu galvu
likt baltos spilvenos.

Pirms mātei puķe vīta,
pirms tēvam saule grimst,
Vēl vienami, vēl vienami
šai zemē jāpiedzimst!

Pirms nedaudz gadiem gatavojamies šo Imanta Ziedona - J. Porieša dziesmiņu dziedāt koncertā. To noraidīja kā nepiemērotu. Cik atceros, iebildumi bij galvenā kārtā pret otro pantu: Dievs rakstīts ar mazo burtu, atskaņu pēc izmests burts "v". Tas piedauzīgākais - aicinājums, gandrīz vai kategoriska pavēle, pa nedēļas nogalēm nestrādāt, bet gan mīlēties!

So svētulīgi pārprasto vārdu pēc noraidītāji nebij spējīgi saskatīt to, ka šeit mazas joku dziesmiņas veidā ir skarts latviešu tautas dzīvības vai lēnas iznīkšanas jautājums. To skaidri dzejnieka acīm redz Ziedonis, meklē un atrod vienīgo loģisko atrisinājumu -

... nu visiem mīlēties!

... vēl vienam jāpiedzimst!

Citā virzienā iedams, Andrējs Eglītis, pesimisma purvā iegrimis, meklē glābiņu politikā, jo "palīdzēt nevar ar 'tūdalip, tagadiņ' dancošanu vai jauku dziesmiņu dziedāšanu, ar jauku ciemiņu mutēm, kas jauki ierodas no tēvzemes."

(Laiks, 1988. g. 21. sept.)

Vēl mazāk var palīdzēt, Eglīt, ar akla naida piesātinātiem rakstiem: tiem trūkst ticamības un seguma! Gan gribētos ticēt, ka Eglītis, kuŗa presētās tautā ar kantātes "Dievs, Tava Zeme Deg!" atdzimšanu Latvijā un Ārpusē ir manāmi kāpis, atmetīs neattaisnojama politiska naida kurināšanu, atgriezīsies savās īstās mājās, pie dzejas, un atstās mums mantojumā ne mazu dziesmiņu, bet odu, augsto dziesmu nevis miršanai, bet gan tautas garīgai un bioloģiskai atdzimšanai veltītu!

Raini mēs vērtējam un cienam kā dzejnieku, ne kā politiķi: tautai tuvāki ir gara darbinieki, kā politiķi! Kā būs ar Eglīti?...

"...Augļojieties un vairojieties= Piepildiet zemi!..."

(Mozus 1., 1., 28.)

Žīdi holokaustā esot zaudējuši pusi no savas visā pasaulē izkaisītās tautas. Dzīvi palikušie tomēr neuzdeva, un šodien, turpat 50 gadu vēlāk, par Žīdu tautas izmiršanu neviens vairs nerunā. Atceros, DP laikā, Vācijā, dzirdējis, ka Žīdi esot nosprieduši, ka katrai Žīdu sievietei, jaunai vai vecai, precētai vai neprecētai, esot jādzemdē bērni. Iespējams, ka tās nebija tikai tukšas runas vien, jo pāris gadu vēlāk, Kanadā, mana darba biedrene, vecmeitas gadus sasniegusi Žīdiete, izmeta, ka viņas radi esot ar mieru izmaksāt \$ 20000 vīrietim, Žīdam vai neŽīdam, kas to precētu. Nebiju ieinteresēts...

Pasaulē ir daudz organizāciju, fondu ar Apvienoto Nāciju UNICEF'u priekšgalā, kas rūpējās par bērniem, t. s., trešā pasaulē, galvenā kārtā, Afrikā, Āzijā un Centrālamerikā. Par nedaudz dolāriem mēnesī katrs var tapt par krusttēvu (Foster parents plan) kādam bērnam kaut kur pasaulē...

Latviešiem pasaulē ir dučiem organizāciju ar politisku nokrāsu, kas savā starpā gan satiek, gan

nesatiek, rīko demonstrācijas par un pret kaut ko, protestē, boikotē, atbalsta vai neatbalsta gluži atzīstamas lietas kā Latvijā, tā Ārpusē, ražo rezolūcijas vairumā un krāj naudu fondos...

Diemžēl, nezinu nevienas, kas par savu galveno uzdevumu uzskatītu latviešu tautas bioloģiskās atjaunošanās, resp., dzimstības līmeņa radikālas celšanas veicināšanu! Ar politiskajām rezolūcijām un deklarācijām (šai virzienā mums pat tādas nav) šo mērķi neaizsniegt!

Tie bij gara darbinieki, kas uz saviem pleciem iznesa 19. g. s. tautas atmodu. Tie ir gara darbinieki - rakstnieki, dzejnieki, žurnālisti, mūziķi, dziedātāji, dancotāji, gleznotāji, skulptori, citu mākslu pārstāvji un atjaunotā BAZNICA, kas vada tautas atmodu šodien, Latvijā. Šo divu elementu sadarbšanās varā ir uzvest pašreiz ļoti atsaucīgo un uzpēmīgo tautu uz atdzimšanas ceļa. Tam vajadzētu būt viņu misijai, viņu pašam galvenam uzdevumam. Statistiķiem nebūs grūti izrēķināt, cik latviski runājošu bērnu katrai ģimenei jāaudzina, lai 20 - 30 gados divkārtotu latviešu skaitu Latvijā. Un mēs, ārpusnieki, varētu palīdzēt tiem izaugt...

Pirms mātei puķe vīta,
pirms tēvam saule grimst,
Vēl vienami, vēl vienami
šai zemē jāpiedzimst!

E. RUPNERS.

GRĀMATAS AR CŪKAUSĪM.

Feļetons, mistērija vai abu jukums
- mič, mač.

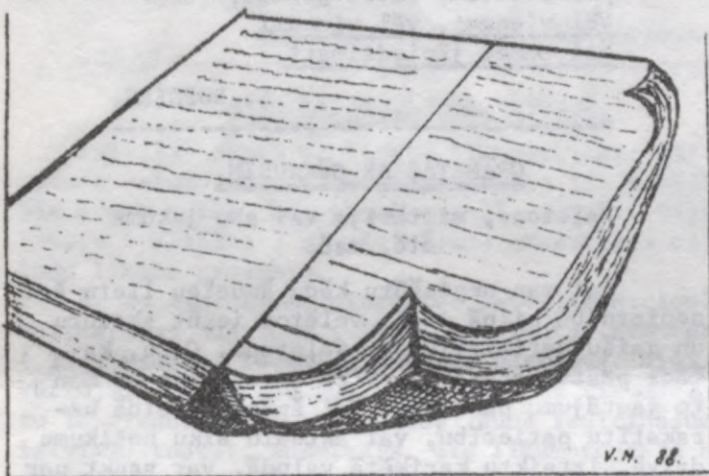
Lai man nepiešūtu kādu šmucīgu lietu šai nopietnību pilnā gadā, vēlētos iegūt skaidru un gaišu definīciju par feļetonu. Ceru, ka kāds prātvēders citā reizē atsauksies un man to jautājumu paklārēs. Vai špāsīgā veidā uzrakstītu patiesību, vai aktuālu sīku notikumu dzīvē, izteiktu kariķētā valodā, var saukt par feļetonu? Vai feļetona viela - saturs pilnīgi jāizgudro vai jāsafantazē? Tie ir jautājumi, kuŗi kā zīrnis madracī grauž manas noliesējušās ribas. Sāp!

Avīzēs arvien biežāk parādās sērīgi un reizē uztraucoši raksti par grāmatām. Var teikt, paradoksāli raksti. Ne tā, kā vecos laikos, kad par katru jaunu grāmatu spēlēja mūziku uz katra ielas stūŗa, tās pīka un lasīja. Tagad grāmatu par daudz, un lasītāju par maz. Šodien gandrīz katram pašam sava maza biblioteka. Kad nu kāds nogurušais/šā atstāj šo pagaidu dzīves vietu un tiek aizvests uz pastāvīgo emigrācijas zemi Jorkā, tad paliek vesela kaudze grāmatu. Mīlie radiņi, pakāpālicēji, sāc anelēt: "Vai tu nevēlies šito romāniņu, štrami sarakstīts un nāvēgi feini lasās?" Parastā atbilde: "Paldies, draudziņ, tas grāmatiņš man pašam sēž plauktā, esmu to šķirstījis jau divi reizes." - "Varbūt tu ņemtu šīs peršīpas ar visām atskapām?" - Atbilde strupjā, noraidošā nē! Un tā grāmatas aizpeld kā labvēļu šķipkības uz publikas bibliotekām kastēs glabāšanai, kam? Neviens nezina atbildi. Plaukti jau pilni ar dubultniekiem, bailes, ka nesalūzt, un kur lai ņem tās rūmes jauniem plauktiem? Dzird, ka jau tagad esot puslīdz labas grāmatu krātuves ar diviem lasītājiem, no kuŗiem viens ir pats bibliotekārs. Tāds ir tekošais moments uz 89. gada skaitli.

Sakarā ar iepriekš minēto, notiek piemērošanās apstākļiem līdzīgā veidā kā pašā sākumā, kad izkāpām šinī krastā, tikai mazākā mērā. Rakstnieki/ces un dzejnieces/ki pārskolojas uz citām šēftēm un amatiem, lai tiktu pie dienīšās maizes rikas. Grāmatu drukātavas burtu svinu liek uz sēli un reklamē kā labu un

derīgu materiālu Jaungada laimes liešanai ūdens spainī vai svina zaldātiņu formēšanai, kas būšot ļoti noderīgi, kad ar paceltiem karogiem un mūziku soļosim uz mājām. Grāmatu pārdošanas bodītes, kā nu kuŗā, pārslēdzas uz citām precēm, kuŗām lielāks peļņas procents. Tā, par provi, uz drupaču kūcipām, gosniņu vājpiena kreimenēm un spēka pīrādzipiem, kuŗi visi kā tīrasiņu latviešu ražojumi jau ielauzušies iedzimto tirgū. Vaikalipi, kas netiek straumei līdz, vienkārši klapē to šeftīti ciet un aiziet ganos, kāds cits nesaldē nagus un laižas dibenā.

Pēc archeoloģiskiem izrakumiem un vēsturiskiem stāstiem vecvecos laikos grāmatas mūsu saprašanā vēl nedrukāja, bet dzīvē nepieciešamās un vajadzīgās gudrības uzticēja māla tāfelītēm, kuŗām, saprotams, cūkausis nevarēja ielocīt kaut arī vēlētus. Kad nu vēl pēc gadu simtiem kāds zellis vārdā Gūtenbergs sāka drukāt grāmatas uz papīra, dzima grāmatām arī cūkausis. Pēdējās rodas grāmatām, kuŗas bieži lasa, kuŗas staigā no rokas rokā, pēc kuŗām ir gandrīz ikdienas vajadzība un kuŗas tiek šķirstītas atkal un atkal. Tās nekad nenoveco, nekad neapnikst un, kā pats vecais Stenders teica, ir mīļš viesis katrā mājā, katrā laikā. Klāt pieliktā ilustrācija rāda grāmatu ar visām cūkausīm.

Kas tad nu īsti ir tās daudz lietotās grāmatas ar cūkausīm, kuŗu mums nav, bet pēc kuŗām ir brēcoša vajadzība? Tagad vajag pemt lielos burtus un drukāt retinātā veidā, jo tie darbi saucās:

1. S a p p u t u l k o j u m u g r ā m a t a.
2. R u n ā š a n a s m ā k s l a s g r ā m a t a.

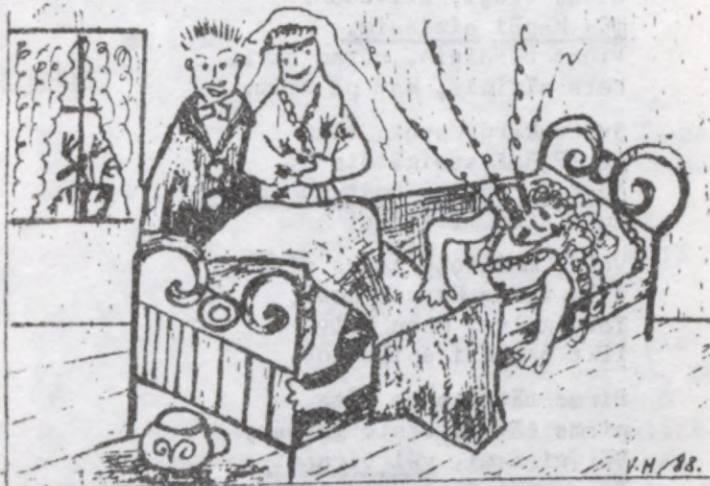
Kā pielikumu plānākā izdevumā un uz rozā papīra un vieglu ceriņu smaržu varētu vēl nodrukāt

3. M ī l e s t ī b a s v ē s t u l n i e k u,
- kas gan sakarā ar jauniem laikiem svešā zemē nav obligāti nepieciešams.

Lūdzu, nevajaga amizierēties. Šis te nav nekāds joku stāstiņš, bet pavisam nopietns domu gājiens, ko tūlīt pierādīšu, var teikt, ar siltiem faktiem.

Sāksim ar pirmo grāmatu. Vai kāds no avīzes lasītājiem varētu teikt, ka mūsu netālie dienvidu kaimiņi, tur pāri otrā pusē upei, detroitieši, maigi izsakoties, ir mazlietiņ tā "Hm"? Nu taču nē un pavisam nē! Viņi ir nopietni letīgi, tāpat kā mēs paši, tikai acīgāki par mums. Un lūk, L. A. 1988. gada 7. maija numurā atreferējums par visas latviešu sabiedrības pulcēšanos Sv. Pāvēla baznīcā, lai noklausītos zinātnisku priekšlasījumu un iztirzājumu par sappiem, to tulkošanu un svarīgo nozīmi cilvēku dzīvē. Vēsture stāsta, ka jau vairākus gadu simtepus pirms Kristus dzimšanas Ēģipte un citas to laiku kultūras zemes nodarbojušās ar sappiem, un ļaudis pēmuši to parādību ļoti nopietni. Dzimtenē mums tāpat bija populāra sappu grāmata ar cūkausīm no biežas lietošanas. Nemiet tagad, par provi, mūsu pašu gados nobriedušos, kam maz kas dzīvē palicis kā tikai sappi nakts melnumā, un sappi ar vaļā acīm dienas gaišumā, bet nav tulkojumu vājas sirds uztaisīšanai. Tādēļ šis

te uzsaukums visas brīvās pasaules sappu pētniekiem un rakstniekiem/cēm sasplaut rokās, apvienoties un uzrakstīt šim laikam piemērotu modernu sappu grāmatu ar tulkojumu.

Pēdējais laiks to darīt pirms drukāšana izčūkst pavisam kā ūdens piliens uz karstas plīts - čuš! Var jau arī šo to labi nošpikot no vecās grāmatas, ja kādam tā vēl glabājas kaut kur bēniņu putekļos. Nobeidzot šo daļu, pievienoju citējumu no Detroitas par Talmuda izteicienu: "Sapnis, kas nav izskaidrots, ir kā vēstule, kas atstāta nelasīta."

Tīkpat traka vajadzība ir pēc runāšanas mākslas grāmatas šinī svarīgo kopā sanākšanas, dižo dzimšanas dienu, skolu, pagastu, brūtēšanās sākuma dienu un daudzu citu jubileju gadu simtenī. Bet, lūk, mums nav! Dzimtenē bija labi ejoši un populāri runāšanas kursi kaut kur Brīvības bulvārī, ko apmeklēja mutē spēcīgi vīri ar vēlēšanos un šansīti tikt dzīvē un sabiedrībā uz priekšu. Visiem skaidrs, bez mutīgas runāšanas nekust. Bez tam vēl bija vidēji bieža viesību runu grāmata ar saturu no šūpuļa līdz kapam un vēl katrai citai vajadzībai.

Dažus gadus atpakaļ pie mums, Toronto, viens tāds sparīgs un švuncīgs vīrs plaši izsludināja un iesāka runāšanas kursus. Uzkrīšana kursiem bija tipiska mūsu mīļai, nogurušai tautai trimdā: atklāšanas sesijā ieradās trīs vīri, kas jau

mazliet prata atvērt muti, bet gaidītie mēmie, kam tie kursi bija rediģēti, neatsaucās neviens! Tas nekas, par to nav jāuztraucas, tas bija tipisks šamējo gājiens - kautrība, kauns, ka nevar vārdu par lūpām dabūt. Tādēļ skaidrs, ka vajadzīga grāmata, kad, klusībā spoguļa priekšā pozējot, varēs iegūt visas vajadzīgās runas šķipķības lēnā garā. Slēdziens katram skaidrs - mums steidzīgi vajadzīga runu grāmata, punkts!

Par mīlestības vēstulnieka grāmatu varu tikai piezīmēt, ka tāda dzimtenē bija tik ļoti cienīta un lietota pēc tā laika sabiedriskās dzīves manierēm. Šodien?! Jāsmejas, jo visa mīlestības romantika ir ārā pa logu! Šodien pāriši čamdās un laizās uz katra atklāta ielas stūra, nerunājot par zaļu mauriņu siltā laikā. Tas esot modernī un šim laikam piemērotī. Nav ko strīdēties, viens ir skaidrs, ka mīlestības vēstulnieku mums vairs nevajag kā mācības grāmatu, bet

ja drukā, tad būtu jauks feļetons par veciem laikiem.

Palieku stiprā cerībā, ka šis rakstiņš atradīs dzirdīgas ausis un redzīgas acis. Mīļš paldies māksliniecei Valijai Mērniecei par izpalīdzīgu roku rakstīpa izdaiļošanai.

Ar cienišanu zīmējas: EDUARDS TILTIŅŠ.

VATIKANA RADIO ZĪNO...

Vatikana radio vairākās valodās sniedza no Latvijas telefoniski saņemtas ziņas, ka valdība esot pilnīgi rehabilitējusi Rīgas palīgbīskapu Kazimiru Duļbinski. Valsts viņam atlīdzināšot arī izdarītos zaudējumus. Bīskaps gan ir 83 gadu vecs un smagi slims, tāpēc paliks Varakļāņu draudzē, kur viņš dzīvoja pēdējos gadus.

Kazimirs Duļbinskis ir dzimis Viļakas draudzē, 1906. gada 2. maijā. Par priesteri iesvētīts 1932. gada 8. maijā. Viņš strādāja dažādās Latvijas draudzēs, 2 gadus vadīja meiteņu arodskolu Daugavpilī un vēlāk strādāja Aglonas ģimnazijā. 1945. gadā viņu iecēla par Rīgas garīgā semināra inspektoru. 1947. gada 25. jūlijā viņu iesvētīja par Rīgas palīgbīskapu. 1949. gada 12. maijā viņu apcietināja pirmo reizi. Cietumā viņš palika kādus 6 gadus. 1957. gada 12. martā viņu apcietināja atkal. Pēc 18 cietumā pavadītiem mēnešiem viņu atbrīvoja, bet ar aizliegumu uzturēties Latvijā. Bīskaps dzīvoja Baltkrievijā un strādāja kā vienkāršs strādnieks, jo viņam bija aizliegts pildīt garīdznieka funkcijas. Šo sodu mīkstināja 1964. gadā, un civīlā vara viņam atļāva atgriezties Latvijā, bet aizvien vēl aizliedza pildīt bīskapa amatu un celebrēt svēto misi atklātībā ticīgajai tautai. Pēc vairākiem gadiem ar kard. J. Vaivodu iestāju panāca, ka viņam atdeva priesteru tiesības un izņēmumu gadījumos viņam ļāva pildīt arī bīskapa funkcijas, kā, piemēram, iesvētot mons. V. Nukšu par bīskapu 1987. gada 8. decembrī.

No Latvijas arī ziņo, ka Padomju Latvijas valdība esot devusi atļauju Katoļu Baznīcai izdot žurnālu 30.000 eksemplāros. Atjaunošot katoļu žurnālu "Katoļu Dzeive", ko padomju vara slēdza 1940. gadā, turpinot šī izdevuma pārtraukto numuru sēriju. Raksti būšot latgaļu dialektā un latviešu literārajā valodā. Galvenais redaktors būšot bīskaps V. Nukšs, un pirmos numurus iespiedīšot Viļānos un Rēzeknē, kur savā laikā pastāvēja katoļu spiestuves. Neatkarīgās Latvijas laikā bija arī katoļu žurnāls literārajā valodā - "Gaisma".

A. B.

GRĀMATAS:

LATGALE.

Lasītāja piezīmes.

1988. gadā iznākusi Tadeuša Puisāna grāmata LATGALE. Nosaukta - vēsturiskas skices.

Lai rakstītu nopietnu kritiku par šo grāmatu, būtu nepieciešamas krietnas ziņāšanas vēsturē un valodniecībā. Sevišķi pēdējā. Šīs rindas varētu būt tikai vienkārša lasītāja subjektīvs skatījums.

Vienkāršos vārdos runājot, T. Puisāna grāmatas pamattema ir par latgaļu, respektīvi, Augšzemes dialekta likteni un dialektā runājošo katoļu, t. s. Latgales cilvēka dvēseli. Visam cauri Puisāns nepārtraukti piemin pārestības, kas nodarītas, lai šo dialektu izskaustu, vai, vismaz, ignorētu.

Ir tīri dabīgi, ka, svešuma izdzītībā dzīvojot, mūža saulei ejot uz rieta pusi, atmiņu skati tiecas tur, kur sākušās mūža gaitas. Prātā nāk un gribas lietot ikdienā jau aizmirstus vārdus un teicienus. Atminamies kā to vai to teica vectēvs. Vai nu tas bija sens vārds, vai vārdā kāds lauzums, vai uzsverums. Bieži vien kāda vārda izrunas īpatnība pat nav uzrakstāma, bet tikai dzirdēi uztverama.

Pašos pamatos T. Puisāns uzsver, ka Augšzemes - latgaļu dialekts ir tā valoda, ko runājuši lielākā latviešu ciltis - latgaļi. Tajā pašā laikā arī atzīst, ka neesot zināms, kādā valodā runājušas senlatviešu ciltis, jo rakstu valodas neesot bijis.

Ja nu latgaļi apdzīvoja ne tikai mūsdienu Latgali, bet arī lielāko daļu Vidzemes, varētu gan domāt, ka ir runājuši vienu un to pašu valodu. Varētu arī būt, ka latgaļu apdzīvoto novadu nomalēs šis valodas veids jau bijis krietni pārveidots. Ja 13. g. s. latgaļu valstīpas sniedzās līdz lībiešu novadiem, runāja to pašu dialektu, ir gluži neticami, ka valodas izruna būtu tik izšķirīgi pārveidojusies latgaļu Vidzemes daļā. Nepārliecina Puisāna secinājums, ka ar protestantu rakstu izplatību, sevišķi Glikas Bībeles tulkojumu, Vidzemes latgaļi būtu savu seno valodas izrunu tik krasi pielāgojuši Kurzemes (Te varbūt gan Puisāns domājis Zemgali.) izrunai. Cik nu tajos gadsimtos bija skolas un cik gan tika lasīta Bībele? Tauta runāja, kā jau runāja, un ļoti jāšaubās, vai trūcīgās lasīšanas iespējas valodu krasi pārgrozītu.

Ja nu Vidzemē tas tiešām būtu noticis, kāda garantija, ka tas nebūtu noticis 300 gadus atšķirtajā Latgalē? Katrā ziņā poļu un leišu katoļu baznīcas toreizējie raksti varēja būt tik aplami, ka arī tie varētu mainīt izrunu. Bet - atkal jāpieņem, cik tad nu tajos grūtajos laikos tādu lasītāju bija gan Latgales, gan Vidzemes daļā. Iespējams, ka vismaz teikuma sakārtojumā ir atstātas paliekošas atšķirības. Vieni saka: Mūsu Tēvs debesīs, otri - Tēvs mūsu...

Jāatgādina, ka Augšzemes dialekts nebūt tak neārobežojas ar Latgali vien. Tas, katrā ziņā, bija manāms arī senās Sēļzemes novados, pamazām pāriedams vidus dialektā.

Varētu pieņemt, ka Latgalē šis dialekts ir uzglabājies krasākā, vai, manuprāt, tīrākā veidā tieši 300 gadu atšķirtības rezultātā. Jeb šī paša iemesla dēļ tas varēja arī pārveidoties no sākotnējās latgaļu izrunas.

Vai tiešām profesori Blese un Endzelīns galīgi nezināja no valodniecības? Puisāns apstrīd šo profesoru pieņēmumu, ka latgaļu dialekts izveidojies slāvu valodas ietekmē. Un ja nu tā būtu? Bet jādoma, ka šie jautājumi bija par maz pētīti. Domājams, ka Puisānam dažādi materiāli un arhīvi vairāk pieejami nekā tos laikus Endzelīnam.

Vēl kas: Pēc turpat gadsimta ilgiem brīvības cīņām, zemgaļi bija izkauti un, kā to vēsture piemin, tūkstošiem aizgāja trimdā uz Lietuvu. Ir lasīts, ka tukšajos zemgaļu novados pakāpeniski ieradās latgaļi. Vai tad viņi neatnesa līdz savas valodas izrunas īpatnības? Tas nu gan nogrimis pagātnes tumsā un, laikam, nekad neko par to neuzzināsim.

Ir tiešām jānožēlo, ka brīvās Latvijas robežu nospraudēji apstājās pie Zilupes. Bet varbūt mēs nezinām izšķirošos motīvus, kas lika nolīgt robežas tā un ne citādi. Vēl jājautā, vai aiz nolīgtajām robežām dzīvoja latvieši kompakti, vai izkliedēti ciemos, šur un tur? Tā būtu liela starpība. Nedrīkst arī aizmirst, ka mūsu tauta bija novārdzināta garajos kara gados un ka katrs puslīdz pieņemams atrisinājums bija jāpieņem. Un vai nu tik gluži vāja Sarkanarmija toreiz bija? Tā taču tomēr palika valdītāja plašajā zemē.

Puisāna rindās skan cauri rūgtums par brīvās Latvijas, sevišķi autoratīvā režīma varas reprezentantiem Latgalē. Saprotams, bija daļa augstprātības, daļa ignorances, bet varēja būt arī kāda tālredzība, kas gāja pāri pagastu un novadu robežām. Vai tiešām pat tagad mēs aizmirstam, ka esam ļoti maza tauta samērā niecīgā teritorijā? Kas nu tur vairs ko dalīties? Lai ne uz brīdi neaizmirstam, ka, droši vien, tikai tāpēc 13. g. s. latvju ciltis tika pieveiktas, ka katra gribēja būt kungs savā novadā un nebija neviena, kaut varmācīga spēka, kas tos apvienotu spēcīgā vienībā.

Netaisni ir pārmett pārestības un trūkumus tik īsajā Latvijas valsts patstāvības periodā. Tas laiciņš tautas mūžā bija svarīgs, bet tik īss kā bezdelīgas spārnu pazibēšana. Tika darītas kļūdas, tika darīti vērtīgi un slavējami darbi.

Patiešām jāpasmaida par dažu Latgales vietu vārdu "izdaiļošanu", pielāgojot tos vidus dialek-

tam. Droši vien, bija arī attaisnojoši iemesli. Vai tur kāds jaunums, ka, piemēram, Dubovka nosaukta par Ozolaini (A. Stinkuls - ĪKŠKOJOT PA LATVIJU). Tā, varbūt, daudz vietu.

Puisāns piemin 1943. g. 32. grenadieru pulka rakstvežu un komandējošā sastāva noraidīgo nostāju pret Pustočkas (Krievijā) rajonā dzīvojošiem latviešiem. Kā Puisāns saka, tad tur neesot vainojami jaunie karavīri, bet Fr. Zālīša vēstures garā nospraustās Latvijas "etnografiskās" robežas. Varbūt tā, varbūt arī citādi. Man reiz stāstīja kāds 32. pulka kaprālis, ka ciemā, kur pulka vienība apmetusies, bijusi kāda pusmūža gadu latviete, kas viņus lamājusi par fašistu kalpiem un draudējusi, ka viņas dēli, partizāni gan atnāksot naktī un pārgriezīsot rīkles. Pēc pāris naktīm tas arī noticis, kad šī paša kaprāja vada postenis ticis noslepkavots. Tāds nu bija karš. Puisāns, runājot par jau pieminēto Pustočkas sādžu, saka, ka tās iedzīvotāji neesot runājuši "vadopa tautas vienības valodu", bet gan latgaliski. Šis teiciens aizskar. Sarežģī arī. Vai tad latgaliski nav arī latviski? Vai Augšzemes dialekts ir tomēr atsevišķa valoda?

Jāatkārto, ka Latvijas valsts patstāvības laiks bija niecīgi īss, lai nokārtotu lietas, kas būtu visiem puslīdz pieņemamas. Pieminot "vadopa tautas vienības valodu", būtu jāatceras, ka valoda, tiešām, tika kopta un ravēta. Kādreiz arī pārcentās. Nez' vai būtu gluži pareizi, ja mēs katrā pagastā un ciemā rakstītu, kā mēs runājam. Manā pusē veci ļaudis teica "sunc", viņi, zivs un tamlīdzīgi, bet tomēr rakstīja suns, viņš un zivs. Nupat man gadījās ieskatīties tagadējā Latvijā izdotā Erģemes izloksnes vārdnīcā. Patiešām, tai izloksnei ir krietna starpība ar vidus dialektu. Domāju, ka mūsu mazās tautas oficiālai valodai būtu jābūt vienai. Bet tā varbūt ir tikai "čivļa" doma. Un - vai un kad mēs savu valsti vairs iemantosim.

Droši varam domāt, ja Latvijas valsts būtu pastāvējusi līdz šai dienai, Latgales novada cilvēki valsts vadībā būtu pārsvarā. Tas ir gluži loģisks secinājums, salīdzinot dzimstību Latgalē un citos apgabalos. Nevar šinī gadījumā nepieminēt Latgales toreizējo jauniešu cenšanos pēc izglītības (Novērojumi rāda, ka arī okupētajā Latvijā Latgales cilvēki ir redzamos postēpos. Gan teicamos, gan ļaunos.). Un ja nu tā, varētu gadīties, ka latgaļu dialektu varētu pieņemt par valsts valodu. Lai tad tā arī būtu bijis.

Jāpiekrīt Puisānam, ka reliģijas konfesijas piederība un kultivēšana var veidot cilvēka dvēseli. Nav šaubu, ka Puisāns to zin, runājot par lielo katoļu baznīcas ietekmi Latgalē. Grūti zināt, kādu iespaidu atstājusi luterāņu baznīca pārējā Latvijā. Tā ir gan bijusi kungu baznīca. Mazs izņēmums, varbūt, bija hernhūtiešu posms. Zināmi pieņēmumi un aizspriedumi konfesiju dēļ ir bijuši vienmēr.

Pārāk burtiski pieķeroties kādam reliģijas novirzienam, bieži zūd tautības piederības izjūta. Dodoties jauktu tautību laulībā, tika dzirdēts: "Kad tik viena ticība!" Te nu bij.

Puisāns saka, ka katoļticīgais luterāņu baznīcā varēja gan ieiet paskatīties "teātri", bet nedrīkstēja Dievu pielūgt. Laikam, tas bija pavēlēts no Romas. Vēl 1944. gada jauniešu iesvētīšanas mācībā manas dzimtās luterāņu draudzes prāvests mūs mudināja iegriezties jebkuras konfesijas baznīcā. Te bija tolerances starpība.

Atgriezīsimies pie Latgales cilvēka dvēseles. Garajos atšķirtības gadsimtos un katoļu baznīcas ietekmē tātad izveidojusies īpatnēja dvēsele. Kāda? Vai tur ir tikai labais un baltais? Neticami. Laiku un sadzīves gaitā pielīp arī tumšais un negatīvais. Gribētos gan teikt - vai nu no Latgales, vai citurienes, cilvēki vien esam. Nav ko lepoties ar speciālām dvēselēm, ne tās nopelt.

Ļoti gribētos zināt, vai, tiešām, vārds sādzā ir īsts latviešu, respektīvi latgaļu dialekta vārds. Vai tad arī Latgalē to nesauc par ciemu? Tāpat, vai dzejolī par vectēvu un vecmāti pēdējie būtu jāsauc par dāds un baba? Tas taču tiešs krievu valodas pārveidojums. Un kāpēc sauc vuška (ne šinī grāmatā), bet nevis aita, kas taču ir arī latgaļu izrunā? Šie nu ir valodniecības laja jautājumi.

Šīs piezīmes ir par stipri ierobežotiem tematiem. Grāmata LATGALE ir jālasa uzmanīgi, lai saprastu un, varbūt, nepārprastu autoru. Tas ir rūpīgs darbs, kas neierobežojas tikai ar šajās piezīmēs apskatītiem jautājumiem un komentāriem.

Grāmatā īsti labi neiederas apraksts par Jāni Niedru. Tāpat arī par Staņislavu Ladusānu. Bez šāda pielikuma grāmata tīri labi varēja iztikt.

I. ZILĀNS.

"PĒC NEGAISIEM..."

Pēc negaisiem ir Gunas Ikonas dzejoļu krājuma virsraksts. Svētdien, 12. februārī, Latviešu namā, Toronto, autore izvilkuma veidā iepazīstināja mazu grupiņu klausītāju ar savu gara darbu. Šis pēcpusdienas vadību bija uzņēmies Andris Bāders, Latviešu ģimnazijas abiturients.

Nav mans uzdevums, ne vēlēšanās atstāstīt tālāk latviešu ģimnazijas abiturientu grupiņas skais to parādi ar latviešu dainu pūra klāstu, pēc Gunas Ikonas sakārtojuma un programmas, bet gan pieskarties jautājumam, kā ievadīt mūsu jauno paaudzi sabiedriskā darbā un parādīt, kur viņa ir meklējama.

Sarīkojumā varēja būt vairāk klausītāju un nebija tieši tie, kam tā kā vajadzēja būt klāt, un tas ir - vecā paaudze no visādu nodaļu, biedrību, kopu, apvienību, grupu un t. t. sanāksšanu priekšgala vadītājiem. Vai tie visi bez dažādām vecuma kaitēm palikuši arī kurli un aklī?

Pēcpusdiena bija brīnišķīga kā skatam, tā ausij, kad jaunieši viens pēc otra nāca priekšā un pasniedza savu teicamo skaidrā latviešu valodā (Seit jāiesprauž sirsnīgs paldies Slavieša kundzei!). Bez kāda lampu drudža zīmēm kā vadītājs, tā, teiksim, ansamblis savu uzdevumu izpildīja labi. Kāda skola no visa tā? Lūdzu, vecīši un mamiņas, nāciet un dodiet jauniešiem izdevību parādīties tautai un turpināt iesākto darbu mūsu sabiedrībā, pašiem vairāk atkāpjoties ērtā skatītāju krēslā. Šī pēcpusdiena pierādīja, ka mums ir labi "ieroci". Vajaga tikai tos lietot.

Viens no acu lieciniekiem,
vārdā

EDUARDS TILTIŅŠ.

NOTIKUMI OTAVĀ:

ABRENE.

Bonsoir! - mani apsveic Juris Mazutis. Bonsoir, monsieur! - atbildu, - vai tad jārūnā franciski? Tikai no sākuma...

Pa to laiku mana otrā puse atradusi piemērotu galdiņu. Apsēžamies. Programmas lapas vienā pusē informācija par priekšnesumiem un izpildītājiem, otrā pusē - ēdienu karte: Les vins de la Loire, pudele 10.-, glāze 3.-. Elementārs, bez datora palīdzības galvā izdarīts aprēķins nekļūdīgi rāda, ka izdevīgāk pēmt pudeli. Un šķīvi ar sieru, pastēti, ogām. Un kafiju ar pankūkām. No minerālūdens atsakamies.

Zāle strauji pildās, veicīgi kārtojas papildus galdiņi. Franču vīns jau atraisījis latviešu mēles. Apkalpotāji (-jas) labām manierēm, bērtēm galvā veikli apkalpo viesus. Miķelis Svilāns un Aivars Staško ar vijoli un akordeonu apstaigā galdiņus, priecinādami klausītājus ar piemērotām melodijām, cik nu tās bīšu stropā varēja sadzirdēt. Tā sākās Otavas Latviešu Biedrības rīkotais vakars Abrenes atbalstam Miera draudzes nama zālē.

Iestiprinājies, apstaigāju zāli: pie sienas, dienvīdus pusē, Francijas karte, uz galdiem informācija un fotogrāfijas; pie vakaru sienas liels informācijas panelis ar fotokopijām no Literatū-

ras un Mākslas un Padomju Jaunatnes. Šie raksti saturā latviskāki, nacionālāki un kristīgāki kā tās tukšās politiskās kalorijas, ar kādām mūs tik ilgi ir barojusi daļa mūsu preses un politiku.

Bet līdz ar baznīcas atdzimšanu galvu pacēlis arī kristietībai tik raksturīgais neiecietības rēgs. Tā Leons Taivāns Dzimentenes Balse 10. novembrī raksta (Laiks, 1989. g. 1. februārī), ka "diezin vai archaiskā, slikti artikulētā dainu ētiskā sistēma pati par sevi var radīt tautā garīgu mugurkaulu - tai grūti izturēt konkurenci ar kristietību, kurā ieguldīta visas Eiropas lielāko prātu divu tūkstošu gadu pieredze".

Salīdziniet to ar Rasmus Lismanes rakstu Lasītāju balsīs Laika 1988. g. 9. novembra numurā: "No šī viedokļa Ņujorkas draudzes skolām ir nepieņemami mēģinājumi latviešu jaunatni ieaudzināt dievturības uzskatos un izdarībās. T. s. tautiskā mantojuma priekšmets un tā programma, ko M. Grīns piesūtījis skolām, mūsu uzskatos ir vāji apslēpta dievturības iefiltrēšana mūsu jaunatnē."

Cik līdzīgas šīs gleznas...

Anachronisms ir Literatūras un Mākslas titullapā - "Visu zemju proletārieši savienojaties!" Nu ir traki! Kur gan mēs, pasaules latvieši, gēmsim proletāriešus ar ko savienoties?

Vēl manu uzmanību saistīja Eiropas karte pie ziemeļu sienas: nevarēdams pustumsā saskatīt Abreni, pagriezu acis uz Baltijas jūru un lasīju, burtiski: ESTONIJA, LATVIJA, LITVA. Varenī ģeografi bijuši šīs kartes sastādītāji (Michelin, France)! Taču visi Latvijas vietu vārdi pareizā latviešu valodā...

Sākās sarīkojuma oficiālā daļa, kurā atklājās iepriecinošs fakts - visi šī vakara idejiskā un fiziskā darba darītāji bij vidējās un jaunākās paaudzes latvieši ar pārsvaru jauno pusē! Otava var būt lepna...

Katram medaļim ir divi puses. Uz vienu nopulierētu pusi skatoties, mēs otru pusi neredzam: kāds procents no visiem mūsu vecākās paaudzes pēcnācējiem vēl runā kaut cik ciešamu latviešu valodu un ir iesaistījušies latviešu sabiedrībā? 50 % - neticu! 25 % - šaubos! 10 % - varbūt?

Programmu ievadīja Juris Mazutis. Sekoja slīdīšu izrāde par Abreni un tuvāko apkārtni, kurā savos pieredzējumos un piedzīvojumos dalījās Tālis Brauns, Ingrida Mazute, Maruta Voitkus-Lūkina un Ruta Whittaker. Otavas deju kopa "Rotaļa" pa starpām iepriecināja skatītājus ģipri nodancotām tautas dejām - četri puīši, četrasmargas - Katrīne Bormanis, Lija Logan, Daina Mazute, Aija Staško, Tālis Brauns, Laris Brauns, Miķelis Bormanis un Valdis Būčens.

Naudas skaitītāji pēc tam bija saskaitījuši ienākumus un izdevumus. Mūsu priekšā stājās Dagnija Staško: tīrs atlikums pāri par \$ 400. Abrenes paja (share, nevis pie) maksājot ap \$ 500; ja nu varētu... laida apkārt cepurī... Pēc īsa brīža Dagnija varēja ziņot: kopējais atlikums \$ 590. Nopirkām Abrenes paju un nu visi esam ABRENES PILS līdzīpašnieki!

E. RUPNERS.

NIKOLAJAM ZOLDNERAM 80 GADU.

Katrs nodzīvotais gads ilgākā mūžā ir Dieva dāvana. Tādēļ varam priecāties, ka Nikolajs ZOLDNERS 1989. gada 24. februārī sasniedzis 80 gadus.

Viņš dzimis 1909. gadā Tallinā, Igaunijā, kur viņa tēvs strādāja kā inženieris. Pēc skolas gaitām Saldū, 1928. gadā iestājies Latvijas Universitātes inženieru zinību fakultātē, Rīgā. Savas profesionālās darba gaitas uzsācis jau studiju laikā, strādājot kā vasaras praktikants Jūrniecības departamentā gan pie upju hidrogrāfiskās uzskaites, gan Rīgas būvdarbus, gan arī kā būvuzraugs Miķelbākas torņa celšanas darbā. 1935. gada vasarā tika komandēts uz Zviedriju kā praktikants pie "Skānska Cementgjuteriet

A. B.", Malmē. Pēc tam bijis būvdarbu vadītājs cementfabrikas jaunbūvē Brocēnos, 1934-6., kā arī šiferfabrikas būvē, turpat, 1939.-40.

Pēc Latvijas Universitātes beigšanas Zoldners 1941. gadā uzsāka pats savu būvuzņēmumu Rīgā, uzņemoties Rīgascementa un šifera fabriku paplašināšanas darbus, kā arī būvējot Rīgā ģipsplākšu un Sīporex būvbloku fabriku Ilģciemā pie Rīgas. Ķīpsalā iekārtoja liellaivu būvētavu un Tukumā grantsraktuves. 1944. gadā, kara fronteī tuvojoties, Rīga bija jāatstāj, un Zoldners ar ģimeni evakuējās uz Vāciju.

Pēc kara posmā Vācijā strādā kā civilais inženieris pie britu armijas Detmoldā (BAOR - 15) un IRO HQ Lemgo, bēgļu izvietošanas nodaļā, kur ierosinājis un palīdzējis īstenot speciālistu izvietošanu aizjūras zemēs.

Šādas būvīnženieru shēmas ietvaros Zoldners ar piederīgiem 1949. gadā 30 cilvēku grupā ieceļo Kanadā, kur paliek uz pastāvīgu dzīvi.

Pēc pāris mēnešu nostrādāšanas kādā Otavas būvvieta Zoldneru aicina uzņemties betontechnikas laboratorijas vadību pie kādas lielas gatavbetona firmas Montrealā. Te viņam izdodas pieņemt darbā daudzus latviešu darbiniekus, ieteicot tos kā lieliskus betondarbu lietpratējus, jo, lūk, Latvijā būves cēla no betona. Tādā kārtā šie darbu atrod pāri par 30 tautiešu.

1957. gadā Zoldners nolemj pāriet pilnīgi zinātniskā darbā, pieņemot būvmateriālu sekcijas vadītāja amatu Kalnraktuvju ministrijā Otavā ar uzdevumu pārzināt un izvērtēt zinātniskos projektus betona tehnoloģijā, attīstot jaunas pārbaudes metodes, kā arī strādājot pie jaunu materiālu izveidošanas un rūpniecības atkritumu izmantošanas.

Kopā ar trim zinātniekiem komandēts uz Padomju Savienību iepazīties ar betona rūpniecību Maskavā, Kijevā un Minskā. Valdības uzdevumā iepazīties ar betontechnikas stāvokli arī komandējumos ASV un Rietumvācijā.

Inž. N. Zoldners nācis saskarē ar daudziem savas nozares starptautiski ievērojamiem zinātniekiem, nolasījis kongresos un konferencēs pāri par 40 referātu. Iespiesto zinātnisko publikāciju skaits angļu valodā, ar tulkojumiem franču un spāņu valodās, pārsniedz 50; latviešu valodā - 5.

Viņa ievērojamākie pētījumi ir betona pārbaužu nozarē, kur dažas viņa metodes ietilpinātas Kanadas CSA un amerikāņu ASTM standartos.

Sakarā ar masīvo betona aizsprostu būvēm Kvebekas provincē, kur laikā no 1965. - 1970. gadam cēla 7 ūdens spēkstacijas (t. s., Manic-Outardes sistēma) ar 5 1/2 milj. KW kopjaudu, inž. Zoldneru bieži aicina būvvieta Labradorā palīdzēt atrisināt betona sastāva problēmas. Viņš piedalās EXPO - 67 (Montrealā) īpatnējā būvkompleksa HABITAT būvproblēmu izvērtēšanā.

Sastāv Amerikas Betona Institūtā (ACI), kur 1973. gadā viņam piešķir "Fellow of the ACI" titulu. To viņš saņem par izcilus nopelniem betona un betona izejvielu pētniecībā, uzlabošanā un ražošanā. Viņš aktīvi piedalās dažādu ACI komiteju darbā, kā ACI 201 - betona izturībā (Durability of Concrete); 213 - vieglbetons; 216 - ugunsizturība un ugunsdrošība.

Kā biedrs Amerikas Materiālu Pārbaudes Apvienībā (ASTM) kopš 1950. gada darbojies tās komitejā C-09, būdams tās apakškomitejas Sub. 02.05 - Negraujošas betona pārbaudes metodes (Nondestructive Testing of Concrete) - priekšsēdis 6 gadus.

Kanadas standartu apvienībā (CSA) darbojies kopš 1960. gada; bijis standartu komitejas Hidr. cementi "B" daļas priekšsēdis.

Kā profesionāls inženieris N. Zoldners ir mūža biedrs Order of Engineers of Québec (OIQ) un Association of Professional Engineers of Ontario (APEO).

Aizejot pensijā, 1974. gadā Zoldners saņem no Kanadas ministru prezidenta P. Trudo (Trudeau) Atzinības rakstu, kurā izteikta pateicība savā un tautas vārdā par priekšzīmīgi nokalpotiem 16 gadiem Kanadas valsts dienestā.

Izbeidzot valsts dienestu, inž. N. Zoldners uzsāk savu privāto praksi kā būvmateriālu kon-

sultants un turpina savu darbu latviešu sabiedriskajās organizācijās. Varam priecāties, ka, sasniegto maģisko 80 gadu skaitli, jubilārs veselībā ir možs un katru rītu, vai lietuss, vai saule, cilpo ar savu vilku suni pa tuvējo parku. Un jo vairāk jāpriecājas par to, ka, kopš aiziešanas pensijā, viņš maz ko zaudējis no sava dinamisma un enerģijas. Viņa apgūtā zinātnieka slava betontechnikā viņu pavada arī pensionāra gaitās. Viņa aktivitātes ir dažādos jautājumos. Tā viņa vadībā sekmīgi paveikta spriegbetona dzelzceļa gulšņu paraugu izgatavošana. Iebūvētie paraugi nevien labi iztur smago kustību, bet uzrāda arī labu izturību sala un atkušņa laikos un maiņās. Dzelzceļa tilta balstu bojātā betona izvērtēšanu un izlabošanas veidu atzinīgi akceptējusi Canadian Pacific Railway būvnozares vadība.

Būdams lietpratējs betona negraujošās pārbaudēs, inž. N. Zoldners sastādīja plašu bibliogrāfiju šinī jautājumā, kurā publicēja 255 vāres 1985. gadā - "An Annotated Bibliography of Nondestructive Testing of Concrete: 1975-1984", published by CAMET, Dept. of Energy, Mines & Resources, Canada, No. S 85-8E (I daļa). Patlaban viņš strādā pie šīs bibliogrāfijas II daļas, kas aptver atbilstošās publikācijas pirms 1975. gada, sākot ar 1934. gadu. Sajā darbā Zoldners sevišķi apskata latviešu zinātnieku darbus, kas publicēti Zinātņu Akadēmijas rakstos, Rīgā.

Blakus savam profesionālam darbam inž. N. Zoldners vienmēr atradis laiku sabiedriskam darbam. Viņa sirdslieta bija latviešu inženieru un tehniķu saimes organizēšana trimdā. Būdams Vācijā, viņš apzināja kolēģas angļu zonā, grupējot tos pa DP nometnēm 11 kopās. Delegātu sanāksmē 1948. gada 13. novembrī, Eslingenā, viņu ievēlēja par 1. viceprezidentu LIA centrālā valdē, blakus apvienības prezidentam prof. V. Burkēvicam. Ar to sākās N. Zoldnera nepārtraukta darbība apvienības vadībā. No 1968. - 1975. gadam ir tās prezidents. 1975. gadā panāk tās inkorporāciju Kanadā ar nosaukumu Latviešu Inženieru Apvienība (LIA). 1975. g. 5. februārī apvienības vadība pāriet inž. A. Paleja rokās. Ar 1979. gadu inž. N. Zoldneru apstiprina par direktoru-rīkotāju, LIA biroja Otavā vadītāju. Un šo amatu viņš pilda vēl šodien.

Zoldners ierosināja izdot un palīdzēja savākt materiālus prof. Edg. Dunsdorfa izdotā "ARCHIVS" XV sējumam (Technika) ar latviešu inženieru īsbiogrāfijām un viņu sasniegumiem darbā brīvā pasaulē, 1975. g. izdevumu, 320 lpp.

Tikpat rosīgi N. Zoldners piedalījies latviešu sabiedriskā dzīvē un citur. Montrealā ir viens no ev.-lut. Trīsvienības draudzes dibinātājiem un valdes loceklis. Ir MLB nama fonda priekšsēdis. Otavā 6 gadus ir ev.-lut. Miera draudzes priekšnieks. Ir Montrealas-Otavas Lettonia kopas seniors.

N.

VĒSTULES:

ATBILDE "DARZA PROJEKTAM".

Ž. Waldheims savā pravietojumā par kādu tur "filozofiju" jautā, vai latviešiem esot tiesība apstrīdēt jaunu, latviešiem noderīgu ideju - vismodernāko mākslas pasākumu (pēc viņa sprieduma) un biedē ar atreferējušām smadzenēm, ja nepiekrīt viņa universāliedzēm, kurās netrūkstot. Atbilde ir tikai viena un skaidra - JĀ, ir tiesība ignorēt, un tas ir katra latvieša pienākums.

Katrs jau var ierosināt kādu projektu, un tur nav iebildumu, bet Ž. Waldheims iet par tālu. Kas tas par mūsu "filozofu", kas ieteic mums, latviešiem, meklēt citu, lielāku valodu? Vai Ž. W. nekā nezina par valodas cīņu Latvijā, lai latviešu valodu godā celtu? Īsts latvietis savas dziļākās jūtas var izteikt tikai latviešu mēlē, un tā tas būs, kamēr vien kāds latvietis dzīvos zemes virsū. Tavas grafikas nekādu valodu neaizvieto. Daudz tautu būtu priecīgas un lepnas par tādu kultūru, kāda ir latviešiem. Ne mums vajaga, ne jālūdzās citu prestižs. Mūsu Dainas nav un nebūs modes objekts, bet vērtīgākās tautas dziesmas pasaulē, kas tikai

latviešu valodas izpratējam atklāj to bezgalīgo dvēseles dziļumu. Bet to jau "mūsu filozofs" neapjēdz.

Sevi Tu dēvē par "filozofu", bet vai Tu esi palasījis un ko zini par pasaules lielāko filozofu, latviešu izcelsmes I. Kantu (šis atzinums nav mans)? Vai Tavi darbi ir kas jauns? Vai pazīsti tēlojošo ģeometriju?

Taisnības labad arī apgalvojums par netikšanu pie vārda Pensionāru apvienībā nav paties. Kā visās organizācijās, arī mūsu vadībā ir vēlēta valde. Lai tā būtu skaidrībā par "Projektu", uzaicinājam Ž. Waldheimu valdes sēdē un izskaidrojam: lai varētu ko darīt un lemt, nepieciešami skaidri zināt - ko grib veikt, jāzin noteikts izbūves plāns, izmaksa (New Horizon's pabalsta pieprasījumam nepieciešami vismaz 2 materiālu piedāvājumi ar noteiktu cenu), kādi materiāli un kur pems līdzekļus uzturēšanai un apsaimniekošanai (N. H., ja piešķir, dara to tikai materiāliem un dažādiem darba rīkiem). Nepieciešama arī rakstīta pilsētas atļauja. Paziņojām, ka pirms šo noteikumu izpildīšanas valde neko nedarīs. Ž. Waldheims saskaitās, nosauca Apvienību neatkarīgojamā vārdā un aizskrēja.

"Projektā" nav nekā latviska, ne latviešu cienīga, un to apliecina tas, ka neviens nepieteicās Ž. W. aicinājumam. Tautas balss ir Dieva balss.

SKRASTĪNU INDULIM.

Paldies, Indul, par uzdrīkstēšanos runāt mūsu senču vārdā un teikt taisnību. Ir jau bez gala apnicis dzirdēt vēstures viltojumus.

AGRUMU PĒTERIS.

ŠIS UN TAS ***

Perestroika ir laikmetīgs vārds. Daudziem grūti pārkārtoties kā Latvijā, tā šeit. Vēl 1988. gada maijā, pēc Valmieras ansambļa Gauja priekšnesuma, mūsu puses jauneklis, kurš "iedrošinājās" aicināt nodziedāt mūsu valsts himnu, saņēma niknu bārienu no šī sarīkojuma atbildīgā rīkotāja. Jau rudenī šī pati persona bija tik tālu pārkārtojusies, ka pirmā leca augšā, kad video lentā atskanēja un ļaužu pulks Rīgā dziedāja šo pašu himnu.

oOo

Bet citiem pārkārtošanās iet gausi. Vēl šad un tad ķegumnieks atgriežas pie sava iemīļotā un neizsmeļamā temata "Ave Sol" un pūt, vējiņi, dzen miglīņu... Temats jau labs, ja neko citu izgudrot nevar...

oOo

J. Purviņš Jurjāns pārsteidz allaž ar savām savādām teorijām par tautu varenību, jeb lāstu un ciešanām. Bet, lai labi klātos, tad uzvelc tik karogā krustu un darīts. Šveiciešiem karogā krusts, un tie dzīvo cepurī kuldami. Tāpat Skandināvijas zemes. Tāpēc tā britu varenība.

Bet vai Jurjāns ir lasījis Roberta Hjuša (Hughes) THE FATAL SHORE? Tas ir par angļu zemes kriminālistu izsūtīšanu uz Austrāliju. Tur nekā nav no Kristus mācības. Tā var apieties tik pats nelabais, kā briti apgājušies ar saviem mazākajiem un nelaimīgajiem brāļiem. Tur nav nekā cita, kā asaras, vaimanas un asinis. Tik ar varmācību un necilvēcību radās arī Britu impērija.

Nē, Kristus gan tur nebūs palīdzējis. Purviņš Jurjāns tur aplami maldās.

DAUGMALIS.

KĀPĒC TIEŠI MAN IR JĀBŪT DZIESMU SVĒTKOS?

Atbildi uz šo jautājumu visvieglāk atradīs tie, kas varēs motivēt, kāpēc tieši citiem jābūt dziesmu svētkos.

Mēs patēiz atrodamies vēsturiski nozīmīgā posmā, jo pirmo reizi pēc II pasaules kara mūsu pašu

6. EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI

Helsingborgā, Zviedrijā. 30.7. – 2.8.1989

IEEJAS KARŠU PASŪTINĀJUMS

Laiks	Sarīkojums/Vieta	Skaits	Cena Zkr	Bērniem līdz 14 g. pus cena	Kopā
SVĒTDIEN, 30. JŪLIJĀ					
13.00	SVĒTKU ATKLĀŠANA AR KONCERTU Konserthuset		100:— 80:— 50:—		
18.00	LATVIEŠU MŪZIKA UN DEJA (brīvdabas sarīkojums) Slottshagen		Brīva ieeja		
20.00	TEĀTRIS A.Brigaderes "Sievu kari ar Belcebulu" Stadsteatern		100:— 80:— 50:—		
PIRMDIEN, 31. JŪLIJĀ					
11.00	A.VĪTOLIŅA BĒRNU OPERA "Mazais ganiņš" Konserthuset		100:— 80:— 50:—		
17.00	SEŠI LATVIEŠU SKAŅRAŽI Konserthuset		100:— 80:— 50:—		
20.00	TEĀTRIS A. Brigaderes "Sievu kari ar Belcebulu" Stadsteatern		100:— 80:— 50:—		
20.30	LATVIEŠU ROKS Folkparken "Rotundan"		100:—	X	
OTRDIEN, 1. AUGUSTĀ					
14.00	TAUTAS DEJU UN TAUTAS MŪZIKAS DIŽUZVEDUMS Ishallen Olympiarinken		110:— 80:— 50:—		
18.00	MLG TEĀTRA GRUPAS DZEJNOTIKUMS "Apburtā trimda" Stadsteatern		100:— 80:— 50:—		
22.00	KABARĒ Stadsteatern		100:— 80:— 50:—		
TREŠDIEN, 2. AUGUSTĀ					
14.00	APVIENOTO KORU KONCERTS Folkparken, Friluftsestraden		130:— 90:— 50:—		
20.00	SVĒTKU BALLE (cenā ieskaitītas vakarīpas) Folkparken "Sundspärlan" (Aktīviem dalībniekiem brīva ieeja)		175:—	X	

KOPĀ Zkr

rīcība var būt nozīmīga latviešu tautas nacionāli politiskā un kulturālā laukā. Kamēr vēl okupācijas iestādes neaizkavē, tautieši dzimtenē negaidīti lielā apjomā vēlas svinēt 6. Eiropas latviešu dziesmu svētkus kopā ar mums rietumos. Šī jaunā situācija liek mums domāt par politisku un kulturālu manifestāciju. To svētkos varēs izveidot tikai tad, ja brīvībā dzīvojošie tautieši rietumos vēl lielākā apjomā ieradīsies Helsingborgā.

Kaut arī Dziesmu svētku rīcības komitejas ekonomiskās iespējas ir ierobežotas, no okupētās Latvijas svētku programmā piedalīsies Universitātes koris Juventus ar 65 dziedātājiem. Folkloras ansamblis Senleja no Siguldas, teātra grupa no Liepājas, rakstniece Māra Zālīte, roka mūzikas ansamblis Jumprava un c. Tāpat interesē izrādījuši liels skaits jauniešu, par kuŗu uzņemšanu mums jārūpējas.

Kā jau agrāk esam ziņojuši, Helsingborga ir iecienīta kongresu pilsēta, un Dziesmu svētku laikā te nobeigsies ļoti plaša Antikas izstāde un gadskārtējais džeza festivāls ar pasaules slavenībām. Tāpat lielā tūristu straume starp Skandināviju un kontinentu liek pasteigties ar hotelu rezervēšanu, lai svētku laikā sev nodrošinātu apmešanos.

Apliecināsim sev un visai pasaulei mūsu tautas kopību un būsīm klāt vēsturiskajā notikumā no 30. jūlija – 2. augustam, Helsingborgā, Zviedrijā.

Informāciju un visus svētku materiālus var pieprasīt rīcības komitejai:

Box 12066, S-250 12 Helsingborg, Sweden,
Tel. 042-18 15 85

GUNĀRS PĀVULS,
Rīcības komitejas priekšsēdis.

• Lūdzam interesentus uzglabāt šo MLB Zīpotāja numuru, ja gadījumā esat izlēmuši doties uz Zviedriju. Red.

HELINGSBORGĀ ir 900 gadus veca pilsēta un piedzīvojusi daudz karu starp zviedriem un dāņiem. Vīdus laikos tā bija ļoti svarīga pilsēta dāņu valstī, kuŗa pārvaldīja arī tagadējo Dienvid-Zviedriju. 16. g. s. notika vissīvākās cīņas, kad arī nopostīja pilsētas lielāko daļu. Izšķirošā kaujā pie Helsingborgas 1710. gadā dāņus pieveica zviedru kara vadonis Magnus Stenboks, kuŗš tagad, bronzas lējumā, no zirga muguras vēro pilsētu.

SEKOJOŠIEM SARĪKOJUMIEM BIĻETES PĀRDOS HELSINGBORGĀ:

29.7.	20.00	"IEDZIEDĀSIM SVĒTKUS"	Jazz-Café, Långvinkelsg. 22
30.7.	22.00	"DISKO JŪRMALĀ"—jauniešu balle	Dag och Natt - diskotek
1.8.	11.00	DZEJAS RĪTS	Kongresscenter
	20.00	BRIGITAS MIEZES ĒRĢEĻU KONCERTS	Maria kyrkan
2.8.	9.00	"NELŪDZAM, PIEPRASĀM!"	Kongresscenter

Pasūtītajiem lūdzu pievienot sev adresētu un apmaksātu aploksni. Biļetes piesūtīs, ja nauda būs saņemta līdz 30. maijam. Vēlāk pasūtītas un samaksātas biļetes izsniegs Helsingborgā. Pārdotās biļetes nemainīs un neņems atpakaļ.

Naudu no Eiropas zemēm lūdzu pārsūtīt kā pasta pārvedumu uz pasta kontu (postgiro):
"LETTISK SÅNGFESTIVAL 89", konto nr. 471 3309-5, Sweden

Bankas čeks izrakstāms zviedru valūtā uz "LETTISK SÅNGFESTIVAL 89" un summai pieskaitāmas Zkr 40:— bankas nodevai. Privātus čekus nepieņemam.

IEEJAS KARŠU PASŪTINĀJUMU, KOPĀ AR IEMAKSU, LŪDZU SŪTĪT:

Daiga Baumanis, Rååvågen 86 A, S-253 70 Helsingborg, Sweden

Pasūtītāja vārds, uzvārds

Adrese

Pielikumā čeks par/pasta pārveduma iemaksas datums

6. EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI

Helsingborgā, Zviedrijā. 30.7. – 2.8.1989

Turistföreningen i Helsingborg

Rådhuset

S-252 21 Helsingborg
Sweden

Hotel - reservation

(PLEASE USE BLOCK LETTERS)

Name : _____

Address : _____ City code : _____

Postadress : _____ Country : _____

Telephone : _____

☐ single room (360—450 SEK)

☐ double room (450—550 SEK)

☐ youth hostel

☐ single room (450—550 SEK)

☐ double room (550—700 SEK)

☐ private room

Arrival date: _____ time: _____ Departure: _____ Number of beds _____

Arrival by : ☐ train ☐ bus ☐ car ☐ _____

The prices incl. breakfast. The rooms have to be paid directly to the hotels.

Other requests: _____

Date : _____ Signature : _____

Further questions to: Turistföreningen i Helsingborg - Rådhuset - S-25221 Helsingborg - Tel. 042-120310.

TO BE FORWARDED BY AIR MAIL NOT LATER THAN 1 ST OF APRIL 1989

KĀPĒC VIŅI RUNĀJA KRIEVISKI?

Ceturtdien, 3. februārī, CBC rīta programmā "Daybreak" dzirdēju trīs Rīgas jauniešus, kas bija atbraukuši uz Montrealu sakarā ar "Fête des Neiges". Visi trīs runāja tikai krieviski, un pēc viņu īsām uzrunām Kanadas nacionālā radio stacija spēlēja tipisku krievu vīru kora dziesmu.

Tūlīt nolēmu piezvanīt radio stacijai, lai izteiktu, pozitīvā veidā, savas jūtas un neapmierinātību. Centos izskaidrot, ka Rīga atrodas Latvijā un ne Krievijā un ka mūsu tauta runā latviski. Pastāstīju, ka mums ir, apmēram, 70.000 skaistu un melodisku tautas dziesmu, no

kuņām programmas kārtotāji būtu varējuši bez grūtībām izvēlēties vismaz vienu.

Šis notikums daudziem radio klausītājiem Montrealā, ieskaitot Kanadas valsts radio organizāciju (Canadian Broadcasting Corporation), bez šaubām, ir nenozīmīgs. Pēc manām domām, turpretim, tas pierāda, cik tālu pārkrievošana Latvijā ir progresējusi. Izteicieni kā "glasnost" un "perestroika" ir pilnīgi nenozīmīgi, un, acīmredzot, Padomju Savienībā vēl joprojām valda krievu imperiālisms.

Ja mēs, tiešām, gribam palīdzēt mūsu tautiešiem Latvijā un tanī pašā laikā informēt Kanadas pilsoņus Montrealā, mums vajadzētu

RIETUMKRASTA XI DZIESMU SVĒTKI

1989. gadā no 30. jūnija līdz 5. jūlijam, Losandželosā, Longbīčas jūrmalā.

11. RIETUMU KRASTA LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU IEEJAS KARŠU PASŪTINĀJUMS

Vārds un uzvārds

Ieļas adrese

Pilsēta

Valsts

ZIP

DATUMS	LAIKS	Nr.	SARĪKOJUMS	VIETA	CENA	SKAITS	SUMMA
PIEKTDIEN 30. jūnijā	18:00	1	IEPAZĪŠANĀS VAKARS	---	8.00		
SESTDIEN 1. jūlijā	12:00	2	ATKLĀŠANAS AKTS	---	5.00		
	16:00	3	DZIESMU SPĒLE "TAS VAKARS PIEKTDIENĀ"	1. VIETA	25.00		
				2. VIETA	18.00		
				3. VIETA	12.00		
	19:00	4	KAMERMŪZIKAS KONCERTS	1. VIETA	15.00		
				2. VIETA	12.00		
				*	10.00		
21:30	5	JAUNIEŠU VAKARS	---	6.00			
SVĒTDIEN 2. jūlijā	17:00	6	AVE SOL KONCERTS	1. VIETA	20.00		
				2. VIETA	16.00		
				*	12.00		
	20:00	7	DZIESMU SPĒLE (Atkārtojums) "TAS VAKARS PIEKTDIENĀ"	1. VIETA	25.00		
				2. VIETA	18.00		
				3. VIETA	12.00		
22:00	8	PRĀĢERU VAKARS	---	15.00			
PIRMDIEN 3. jūlijā	11:00	9	RAKSTNIEKU CĒLIENS I	---	8.00		
	14:00	10	GARĪGS KONCERTS	---	20.00		
				*	16.00		
	17:00	11	TAUTAS DEJU UZVEDUMS	1. VIETA	15.00		
				2. VIETA	12.00		
				*	10.00		
	21:00	12	RAKSTNIEKU CĒLIENS II	---	8.00		
22:00	13	KUĢOŠANA	---	15.00			
OTRDIEN 4. jūlijā	14:30	14	SVĒTKU KONCERTS	1. VIETA	15.00		
				2. VIETA	12.00		
				*	10.00		
	20:00	15	SVĒTKU BALLE	**	35.00		
				***	20.00		
15A	15A	VAKARINU BIĻETES	---	20.00			
TREŠDIEN 5. jūlijā	10:00	16	ATVADU BROKASTIS	---	16.00		
		17	MĀKSLAS IZSTĀDE	---	5.00		
		18	DAIĻAMATNIECĪBAS IZST.	---	5.00		

LŪDZU IEVĒROT:

KOPSUMMA

LŪDZU IEVĒROT:

KOPSUMMA

- * Pozemināta cena bērniem līdz 16 g.v. un pensionāriem pāri 65 g.v.
- ** SVĒTKU BALLE ar vakariņām.
- *** SVĒTKU BALLE bez vakariņām.

IZPĀRDOTĀS IEEJAS KARTES ATVIETOS AR NĀKOŠO ZEMĀKO CENU IEEJAS KARTĒM.
PĒC 31. MAIJA IEPRIEKŠ PASŪTĪTĀS IEEJAS KARTES PA PASTU NEPIESŪTĪS, BET
IZSNIEGS PIE INFORMĀCIJAS GALDA SVĒTKU LAIKĀ.
PĀRDOTĀS IEEJAS KARTES KASIERIS NEMAINĪS UN NEŅEMS ATPAKAĻ.
NAUDAS PĀRVEDUMUS PIENĒMSIM TĪKAI ASV VALŪTĀ.

ČEKI RAKSTĀMI UZ 11th WEST COAST LATVIAN SONG FESTIVAL
VĀRDA UN NOSŪTĀMI -- c/o MS. DZINTRA ŠVARCS
376 MELLOW LANE,
LA CANADA, CA 91011

KASIERĀ PIEZĪMES:

Reg.Nrs: _____
Datums: _____
Saņemts: _____

protestēt pret šo Padomju Savienības propa-
gandu, caur vietējām avīzēm rakstot krievu
sūtniecībai Otavā atklātu vēstuli (open
letter). Šādā vēstulē mēs varētu skaidri un
enerģiski izteikt savas jūtas un uzskatus,
ka, neskatoties uz Padomju Savienības latvie-
šu nacionalitātes iznīcināšanas politiku,
Latvijas tautas valoda un kultūra vēl vien-
mēr pastāv.

Sūtīt delegācijas no Rīgas uz ārzemēm,
kas nevar un negrib runāt mūsu valodu, ir
absolūts pierādījums, ka vēsturiskais Krie-
vijas imperiālisms vēl vienmēr turpinājas
bez jeb kādām pārmaiņām.

S. DREIMANIS.

IGAUNIEŠU PRIEKŠGALĀ.

Kanadas statistikas dati dod ieskatu dažā-
dās jomās. Ar datoru palīdzību iegūstamas dažā-
das ziņas.

Tāno 76 minoritāšu vienībām caurmēra iz-
pelnā pirmā vietā ierindojas igauņi ar
\$ 25.403 gadā, otrā - latvieši ar \$ 25.207, bet
trešā - žīdieši ar \$ 25.171.

Vīrieši pirmā vietā žīdi ar \$ 47.000, bet
otrā - ēģiptieši ar \$ 37.361. Baltieši, jāpie-
ņem, atrodas kaut kur augšgalā, bet par tiem
ziņu aģentūras plašāk šoreiz nevēsta.

Ēģiptiešu vidū ar augstskolas izglītību
46 %, otrā vietā irānieši ar 37%, bet trešā žī-
di ar 30%.

I.

RIETUMKRASTA XI DZIESMU SVĒTKI

1989. gadā no 30. jūnija līdz 5. jūlijam, Losandželosā, Longbīčas jūrmalā.

11TH WEST COAST LATVIAN SONG FESTIVAL

HOTEL ROOM RESERVATIONS

ACCOMMODATIONS (Check One)	HYATT REGENCY 200 South Pine Avenue Long Beach, CA 90802 Tel. (213) 491-1234	RAMADA RENAISSANCE 111 East Ocean Blvd. Long Beach, CA 90802 Tel. (213) 437-5900
☐ SINGLE	\$72.00	\$70.00
☐ DOUBLE	\$79.00	\$70.00
☐ TWIN	\$79.00	\$70.00
☐ QUAD	\$79.00	\$70.00
☐ SUITE/CLUB LEVEL	***	***

*** Contact hotel for price and availability.

Complete the following information and mail to the hotel of your choice. Reservations must be received by the hotel no later than May 31, 1989.

The completed forms should be sent to the ATTENTION OF RESERVATIONS at the appropriate hotel.

Name: _____ Phone: () _____
Address: _____
City: _____ State: _____ Zip: _____
Names of Persons Sharing Room: _____

Arrival Date: _____ Time: _____ Departure Date: _____
Credit Card: _____ Card No: _____ Exp. Date: _____

Reservations received after MAY 31, 1989 or after the room block has been filled, will be confirmed on rate and space available basis.

PLEASE READ THE FOLLOWING:

CHECK OUT: Our check out time is twelve noon. CHECK IN: Our check in time is 3 p.m. We will attempt to room guests earlier whenever space is available. Reservations are held until 6 p.m. For arrival after 6 p.m., prepayment or a credit card guarantee is required. If you are running late on your arrival time, please call to advise the hotel front desk. Notification is required 48 hours in advance to cancel a guaranteed reservation.

GLUDS SNIEGUMS.

Šogad Leikšoras operešu sabiedrība uzveda Penzances Pirātus. Tā gadu no gada spēlē Gilberta un Sulivana vieglās, iemīļotās operetes. Apmēram, 7 gadu laikā nāk atkārtojumi.

Latviešu skatītājiem šie lielākie pievilcības punkti ir tas, ka izrādēs piedalās mūsu dziedātājs Gunars Aleksis, kurš uzstājas jau vienpadsmito gadu un kas ir arī viens no sabiedrības direktoriem.

Laika gaitā nedaudz mainās ansambļa sastāvs, bet ir daudz dziedātāju, kas ar apbrīnojamu prieku un izturību piedalās visos uzvedumos. Tāds ir arī mūsu Gunars Aleksis. Ir prieks klausīties un skatīties, ka viņa priekšnesums ar katru reizi kļūst gludāks un profesionālāks. Viņš turpina mācīties pie mūzikālās vadītājas Marianas Siminskas.

Šī gada uzvedums bija ļoti izdevies ar lielāku režijas izdomu, ar apbrīnojami krāsainiem un humora pilniem kostīmiem, dekorācijām un skaisti sakopotu, viengabalainu kori. Skatītāji bija sajūmināti, un aplausi nemaz negribēja beigties.

Apmeklējot šīs izrādes, vienmēr rodas sajūta, ka te mūsu Montrealas salas rietumgalā valda kopības gars un ļaudis sīkstī turas kopā savās tradīcijās un vēlmēs.

Šis ir katru gadu gaidīts notikums, un visas zīmes rāda, ka turpinājums sekos ar tādu pašu prieku un nodošanos.

E. C.

UZAICINĀJUMS.

Jundas vīri aicina visas skanīgas dziedātājas piedalīties jaunā pasākumā.

Mēs vēlamies veidot JAUKTU KORI Montrealā.

Daži mēģinājumi ir jau notikuši. 30. janvārī, Latviešu centrā, ar 7 jaunām dziedātājām. Pēc stundas sapratām, ka iesākta kora vienība, kāda sen jau bijusi vajadzīga. Skanēja labi.

Visas meitenes un sievas, kurām ir interese piedalīties, laipni aicinātas uz visiem nākošajiem mēģinājumiem, kas notiek pirmsdienas vakaros, plkst. 20:00, Latviešu centrā.

Mūsu mērķis - latviešu dziesmai jāskan nākotnē! Mūsu zēni, vīri, meitenes un sievas būs tie, kas turpinās mūsu dziesmu tradīciju.

Mums ir spējīgi diriģenti un tās zināšanas, kas mācīs mūsu jauniešiem tās tradīcijas, kas sien visus latviešus vienā saimē.

PIEDALĪSIMIES, DZIEDĀSIM UN PASTĀVĒSIM!

Jundas priekšnieki - Juris Zilkalns (684-2522) un Mārtiņš Ozoliņš (626-3303). Piesakaities!

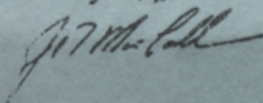
Attestation Aplicība

A compter d'aujourd'hui, lundi le 6 février 1989, nous, soussignés, déclarons jumelles l'école secondaire "Rosemount" et l'école secondaire #50 de Riga, avec tous les privilèges et les obligations qui s'y rattachent.

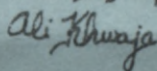
As of February 6, 1989, we the undersigned declare Rosemount High School in Montréal and High School #50 in Riga to be twin schools with all privileges and responsibilities thereof.

Dešlarējam, ka ar 1989. gada 6. februāri, Rosemount vidusskola Montreālā un Rīgas 50. vidusskola ir divu skolas ar visām saistošām privilēģijām un pienākumiem.

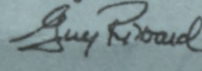
Rosemount vidusskolas
pārzinis

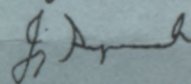
Rosemount vidusskolas
studentu pārstāvis

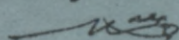
Montreālas pilsētas
pārstāvis

skolas apriņķa
pārstāvis

Rīgas/Latvijas
pārstāvis

Rīgas 50. vidusskolas
pārzinis

Rīgas 50. vidusskolas
studentu pārstāvis

GRATITUDE.

On behalf of the Relief Fund for Armenia and of the entire Canadian Armenian community, I would like to express sincere gratitude for the donation by the Latvian community of Montreal to the aid of survivors of the devastating earthquake on December 7, 1988, in Soviet Armenia. We are particularly touched by the noble sentiments expressed in the letter accompanying your cheque of 1,000 Dollars.

Your spontaneous humanitarian gesture goes far beyond the most appreciated material value of your donation as it raises hope and faith in the destitute survivors, that fellow human beings in far away lands care for them and share their grief in his tragedy.

You have affirmed once more the traditional and historic friendship between the Latvian and Armenian peoples, no matter where in the world we live. We only hope that in the future happier occasions will bring our two communities together in an exchange of cultural activities and in a mutual recognition of the aspirations of both peoples.

Thanking you and the Latvian community of Montreal once more, and wishing you success in all your endeavours, sincerely,

Artin Arzoumanian, M.D., Co-chairman Relief Fund for Armenia.

RIGA AND MONTREAL.

On February 6, 1989 Rosemount High School in Montreal was twinned with High School Nr. 50 in Riga, capital of Latvia.

The ATTESTATION which is reprinted above was delivered and signed before a very enthusiastic audience of some 800 students of the school.

Québec Language Minister Guy Rivard delivered a short address in English and was one of the signatories of the document.

Imants Daudišs represented Riga and spoke in Latvian which was translated by the school's guidance councillor Janis Mateus who happens to be a Latvian and who came up with the idea during the festivities of FÊTE DES NEIGES in Montreal.

The cities of Riga and Montreal participated in a joint fitness program aimed at bettering their citizen's health while increasing its appreciation of winter sports during FÊTE DES NEIGES.

During the festival Latvian Music was played on Ile Notre Dame. Folk dance ansamble AČ-kups performed several Latvian folk dances on the opening day - January 28.

Montreal outdistanced Riga by far and won the contest. Weather conditions helped Montreal where snow and cold was prevalent. In Riga it was warm and no snow at all.

THE DESCHENES COMMISSION.

Its effects on the Baltic and Ukrainian Communities - a discussion.

This was "an afternoon of information and discussion" organized by the Montreal Branch of the Lithuanian Canadian Community, on Saturday, the 18th of February, 1989, at 2 pm, at Our Lady Gate of Dawn Parish Hall.

Arunas Staskevicius, chairman of the Montreal Branch, was the host and moderator and greeted the audience of some 100, mostly Lithuanians, but with a sprinkling of the other interested ethnic groups.

The speaker from the Lithuanian Community was Dr. Romas Vastokas who stressed the need to continue an even-handed approach. He felt the Commission had done a disservice to not only to the Lithuanian, but to the whole Canadian society by showing a bias for possible war criminals from a restricted area in a distant and short time period. It has helped to develop a rift between ours and the Jewish communities. This rift is being exploited by the Soviets as in Arbatov's recent comments during a visit to Ottawa. The Lithuanian community feels that all war criminals should be investigated without discrimination on whose side they were.

Dr. Martin Puhvel was the speaker representing the Estonian Community and made a strong argument for the inappropriateness of altering the Criminal Code for the sake of this Commission. He felt the new law is intellectually repugnant as proper justice can not be carried out. Canadian jurors can not fathom the complexities of the events surrounding the alleged crimes. In fifty years fantasy and documentary evidence from the Soviet Union has been proven to be totally unreliable. He felt the Estonian Community would like to suggest that the statutes of limitations should apply to avert a costly legal fiasco.

The Latvian Community was represented by Janis Terauds who claimed that Latvians have mixed feelings on the subject. There is general agreement that criminals must be brought to justice, but as individuals and not as a national group. If there are such criminals in Canada they are not at all representative of Latvian traditions. In its 22 years of independence not a single person was executed in Latvia for any political activity. It was the occupation by Russians in 1940/41 that reintroduced Bolshevik lawlessness. Their deeds were so terrible and so massive that there must have been some people who lost their reason and avenged the deaths of their dear ones where the invading Nazi Germans established their perverted system of justice. Latvians believe Canada to be a fair country and want to be treated fairly.

Dr. Roman Serbyn of the Ukrainian Community stressed the observation that our communities had only played the game whereas we should be getting involved in writing the rules of the game as the Jewish Community has done. He regrets that there have been negative effects due to the commission's work;

- bad publicity from the media
 - some faint hearted Ukrainians scared away from their community
 - sowed new seeds of enmity
 - undermined the Ukrainians in the Canadian government.
- However Dr. Serbyn felt we should not forget the positive effects;
- reawakening of the Ukrainian Community
 - brought it closer together
 - reactivated the youth
 - made the leaders realize the need for analysis and preparation for direct involvement in Canadian political life
 - the need to participate in setting the rules.

He felt that we had not worked hard enough, especially when the moral high ground is on our side.

There were numerous comments and questions from the audience. Special mention could be made of the contribution of Mrs. and Mr. Zuzak, who "have no children and therefore spend all of their leisure time on intellectual pursuit". Mrs. Zuzak illustrated how it is of educational value for the Jewish Community to get as much publicity as possible. It is also quite evident that the Soviets feed and encourage disinformation.

Mr. Zuzak has studied the 1.300 plus pages of the Deschênes Report and submitted to all speakers a 30 page analysis and critique. He has submitted it to any politician and interested party as he had observed that no one really was informed on the subject.

The afternoon ended socially with tea and biscuits.

JANIS TERAUDS.

VĒSTULE NO LATVIJAS.

Apbrīnoju latviešu plūsmu pie mums. Latvieši brauc no visas pasaules - latviski runājoši - gan no ASV, gan Kanadas, Austrālijas, Dienvidamerikas, Vācijas, Francijas u. t. t. Dažādu specialitāšu un ranga cilvēki. Nāk ar dažādiem pildījumiem, idejām, ierosinājumiem. Uzstājas ar intervijām pa radio, pa televizoru. Arī jaunatne. Latviski runājoša. Atbrauca Vispasaules latviešu jaunatnes prezidents - Ķīet, vēl zēns - runā pa televizoru skaidri latviski. Brauc mūzikas ansambļi. Brīnos par viņu prasmi latviski runāt, arī no jautrām laulībām.

Nupat bije pie mums ar viesizrādēm latviešu teātra trupa ar Anšlāva Eglīša lugu "Omartija kundze". Pie mums iestudē viņa lugas. Pats autors apsolījis pavasarī ciemoties Latvijā (pāri 80 gadiem vecs). Pie mums ciemojās no Zviedrijas talantīgais latviešu drāmaturģis Mārtiņš Zīverts (pāri 85 gadi), jo pie mums dažādos teātros iestudē viņa lugas (4 - 5 gadi).

Nu tu redzi, kā pie mums iet. Dzīvojam joprojām bailēs. Melno spēku ielenkumā. Ir ļoti stipri reakcionārie spēki. Tautas fronteī - nē karogam, nē valodai, nē himnai un t. t. Pretspēki ir varenī. Joprojām nevaram apturēt imigrāciju, joprojām dzīvokļi aiziet tur. Mūsu jaunie ļaudis nevar dzemdēt bērnus, jo nav kur dzīvot! Latvija ir noplicināta, piesārgota līdz pēdējai Tur, kur ir Vissavienības resursu ekolo-

ģiski piesārgotie degpunktī, daudz bērnu dzimst ar defektiem - neatgriezeniskiem, jo visur trūkst atbilstošas iekārtu.

Toties apbrīnot var mūsu ļaudis! To, ko mēs pirms pusgada pat sapņos nevarējām iedomāties, to mums katra diena dāvā bagātīgi! Avīzes, žurnāli, radio, televizors ir mūsu dienīķā maize. Sajūsmas, pacelums, stress mūs pavada ik dienas.

Un atklājumi, atklājumi! Esmu bijusi pārāk nai-va, šeit dzīvodama, par to, kas man apkārt. Šausmas, ak šausmas.

LATVIETE LATVIJĀ.

PENSIONĀRI.

Janvāra otrā saietā, tāpat kā parasti, netrūka centīgo pensionāru sanāksmju apmeklētāju, un tie, kā daudzi apliecinā, nevar iztikt bez šīm sanāksmēm un gaidīt gaida, lai autu kājas un dotos uz Centru. Kas ir vēl tik centīgi Centra apmeklētāji, kā mūsu gados vecāki pasauzē? Te neskaita ne gadus, ne piederību kādai citai organizācijai, ne kādai baznīcai vai politiskai partijai. Visi esam viena saime ar vienu domu. Viens otrs vai otra, kas palīkušī vieni, ir atraduši sev ciešāku draudzību, un tas ir tik vēlami un labi, kaut tā būtu vairāk.

Februāra mēneša saietā, neskatoties uz samērā auksto un vējaino laiku, pulcējās tomēr ap 65 pensionāru, lai kārtējā sanāksmē tiktos viens ar otru, pavērotu tā seju, vai tā mainījies, vai tā rāda kādu jaunu rūpju rievu, ja nav redzēta ilgāku laiku, vai arī dalībnieki kļuvuši pīprāki un dzīves prieka pilnāki.

Apājos gados bija tikai "meitenes": Emīlija Spura, Oša Hermīne un Ulmanis Zelma - visas ar cienīgu 85 gadu skaitu. St. Onge Marie daudz jaunāka. Februāris - senākais sveču mēnesis, kā ziņāms, bija mūsu senčiem (arī citām tautām, kā ķīniešiem) gada sākums, un tā šai mēnesī savā laikā dzīves gājums uzskatīti kāds ducis tagadējo pensionāru. Bet cik tad šai mēnesī šodien piedzimuši? Nu, pensionārus, vismaz te apvainot nevarētu.

Jubilārus sveica ar kopīgi dziedātu dziesmu "Nevis slinkojot un pūstot". Ar klusuma brīdi pieminējām abas nesen mūžībā aizsauktās latviešu māmuļas - simtgadnieces, kaut arī viņas nebija mūsu pulkā: Alīda Stirāju un Annu Ernestīni Ozoliņu.

Lūgšanas vārdus teica un jubilārus sveica biedrīnē Veronika Varaslavāne. Saletu vadīja Tomsonu Jānis. Kļuvām bagātāki ar 3 jauniem dalībniekiem.

Marta pirmā sanāksmē būs kārtējā gada pilnsapulce un arī visu darbinieku vēlēšanas nākošiem 2 gadiem.

23. aprīlī pulcēsimies pensionāru saplūdamā Centrā ar viņu ievestiem viesiem. Informācija pie rīkotājiem.

AGRUMU PĒTERIS.

EMILIJA SPURA PĀRKĀPJ 85 GADU SLIEKSNI.

1904. gada 5. februārī, Rīgā Jāņa un Katrīnas Frīdenbergu ģimenē, piedzimst otra meita Emīlija. Dažus gadus vecāka ir māsa Alīda (Kraulis).

Skolas gaitas Emīlija sāk krievu valodā Lāčplēša ielas pamatskolā, bet 1916. gadā beidz Izglītības biedrības vidusskolu. Lai varētu pelnīt maizi, viņa nolēmj, izmācas un uzsāk darbu kā telegrafiste dzelzceļa dienestā un kalpo līdz 1944. gadam. 14 gadu vecumā viņa zaudē tēvu. Apprecas ar Spuru 1930. gadā, bet kopdzīve iznāk tikai gadus 9.

Grozīgā kāpā laikā dēls Andris pelna sev maizi un, kā jau daudzi latviešu puikas, ir gana gaitīs Tukuma pievārtē. Gadās, ka māte ir vācu pusē, bet dēls - krievu. Mātes nokļūšana pie tā nesekmējas. Tikai kad sarkanos no Tukuma padzen, kādu dienu Andris redz, ka launagu atnes ne saimniece, bet māte. Ceļš pamazām ved caur Rīgu uz Skrundu un tad uz Liepāju. Negaidīti, aizejot uz ostu, Emīlija dabū atļaujas braukšanai ar kuģi uz Vāciju, kur satiekas ar Rīgas stacijas dzelzceļniekiem un laiku turās kopā. Kad uzzin, ka māsa ir Bertechgādēnā, viņa ar Andri dodās turp.

Māsa ar vīru Krauli Kanadā nokļūst pirmie un izsauc Emīliju, kas te ierodas 1949. gadā.

Tagad Emīlija vecuma dienas vada veciem ļaudīm iekārtotā mītnē un par savu dzīvi ļoti apmierināta. Dēls Andris dzīvo Montrealā (zaudēja sievu), aktīvs draudzē un sabiedriskā dzīvē. Viņam 2 dēli ar augstskolas izglītību, strādā ASV, bet meita - pastārte dzīvo pie tēva. Emīlijai bez 3 mazbērniem aug 3 mazmazmeitas.

85 gadu jubileja māmuļai bija dēla izkārtota 5. februārī, Centrā, ar daudz viesu. Jubilejas gadījuma Emīlija Spura ziņojusi \$ 575.- Jaunatnes cukurslimības pētniecības darbam - cēlam mērķim.

Man personīgi ar Emīliju ceļi krustojās pirms daudž gadiem - Rīgā, kad bijām Latvijas dzelzceļa darbinieki.

AGRUMU PĒTERIS.

GADA SVĒTKI.

Šis ir DIVPADSMITAIS numurs MLB ZIŅOTĀJA 40. gada gājumā. Ar nākamā numuru uzsāksim 41. gada gājumu. Tā tad gada svētki ar apaļu ciparu. Preses dzīvē tas ir nozīmīgs panākums, jo daudzi redzami un vērtīgi izdevumi nav varējuši piedzīvot tik garu mūžu.

Tad vēl, pirmkārt, mūsu mazās preses izdevums vecākais un regulārākais mēnešraksts, kāds latviešu valodā iznāk Kanādā.

Otrkārt, tas šobrīd kalpo itin plašai lasītāju saimei, kuŗas trīs ceturtdaļas mīt aiz Montrealas un Kvebekas robežām; daudzi - citos kontinentos.

Treškārt, izdevums ir nemitīgi audzis un tieši tagad sasniedzis savus plašākos apmērus publicētā teksta un ik numura metiena ziņā.

1989. gada aprīļa numurā vairākas slejas vēlamies atvēlēt speciālrakstiem un laba vēlējumiem. Dažus esam jau saņēmuši. Citi varbūt vēl ir pastā. Pārējos gaidām ne vēlāk kā līdz 15. martam.

Šis numurs ir iespīests jaunā iespīšanas teknikā, kas ievērojami atvīeglina darbu spīestuvē. Turklāt šī jaunā spīestuves mašīna drīzumā varēs izmantot datorā salīktus rakstus. Redakcija vēlas šo tehniku lietot un mašīnu iegādāties, bet tā maksā samērā lielu naudu. Lai šādu ieceri īstenotu šobrīd vajadzīgi ap \$ 10.000. Montrealas Latviešu Bīedrības kasē tik daudz līdzekļu nav.

Atzīmējot MLB Zīņotāja 40 gadu pastāvēšanu, tā lasītāju saīme te varētu nākt vienreizēji talkā, kā to darījis torontietis FREDIS LINDE: -

"Laīks ir neželīgs, ka tik ātri steīdzas - pat liekas auļojam. Man prātā ir palīcis, ka kautkur bīju lasījis, ka MLB Zīņotājam labvēļu sveīcīeni 40 gadu pastāvēšanas jubīlejai jāīesūtīt līdz š. g. 1. martam.

Lūdzu saņemat manu klīņģeri - \$ 50.00 čekū Montrealas Latviešu Bīedrības ZīņOTĀJA izdošanas tehnīsko izdevumu atbals-tam tā '40' gadu pastāvēšanas jubīlejas atzīmīšanas gadījumā.

Novēlu MLB Zīņotāja redaktoram M. Štauvera kungam un vīsiem, vīsiem MLB Zīņotāja darbīniekiem pastāvēt, n e p a g u r t u n t u r p i n ā t sīvo darbu latviešu valodas un tautas pastāvēšanas un n e ī z n ī c ī b a s uzturīšanā.

Ar Dīeva palīdzību kuplas sekmes turpmākajā darbā novēl

FREDIS LINDE, Toronto."

MLB Zīņotāja redakcija un Montrealas Latviešu Bīedrība būs vairāk kā pateīcīga, ja Fredī Lindem pīevīenosies cīti mūsu izdevuma lasītāji, savus jubīlejas sveīcīenu atvēlējumus atsūtīt ar ATBILDES PASTU, jo patīesi vēlamies darbu turpīnāt pīelīetojot modernāku tehniku. Kā no šī numura redzat, šī tehnīka dod mums iespēju pīublicēt vairāk lasāmvielas un zīņu līdzīnējā telpā. Tas nozīmē to, ka Jūs kā lasītāji saņemsī vairāk un labākā snīegumā.

Cerām, ka Jūsu, lasītāju, atsaucība būs pīetīekami liela, lai tas varētu notīkt, un ka šīm aīcīnājumām atsauksīes arī organizācijas, kuŗām mūsu izdevums nemitīgi īzpalīdz.

REDAKCIJA.

METENA VAKARS.

Montrealas dīevtuŗu pudurīs Austrā Metepa vakaram sanāca sveču mēneša (februāŗa) 11. dīenas vakarā, Palīepu mājās, pīedalotīes nelielam dīevtuŗu un labvēļu pulkam.

Runāja Palīepu Jānis, bet pārrunās pīedalījās vīsi. Inese ar Ināru rūpējās par Metepa azaidu. Vītolu Andrejs vadīja kopīgo dīiedzāšanu ar Metepa melodījām.

Zīņas no Latvījas vēsta, ka dīevtuŗi tur esot ļoti rosīgi. Daudzīnājumi - svētrīti notīekot reīz mēnesī, bet sanāksmes īk nedēļu. Dalībīnieku

MLB Zīņotājs, 1989. gada marts

KONKURSS DZIESMU SVĒTKU ZĪMES METAM

9. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU KANADĀ rīcības komīteja īzsludīna konkursu Dīezsmu svētku zīmes metam.

Konkursa noteīkumi:

1. Dīezsmu svētku zīmes metam jāatspoguļo Dīezsmu svētku motto:
Es dīiedzāju, gavīlēju,
Lai dzīrd mana tēvu zeme,
2. un jāīetver teksts: "9. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ 1991".
3. Dīezsmu svētku zīmei jābūt pīemērotai īzstrādāšanai žetonam (metālā), kā arī citām svētku vajadzībām,
4. Dīezsmu svētku zīmes metam jābūt pīlīnīgi nobeīgtam ar pīevīenotu 3.2 cm foto samazīnājumu.
5. 1. godalga \$1,000.00 2. godalga \$250.00

KONKURSS DZIESMU SVĒTKU PLAKĀTA METAM

9. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU KANADĀ rīcības komīteja īzsludīna konkursu Dīezsmu svētku plakāta metam.

Konkursa noteīkumi:

1. Dīezsmu svētku plakāta metam jāatspoguļo Dīezsmu svētku motto:
Es dīiedzāju, gavīlēju,
Lai dzīrd mana tēvu zeme,
2. un jāīetver teksts:
a) "9. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ, NO 29. JŪNIJA LĪDZ 7. JŪLIJAM, 1991. GADĀ, TORONTO".
b) "ES DĪIEDZĀJU, GAVĪLĒJU,
LAI DZĪRD MANA TĒVU ZEME".
3. svētku plakāta lielums no 43 cm x 56 cm (17" x 22") līdz 46 cm x 61 cm (18" x 24").
4. plakāta krāsainība nav īerobežota, zīmījumam ar tekstu jābūt pīlīnīgi nobeīgtam paredzētajā lielumā,
5. 1. godalga \$1,000.00 2. godalga \$250.00

ŽŪRĒŠANAS NOTEIKUMI SVĒTKU ZĪMEI UN PLAKĀTAM

1. Sacensības darbi īesūtāmi līdz 1989. gada 30. aprīlīm (pasta zīmogs).
2. Adrese: 9. Latviešu dīezsmu svētku Kanadā rīcības komīteja
c/o Kanadas latviešu centrs Toronto
4 Credit Union Drive
Toronto, Ontario
M4A 2N8
3. Lai žŪrīšana notīktu anonīmi, īesnīgtam darbam jāpīevīeno sīēgta aplokīse ar autora vārdu un adresi. Vīsas aplokīses atvīers pīēc žŪrīšanas.
4. ŽŪrījas komīstījā pīedalīes rīcības komītejas locekļi un pa vīenam pārstāvīem no Mākslīnieku apvīenības "LATVIS" un Latviešu dāījamatnīeku apvīenības Kanadā.
5. ŽŪrījas komīstījai īr tīesības godalgotīs vīetas arī nepīeīšķīrt. ŽŪrījas lēmums īr galīgs un negrozāms.
6. Vīsus īesūtītos darbus īzstādīs Dīezsmu svētku laīkā. īesnīgtos metus saņemt atpakaļ uz pīprasījumu pīēc svētkīem.

autori varēs

skaīts ātri paplašīnotīes, sevīšķī ar jaunās pa-audzes, īntelīģences, rakstnīeku, dzejnīeku un zīnātnīeku pīedalīšanas.

Agr. P.

MERENS DARBA GADS.

DV Montrealas nodaļa īzvērtē 1988. g. paveīkto

DV Montrealas nodaļas gada sapulce notīka 18. februārī, Latviešu centrā, un to atklāja nodaļas valdes pīekšsēdīs J. Norvēls. Pīedalījās 45 nodaļas bīedri - vanāgi un vanadzēs. Par sapulces vadītāju īevēlēja Kazīmīru Deksnī, bet par pīe-

rakstītāju - Jāni Birzi. Ar klusuma brīdi godināja divus aizsaulē aizsauktos nodaļas biedrus - E. Putniņu un A. Zariņu.

Kā pirmais ziņojumu sniedza J. Norvels, norādot, ka aizvadītais gads bijis ražens, jo abas nodaļas ziedojumu vākšanas akcijas devušas labus ienākumus: Ziemsvētku akcijā saņemti 4.125 dolāri, kamēr 14. jūnija akcija devusi 2.335 dolārus. Pašu vanagu devums gan varējis būt labāks, jo abās akcijās no tiem piedalījušies tikai, apmēram, puse.

1988. gada budžets izpildījies ar uzviņu - ar 2.350 dolāriem pārsniedzis paredzētos izdevumus. Līdz ar to nodaļa nolēmusi ziedot G. Astras fondam \$ 1.000.- un tikpat Brīvība 88 fondam. Arī biedru naudas ienākušas gandrīz paredzētos skaitļos - \$ 927.-, radot tikai 61 dolāru iztrūkumu, ko segs ar Mūža biedru naudām. Ienākumi no sarīkojumiem nav devuši gaidītos rezultātus un tāpat DV mēnešrakstam ienākuši tikai, apmēram, 50% no paredzētās summas. Kopējos ziedojumos tieši pašai Montreālas nodaļai saņemti \$ 848.-. Sarīkotā lotereja nav devusi cerētos \$ 1.000, bet gan tikai 800, jo daudz izsūtīto ložu palikušas neatgrieztas. Siltu un nedalītu pateicību izteica vanadzēm, kas visos sarīkojumos bija pielikušas savu roku un sirdi, kaut arī tie nebūtu vanagu pašu.

Par vanadžu darbu ziņoja tās vadītāja Ērika Vītiņa, norādot, ka notikuši trīs lielāki sarīkojumi, kas visi bijuši labi apmeklēti un devuši labus ienākumus. Tie bija - Ģimenes dienas atcere ar lielu veco ļaužu saimi; aprīļa kafejnīca un gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš, kas pēc kārtas bijis divdesmitais. Ziemsvētkos apciemoti 18 slimie un vecie ļaudis. Atbalstos izdotas šādas summas: Helsinki 86 - \$ 2.000, G. Astras fondam - \$ 250, tikpat liela summa Brīvība 88, bet armēņu zemes trīces atbalstam \$ 100. Par delegātēm uz sanākumi Toronto dosies vanadžu vadītāja un Māra Valdmāne - Demandt.

Sarīkojumu daļas vadītājs un priekšnieka vietnieks E. Reveliņš ziņoja, ka notikuši 6 sarīkojumi - 3 Montreālā un 3 nodaļas lauku īpašumā Dzintaros.

Biedrzinis J. Bilinskis ziņoja, ka uz pilnsapulces dienu nodaļā 83 vanagi un 25 vanadzēs.

Kasieris K. Čaks ziņoja, ka uz 1. janvāri kasē \$ 2.139.

Aprūpes daļas vadītāja J. Leitēna vietā ziņoja J. Norvels, norādot, ka abas ziedojumu akcijas aprūpei devušas kopā \$ 6.460.

Sekretārs J. Skrastiņš ziņoja, ka notikušas 9 valdes sēdes, sagatavotas programmu lapīpas visiem nodaļas sarīkojumiem un par stāvokli Latvijā izsūtītas vēstules visiem lielākajiem Kvebekas provinces laikrakstiem un 62 deputātiem. Atsaucīgas atbildes saņemtas no 9 personām. Nodaļas sāpju bērns vēl arvien ir tās lauku īpašums Dzintari, prasot līdzekļus tā uzturēšanai, kuru lielākā daļa aiziet nodokļiem un labojumiem.

Valdes loceklim A. Malderim aizejot no amata, viņa vietā ievēlēja Z. Bērziņu, bet no jauna L. Dedeli, bet revīzijas komisijā J. Metumu (nelaiķa A. Zariņa vietā) un G. Jākobsonu. Par delegātiem sanāksmei Toronto ievēlēja J. Norvelu un K. Čaku.

Budžetu 1989. gadam sabalansēja \$ 12.000 apmērā. Pēc plašākām pārrunām sapulce atļāva valdei steidzīgiem atbalstiem Brīvības cīnītāju labad dzimtenē un viņu mērķu sekmēšanai līdz \$ 5.000 lielu summu bez speciāla pilnsapulces lēmuma.

J. Skrastiņš sapulces dalībniekus iepazīstināja ar valdes priekšlikumu par sacensības izvešanu Kanadas mērogā jaunatnei divi grupās. Pirmajā dalībnieku vecums līdz 20 gadiem un temats "Ko es zinu par Daugavas Vanagiem un viņu organizāciju?", otrajā vecuma robeža līdz 28 gadiem, bet temats - "Plkv. Fr. Briedis, viņa dzīve un viņa cīņas dažādos kauju laukos". Katrā grupā 1. godalga \$ 250, 2. godalga \$ 150, bet trešā - \$ 75. Priekšlikumu nodods DV KV. Paredzētās godalgu summas segs nodaļu.

Sapulce bija lietišķa un ilga tikai pāris stundas.

J. Sk.

MŪSU VOLEJBOLISTES.

Kur tie gadi aizskrien? Vai tiešām pagājuši desmit gadi kopš Montreālas latviešu sieviešu volejbolistes piedalījušās kādā latviešu voleja turnīrā? Grūti ticēt, bet tā tas ir! Ētad bija laiks pienācis to mainīt. Braucām uz M. Lorberga Draudzības kausa volejbola sacīkstēm, kas 11. februārī notika Toronto. Bijām 3 spēlētājas - Daina Lukstiņa-Freeman, Inese Godiņa un Anita Poriete-Bedard. Mūsu komandu papildināja 3 torontietes - Astrīda Kanke, Vicky Weiss un Evija Bērziņa. Pēdējā brīdī vēl pievienojās Māra Ozola. Turnīrā 4 paredzēto vienību vietā piedalījās 3 - Montreāla, Ņujorka un Toronto.

Tā kā mūsu vienībai nebija izdevības ciešāk saspēlēties, sākums bija grūts. Rezultāti uzlabojās ar laiku.

Mūsu spēļu rezultāti:

Pret Ņujorku: 1:15 un 6:15; 5:15 un 13:15.

Pret Toronto: 7:15 un 12:15; 7:15 un 15:13.

Finālspēlēs Ņujorka pieveica Toronto.

Vīriešu spēlēs piedalījās 5 vienības: Ņujorkas LSB, Kalamazū, Toronto JKS AA, Toronto "Aloha" un Otavas un Toronto "Jaunieši".

Cetršmontrealietes pēdējos 8 gadus regulāri otrdienas vakaros spēlēja volejbolu Pjērfondas sieviešu līgā. Viņas ir: Daina Lukstiņa-Freeman, Inese Godiņa, Lilita Kulbers-Gamache un Anita Poriete-Bedard.

Jācer, ka nākotne būs spožāka un ka latviešu sacīkstēs volejbolā piedalīsies gan sieviešu, gan vīriešu komandas.

ANITA PORIETE-BEDARD.

KĀ CENTRS PULSĒ?

15. februāra Centra valdes sēdē J. Tērauds ziņoja, ka Montreālas pilsētas galva vēloties tuvāk iepazīties ar daudzajām tautību grupām Montreālā. 2. martā notiks sanāksme, kurā pārrunās tautību sabiedrisko darbību un vajadzības. Baltiešu grupā (latvieši, igauņi, lietuvieši) piedalās arī ukraiņi. Šo grupu ar runu sanāksmē pārstāvēs Dr. V. Viķe-Freiberga. Par mūsu darbību un vajadzībām runās māc. G. Hūns, A. Spura un M. Štauers.

Vietējā KAIMIŅU UZRAUDZĪBA (Neighbourhood Watch) organizētāji lūdz telpas Centrā, lai 28. februārī iepazīstinātu vietējos iedzīvotājus ar šo pasākumu, ieskaitot arī Centru.

Vajadzēs rīkot talku, lai varētu sarullēt vecos laikrakstus, kurus devēji vēl arvien piegādā saīpos. Valde lūdz laikrakstus sarullēt un nelikt iekšā krāsainos sludinājumus, žurnālus, telefona grāmatas un netīras avīzes, jo šos materiālus nevar izmantot. Sarullētās avīzes lieto iesaiņošanas vajadzībām.

Montreālas uzņēmums "Monnaies-Coins Sergehuard", saziņā ar Latvijas sūtniecību Vašingtonā, izgatavojis noteikta skaita 70 gadu Latvijas piemēģas medaljonus. Medaljona vienā pusē ir Latvijas lielais ģērbonis, bet otrā - Brīvības piemineklis. Tie ir iekapselēti plastikā. Pieejami zeltā (\$ 650) vai sudrabā (\$ 30). Tuvāka informācija pie J. Birzes, tel. 684-4391.

Valde piekrita A. Caunes un Ž. Waldheima pār labotiem statūtiem, kurus nodos pilnsapulcei apstiprināšanai. Pilnsapulce notiks 12. martā, plkst. 15:30, Centrā.

9. aprīlī, plkst. 15:30, Centrā notiks video izrāde par Latvijā šobrīd tik ļoti populāro TV raidījumu "LABVAKAR".

4. jūnijā Montreālā paredzēts AVE SOL koncerts.

Centra karoga mastā 16. februārī plīvoja Lietuvas, bet 24. februārī Igaunijas karogs, tā atzīmējot mūsu kaimiņu valstu dibināšanas svētkus.

Nākošā Centra valdes sēde 22. martā, plkst. 19:30, Centrā.

L. KALNIŅŠ.

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

r i k o

s e s t d i e n, 1. aprīlī, plkst. 18:00,
Latviešu Centra sarīkojumu zālē, 3955 Pro-
vosta ielā, Lašīnā,

S E S T O GADSKĀRTĒJO

APRĪLA JOKS

SARĪKOJUMU.

DABAS BRĪNUMUS,
LITERĀTŪRAS AUGSTUMUS,
MĀKSLAS DZIĻUMUS

mums izskaidros
un cels priekšā

otaviete DZIDRA SPRŪDŽA

un pašu mājas cilvēki -

ANDREJS VITOLS,
GUNARS ALEKSIS,
INTA HŪNS un
ELGA ČOPS.

Ceram, ka iznāks arī iecienītā APRĪLA JOKS
avīze.

Būs pieejamas s i l t a s VAKARIŅAS par \$ 7.

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem
par labu MLB ZIŅOTĀJAM.

Ja vēlaties rezervēt galdipus, lūdzam zvanīt

Anitai Porietis - Bedard, telefons 697-6624.

Ar šo APRĪLA JOKS sarīkojumu atzīmēsim MLB Zi-
ņotāja 40. gadskārtu. Būs pieejams 41. gada gā-
juma pirmais - šā gada a p r ī l ā numurs.

APRĪLA JOKS jautrajās vakara stundās aicinām kat-
ru, kas var atļauties laiku pabūt LATVIEŠU CENTRĀ,
mūsu pašu vidū, lai noklausītos augšminēto prog-
rammu un patērētu par bijušiem un gaidāmiem lai-
kiem.

Sarīkojuma datums - 1. aprīlis nav aprīļa joks.
Tas notiks tieši aprīļa joku dienā. Tas dos ap-
meklētājiem iespēju izmainīties savās asprātībās.

Uz redzēšanos APRĪLA JOKS sestajā sarīkojumā, ku-
rā īpašas dekorācijas šoreiz gatavo mākslinieks
Ludvigs K a l n i ņ š. Tādēļ vien 1. aprīlī būs
vērts iegriezties Latviešu Centrā. Un kur tad nu
vēl programmas daļa un viss pārējais!

Apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI.

MLB ATZĪMĒ GADA SVĒTKUS.

Montrealas Latviešu Biedrībai 41 gadu pastā-
vēšana apritēja jau gada sākumā - 4. janvārī. Šo
jubileju biedrība atzīmēja īpašā sarīkojumā, kas
notika Draudzīgā aicinājuma dienā, 28. janvārī,
Latviešu Centrā, ar sevišķi plašu programmu.

Sākumā pulcējušos uzrunāja MLB priekšnieks M.
Štauers, pieminēdams arī, ka tieši sarīkojuma
dienā atklāts Montrealas SNIEGA FESTIVALS, kura
ietvaros Rīga kļuvusi Montrealas dvīņu māsa fi-
ziskās sporta izdarībās. Šajā sakarībā no

LASĪTĀJI,

kas saņemusi MLB Ziņotāju uz citu lasī-
tāju ieteikumu, laipni lūgti redakcijai
paziņot, vai izdevumu vēlaties turpmāk
saņemt, vai nē. To var izdarīt arī, uz-
rakstot uz sūtījuma aploksnes - "Return
to Sender" vai "Refused".

IETEICAM

MLB ZIŅOTĀJA gada abonementu DĀVANAI
par \$ 20

(uz citiem kontinentiem jāpievieno gai-
sa pasta likme!). Līdz ar pirmo dāvanas
eksemplāru nosūtīsim tās saņēmējam arī
MLB Ziņotāja 1989. gada pirmos numurus.
Šis ir speciālpiedāvājums sakarā ar iz-
devuma 40 gadu pastāvēšanas jubileju.

REDAKCIJĀ PIEEJAMI

d e v i ņ i 1988. gada MLB Ziņotāji komp-
lekti par \$ 15.- katrs, pasta izdevumus
ieskaitot. Interesenti lūgti izmantot iz-
devību tos iegādāties!

LABPRĀT IZSŪTAM

p a r a u g b u r t n ī c a s uz Jūsu,
lasītāju, ieteikuma adresēm, pievienojot
attiecīgu zīmīti. Gaidām Jūsu ieteikumus!

KOREKTRISE ATKLĀJUSI.

ka Agruma Pēteris rakstā LIELDIENU DIVEJĀDĀ
ATSKĀRSME, kas iespiests šī numura 12. lap-
pusē, pirmās slejas iepriekšpēdējā para-
grafa teikums, kas sākas ar "Bez raibām
olām..." ir uzrakstījies nepilnīgs.

Tas pareizi skaņ šādi: "Bez raibām
olām galdā bija karašas, apaļi rauši (sau-
le), sklandu rauši, sviests, biezpiens,
piens un kā vienmēr - miestipš vai alus."

Rakstot atgadās visādas likstas, kuŗas
visas pamanīt un izlabot ne vienmēr izdo-
das.

REDAKCIJA.

Rīgas Montrealā bija ieradusies de-
legācija 5 personu sastāvā. Tā bija
atnākusi arī uz MLB sarīkojumu.

Programmas daļā bija divi referā-
ti: Dr. prof. St. Jerumapa un Annas
Annusas-Hāgenas.

Dr. St. Jerumanis saistošā stās-
tījumā pakavējās pie temas Zinātne,
māksla un literatūra, to papildinot
ar izmeklētām slīdītēm. Klausītāji
rūpīgi sagatavoto referātu uzpēma
ar sevišķu atsaucību. Jācer, ka Dr.
Jerumanis savu referātu pārstrādās
publicēšanai, lai ar to varētu ie-
pazīties MLB Ziņotāja lasītāji.

Mākslinieka Augusta Annusa meita
Anna Annusa-Hāgena stāstīja par sa-
va tēva mākslu trimdas gados (no
1944. - 1979. gadam). Viņai bija

līdz 2 kasetes ar izmeklētām Annusa darbu
slīdītēm, kas deva teicamu ieskatu gleznotā-
ja gara pasaulē. Piemēroti un izjusti kome-
tāri saistīja ik klausītāja uzmanību, izrai-
sīja vairākus jautājumus un dzīvas pārrunas.

Vakara noslēguma daļā Rīgas delegācijas
vadītājs Imants Daudišs uzrunāja klātesošos
un pasniedza lielu klaipu Latvijas rudzu mai-
zes, ko 3. februārī nogaršoja viņu atvesto
video lenšu izrādes apmeklētāji Centrā.

Pirms sarīkojuma un starplaikā, kad vakara

apmeklētājiem bija pieejamas arī siltas vakariņas, Centra kamīna telpā bija skatāma A. Annusa darbu skate. Tajā bija 18 darbi, kas atrodas montrealiešu kolekcijās. Tā kā katram kolekcionāram ir sava gaume, skate deva itin vispusīgu ieskatu gleznotāja sniegtajā. Izstādītos darbus slīdītēs iemūžināja Mārtiņš Ozoliņš. Rīkotāji tās dāvināja referentei, kas iecerējusi izdot Augusta Annusa darbu monogrāfiju. Uz to parakstījās kādi 15 interesentu.

R.

DV MONTREALAS NODAĻA

r ī k o

s e s t d i e n, 18. martā, plkst. 18:00,
Latviešu sabiedriskā centrā, 3955 Provosta
ielā,

p l a š u

70 GADU ATCERES VAKARU

- plkv. Oskaram KALPAKAM,
- kalpakiešiem,
- Latviešu leģionam.

ar māc. Gunāra Hūna s v ē t b r ī d i .

Par temu "PAGĀTNES ATSPULGĀ un ŠODIENAS
CERĪBĀS" referēs I. Skrastiņš.

- VARŅU GODINĀŠANA -

PRIEKŠNESUMU DAĻĀ:

a k t r i s e s -

d z i e d ā t ā j a s -

k o k l ē t ā j a s

A N D A S S P R Ū D Ž A S

R A I B A I S V A K A R S.

Pilna bufete,
siltas vakariņas!

IEEJA: pret ziedojumiem.

Visus šajā vakarā ielūdz

RĪKOTĀJI.

MONTREALAS LATVIEŠU SABIEDRISKĀ CENTRA

P I L N S A P U L C E

svētdien, 12. martā, plkst. 15:00, Cent-
rā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

Dienas kārtība:

1. Sapulces vadītāja un pierakstītāja
vēlēšanas.
2. Iepriekšējās pilnsapulces protokola
noļaušana un pieņemšana.
3. Tekošanas lietas.
4. Gada pārskati un ziņojumi.
5. Statūtu grozījumi sakarā ar pilntie-
sīgu biedru tiesībām.
6. Dažādi jautājumi.

Atspirdzinājumi.

VALDE.

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem
MLB 4. marta sarīkojumā un Pensionāru apvienī-
bas kārtējā sanāksmē.

Pasta sūtījumu nododam Kanadas pastā 6. un
7. martā.

LATVIEŠI! —

6. EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI

Helsingborgā, Zviedrijā. 30.7. - 2.8.1989

RĪKOJAM SEKOJOŠĀS TŪRES:

A — 1989. gadā no 27. jūlija līdz 5. augustam
USA/Canada—COPENHAGEN—HALSINGBORG—
COPENHAGEN—USA/Canada

No HALSINGBORGA tūre:

B — 1989. gadā no 3. augustā līdz 13. augustam
HALSINBORG—STOCKHOLM—KARLSTAD—
LILLEHAMMER—NYSTUEN—BERGEN—KIN-
SAVIK—OSLO—USA/Canada

Tuvāka informācija — lidojuma brošūras — un pieteikšanās:

BALTIC TRAVEL & TOURS, Inc.

P.O. Box 98794, Seattle, WA 98198-1728; tel.: 206-824-6612

"LATVIEŠU UZŅĒMUMS — RUNĀJAM LATVISKI"

ZIEDOJUMI.

MLB Ziņotāja tehnisko izdevumu segšanai f e b-
r u ā ņ a m ē n e s ī e s a m s a p ē m u š i s e k o j o š u s z i e d o j u-
m u s:

Antons Oboruns \$ 7.50, Sarma Geste, Austrālijā,
\$ 17.50, Valters Zirņītis, Mičigenā, ASV, \$ 11.60,
Anonīms \$ 0.50, Mārtiņš Ikvids \$ 2.50, M. Celmiņa
\$ 10.00, Jānis un Dzidra Ozoliņi, Blūmingtonā, Indi-
anā, ASV, \$ 42.64, Jānis Tupesis, Kambridžā, Viskon-
sīnā, ASV, \$ 0.87, Aina Kabulis \$ 10.00, J. Bol-
šteins, Geitersburgā, Merilandē, ASV, \$ 9.00, Niko-
lajs Zoldners, Otavā, Ontario, \$ 32.50, Egons Lazda,
Toronto, Ontario, \$ 35.00, Rolands Leitass, Gatina-
vā, Kvebekā, \$ 2.50, K. Millers, Otavā, Ontario,
\$ 60.00, Maiga Purena, Toronto, Ontario, \$ 27.50,
Aina Rāns, Senandrijūsā, Ņubransvikā, \$ 7.50, E. Bro-
že, Silverspringā, Indianā, ASV, \$ 5.10, Fredis Lin-
de, Toronto, Ontario, \$ 50.00, Jānis Gabliks, Ņūto-
nā, Masačusetā, ASV, \$ 13.92, Elza Alka - Gaigala,
Bafalo, Ņujorka, ASV, \$ 11.60, Dzidra un Bruno Innu-
si \$ 20.00, G. Gemsts - kniedējamās kniedītes.

1988./9. darbības gada desmitajā mēnesī no 24
lasītājiem kopā \$ 377.73.

Darbības gadā no 224 lasītājiem pavisam kopā
\$ 2.978.02.

Spiestuvas mašīnu iegādei ziedojuši:

Aina Kabulis \$ 10.00, Roberts Klaiše \$ 15.00.

Šajā mēnesī no 2 lasītājiem \$ 25.00.

Darbības gadā no 31 lasītājiem kopā \$ 528.25.

Abās kategorijās no 255 lasītājiem pavisam kopā
\$ 3.506.27.

MLB mērķu sekmēšanai \$ 10.00 ziedojis Otto Snī-
ķeris. Darbības gadā no 17 MLB darba atbalstītājiem
kopā \$ 242.50.

Visiem mūsu darba atbalstītājiem vissirsnīgākais
paldies! Bez šī atbalsta mums daudz kas būtu jāuz-
dod.

Vairāki 1988. gada kopējā Ziemsvētku un Jaungada
SVEICIENA dalībnieki vēl nav nokārtojuši savu lab-
prātīgā atvēlējuma samaksu. Laipni lūdzam to izdarīt
ar atbildes pastu. Ēkus lūdzam nosūtīt MLB kasierei
A. Porietei-Bedard (adrese un blanka pēdējā lappu-
sē!). Arī Jūsu devums mums ir ļoti svarīgs.

PIEDALĀTIES

LNAK p a d o m e s vēlēšanās laikā no 15. marta
līdz 3. aprīlīm. Vēlēšanu komiteja izsūta vēlēšanu
materiālus tieši. Daļu pievienojam arī šim MLB Ziņo-
tājam. Lasītājiem, kas pēc mūsu ziņām, nav LNAK kar-
tekas sarakstos.

Montrealieši, kas vēlēšanu materiālus tomēr vēl
nebūtu saņemusi, var tos pieprasīt MLB Ziņotāja re-
dakcijā (457-9832) vai M. Valdmanei, 484-0712.

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS:

Biezāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek ev.-lut. dievkalpojumi, 4345 Marcl.
telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudze nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.

Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

5. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
9. martā, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme. Sanāksmes laikā apvienības pilnsapulce.
12. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
12. martā, plkst. 15:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra pilnsapulce (Skatiet īpašu paziņojumu ar dienas kārtību 30. lpp.!).
14. martā, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes darba sēde. Padomes locekles aicinātas uz sēdi sūtīt savus pārstāvjus.
18. martā, plkst. 18:00, Latviešu Centrā, DV Montrealas nodaļas plkv. O. Kalpakam, kalpakiešiem un Latviešu leģionam veltītais atceres sarīkojums (Skatiet īpašu paziņojumu 30. lpp.!).
19. martā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Sirds kapelē, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
19. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu PŪPOLU SVĒTDIE-NAS dievkalpojums ar dievgaldu.
22. martā, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra valdes sēde.
23. martā, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
24. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu LIELĀS PIEKTDIE-NAS dievkalpojums ar dievgaldu.
26. martā, plkst. 6:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu LIELDIENU RĪTA dievkalpojums.
1. aprīlī, plkst. 18:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Biedrības APRĪĻA JOKS sarīkojums par labu MLB Zīgotājam ar plašu programmu (Skatiet paziņojumu 29. lappusē!).
2. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
6. aprīlī, plkst. 13:00, Latviešu Centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības kārtējā sanāksme.
9. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
15. aprīlī, plkst. 11:00, Latviešu Centrā, DV Montrealas nodaļas vanadžu rīkotā KAFEJNĪCA. Plašāka informācija nākamajā MLB Zīgotāja numurā.
16. aprīlī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
22. aprīlī, plkst. 15:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Kredītsabiedrības gada sapulce.
23. aprīlī, plkst. , Latviešu Centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības sanāksme ar lūgtiem viesiem.
28. aprīlī, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Latviešu skolas Montrealā REFERĀTA VAKARS. Referēs Juris Kļaviņš par temu "Latviešu rotas no 1. g. s. līdz mūsu dienām". Slidītes.
12. maijā, plkst. 19:00, Latviešu Centrā, Latviešu skolas Montrealā 1988./9. mācības gada noslēgums. Groziņi.
13. maijā, plkst. , DV Īpašumā Dzintaros, DV Montrealas nodaļas KURZEMES CIETOKŠŅA atcere.

No 30. jūnija līdz 5. jūlijam, Longbičas jūrmalā, Losandželosā, Kalifornijā, ASV, Rietumkrasta XI DZIESMU SVĒTKI. Biļešu pasūtījumi - Dz. Švarcs, 376 Mellow Lane, La Canada, CA 91011, U. S. A.

No 30. jūlija līdz 2. augustam, Helsingborgā, Zviedrijā, 6. Eiropas Latviešu Dziesmu Svētki. Ieejas karšu pasūtījumi - D. Baumanis, Rååvågen 86 A, S-25370 Helsingborg, Sweden.

Laipni lūdzam zīpas SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDĪM iesniegt RAKSTISKI, tiklīdz Jums tās ir zināmas; tāpat arī pārmaiņas, lai lasītāji varētu ar tām laicīgi iepazīties.

0312017116

MONTREALAS LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBA

atvērta

otrdienās, no plkst. 17 - 20,
Latviešu Centrā, 3955 Pro-
vosta ielā, Lašīnā, telefons
634-4082.

Par noguldījumiem virs
\$ 2.000.- maksā 7 % gadā; par
noguldījumiem zem \$ 2.000.-
maksā 6 % gadā.

KREDĪTSABIEDRĪBAS
VALDE.

AIZSAULES CEĻOS:

1989. gada 31. janvārī, Montre-
alā, mira Anna Ernestīne
Ozoliņa, dzim. Baltgalvis.

Vīpa bija dzimusi 1888. gada
20. februārī, Skujenes pagasta
Bērenos, Latvijā.

Pēc vīpas sēro vīrs Krišjā-
nis un bērni ar ģimenēm. I.

Montrealas Latviešu Bied-
rības gada sapul-
ce notiks 27. aprīlī,
plkst. 20:00, Latviešu Cent-
rā.

Paziņojums ar darba seku
būs nākamajā MLB Zīpotāja
numurā.

TORTES godiem, viesībām
un pašu priekam.

Pasūtīnājumi: telefonēt
457-9832.

1989. III 1.350e

TANGO LUGANO VIDEO
LENTAS \$75

Pasūtīnājumi: Latviešu
Jaunatnes Dziesmu Svēt-
ku padomē - 291 Lorraine
Dr., Baie d'Urfé, Qué.,
Canada H9X 2R2

DOMU TALKA

ALTERNATIVES

(Think Tank)

KOMUNIKĀCIJA

DEMOKRĀTIJAS PAMATS

T. T. ALTERNATIVES
P. O. Box 998
HAMILTON, ONT.
L8N 3R1

HELSINKI METHOD FOR HAIR LOSS

6 MONTHS TREATMENT

SCALP CONDITIONER & SHAMPOO (2x350 ml) / set

ORDER TODAY @ \$79.99 + \$4.99 Shipping

Please send me # sets _____ @ \$ _____

NAME: _____

ADDRESS: _____

CREDIT CARD VISA ☐ MC ☐ AE ☐ EXP. DATE _____

CARD# _____

or send Cheque or Money Order to:

SLIMTRONIC + TENS MEDICAL CORP.

90 MORGAN ROAD, SUITE #203

BAIE D'URFE QUEBEC. H9X 3A8

PHONE: (514) 457-9150

FAX: (514) 457-3994

COLLINS CLARKE MACGILLIVRAY WHITE

FLOWERS
by

Flowerman

Funeral Directors

• 5810 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

MLB ZĪNOTĀJA administrātorai A. Porietei - Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Québec,
Canada, H9R 2K5, telefons 514-697-6624.

Ar šo nosūtītu abonementa samaksu (\$22.50 vai 17.50 sk. likmes!) par _____ gadu/iem \$	
Gaisa pasta piemaksu ASV - \$5.-, citos kontinentos - \$12.-	\$
Ziedoju izdevuma tehnisko izdevumu segšanai	\$
Ziedoju spiestuves mašīnu iegādei	\$
Vēlos saņemt sekojošus agrākos MLB Zīpotāja numurus: _____ k \$ 2.-	\$
Dāvinu MLB Zīpotāju	\$
Iesaku nosūtīt paraugburtnīcas	\$
Ar šo nosūtītu iestāšanās maksu Montrealas Latviešu Biedrībā - \$ 5.-	\$
Ar šo nosūtītu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (k \$ 10.-)	\$
Ar šo nosūtītu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (k \$ 5.-)	\$
Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai	\$

Ceki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

Pavisam kopā \$

(Makejtāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

(paraksts)

MLB ZĪNOTĀJS.

ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2,
tālrunis 514-457-9832.

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers. ADMINISTRĀTORE: Anita Poriet-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe
Claire, Qué., Canada, H9R 2K5, tālrunis 514-697-6624. EKSPEDICIJA: Velta Ozols. DAR-
BINIEKI: Jānis Birze, Elga Cope, Edgars Kajaks, Māra Kajake, Austra Konovalova, Anna
Kreipāne, Pēteris Kreipāne, Voldemārs Ozols, Ilga Štaubere un vēl daudzi citi.

MLB ZĪNOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 22.50 gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kāja invalīdiem -
\$ 17.50 gadā; gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 5.-, uz citiem kontinentiem \$ 12.-.
Atsevišķas agrākas burtnīcas pret \$ 2.- ziedojumu. Lappušu maksa: 1/4 lpp. - \$ 20.-,
1/3 lpp. - \$ 25.-; 1/2 lpp. - \$ 30.-; 3/4 lpp. - \$ 35.-; pilna lpp. - \$ 55.-; klīše-
ju un paziņojumu sagatavošana \$ 15.-. Iespējama arī foto uzņēmumu publicēšana.
Ceki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. MLB ZĪNOTĀJS, tāpat kā MLB, ir bez-
peļņas pasākums; visus ienākumus redakcija izmanto tā izdošanas vajadzībām.

MLB ZĪNOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tokošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakci-
jā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakci-
ja var rakstus īsināt. Raksti un ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinie-
ku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jā-
parakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY MARCH 1989 MARS MONTHLY BULLETIN MLB ZĪNOTĀJS
SOCIÉTÉ DES LETTONS DE MONTREAL BULLETIN MENSUEL MLB ZĪNOTĀJS

Envoyé par la Société des Lettons de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society: 291 Lorraine
Drive, Baie d'Urfé, Canada H9X 2R2, telephone 514-457-9832.